

Upravištvu: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znana mesečno Din 25

Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor:
Gosposka ulica 11. Telefon št. 244.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Proces o berlinskem požaru

Včeraj se je začela pred državnim so-
diščem v Leipzigu že dolgo pričakovana
razprava proti Nizozemcu Lubbeju in
tovarišem, ki so obtoženi požiga ber-
linskega parlamenta. Odkar so sklenje-
ni akti Dreyfusovega procesa, ni bilo
kriminalne afere, ki bi v tako veliki me-
ri potegnila na sebe pozornost vsega ci-
viliziranega sveta. Če je uradna Nem-
čija pričakovala, da bo z zavlačevanjem
in odlaganjem uspravila pozornost jav-
nega mnjenja, se je nahajal v veliki zmo-
ti. Bilo je namreč ravno nasprotno, čim
več časa je imela javnost, da dopolni
svoje informacije, tem večje je postajalo
splošno zanimanje.

Tako se je zgodilo, da lipski proces
že dolgo ni več notranja zadeva nem-
škega pravosodja, temveč je postal po-
litična afera mednarodnega formata. Že
po osebah obtožencev ima ta proces in-
ternacionalen značaj, kajti le obtoženi
komunistični vodja Torgler je nemški
državljan, od ostalih obtožencev je van
der Lubbe Nizozemec, Dimitrov, Popov
in Tanev pa so Bolgari. Vsi zatrjujejo
svojo nedolžnost, zagovarjati pa se bo-
do morali v prav težavnih razmerah.
Znano je, da so morali biti zagovorniki
uradno določeni, ker so nemški advoka-
ti odklanjali zagovor, inozemskih pa, ki
so se prostovoljno ponujali, nemško so-
dišče ni pripustilo.

V odklonitvi inozemskih advokatov še
ni treba iskati zlonamerne krivice in
omejitve svobode govora. Vpraša-
nje, ali naj pripusti država tuje držav-
ljane k zagovorniški funkciji, je bilo tu-
di doslej vsaj sporno in dokler so ve-
ljala za evropske države splošna temelj-
na načela in so sodišča kulturnih držav
smatrala za svojo najplemenitejšo nalo-
go iskanje objektivne resnice, to vpra-
šanje praktično tudi ni prihajalo resno
v poštev. Drugače pa je v današnji Nem-
čiji, kjer so tudi advokati in sodniki
»vistosmerjenji« in, prostovoljno ali pri-
siljeno, le izvrševalci volje hitlerjevskega
režima. Advokat, ki prevzame obrambo
političnega obtožence, velja za so-
krivca in riskira najmanj koncentracijsko
taborišče. V takih okoliščinah ni čudno,
da tudi med onimi advokati, ki ne
odobravajo hitlerjevskih metod, ni bilo
nikogar, da bi hotel riskirati eksistenco
za obrambo ljudi, ki jih je narodno so-
cialistična stranka že vnaprej obsodila
kot nedvomne krivce. Vse to velja seve-
da v enaki ali še večji meri tudi za priče.

Razumljivo je tedaj, da se svet, ki ne
stoji v oblasti ali dosegiljivosti bližini klju-
kastega križa, trudi paralizirati hitler-
jevsko resnico z lastno stvarno preiska-
vo in zbiranjem materiala o krivdi ob-
toženih požigalcev, pa tudi o zločinu sam-
em in njegovem pravem značaju. Če bi
vladale normalne razmere, bi bilo na-
ravno, da bi se zbrano dokazno gradivo
predložilo pristojnemu sodišču, ki bi po
dolžnosti in vesti upoštevalo vse ugo-
tovljene činjenice. Danes nemška justica
nima več takega zaupanja, da bi svet
pričakoval od nje pravičnosti.

Tako se je zgodilo, da se je za ber-
linski požig v Londonu sestoilo nekako
mednarodno sodišče, ki razpravlja o isti
zadevi kakor nemško sodišče v Leipzigu.
Niso to nemški emigranti, katerim bi se
mogla po pravici očitati animoznost
proti vladajočemu režimu. Zadevo so se
poprijeli možje, ki se jim resnosti in
stvarnosti ne more odrekati. Imena
Branting, Francesco Nitti, Sir Stafford
Cripps, Romain Rolland in druga, ki se
imenujejo v zvezi s to zadevo, izključu-
jejo misel na lahkomišno obravnavanje
resne zadeve ali na željo po reklamni.
Zato mednarodna javnost z napetostjo
zasleduje delo teh internacionalnih av-
toritet in jim posveča več zaupanja ka-
kor uradni nemški sodišča v Leipzigu.

Predigra procesa o požigu je bila pre-
cej dramatična. V Parizu je pred nekaj
dnevi govoril eden najznamenitejših
francoskih zagovornikov, poslanec Mo-
ro-Giafferi pred tisočglavo množico in je
pokazal s prstom na krivca: »Ti, Gö-
ring, si požigalec!« Govor uglednega
pravika je izzval vihar ogorčenja in
hrupne protinemske demonstracije so bi-
le neposredna posledica.

Londonsko mednarodno sodišče si ne
arogira uradnega značaja in si je sta-
vilo le nalogo, da zbere dokaze, ki so na
razpolago izven Nemčije, ker pri današ-
njih razmerah ni mogoče, da bi se ti do-
kazi izvedli pred nemškim sodiščem.
Predsednik tega senata, Sir Stafford
Cripps, bivši »Attorney General« (naj-
višji državni tožilec) Macdonaldovega
ministrstva, je ob otvoritvi zasedanja iz-
razil nado, da bodo podatki mednarod-
ne preiskave povzročili, da si bodo na-
rodi vsega sveta ustvarili lastno sodbo.
Rezultati mednarodne preiskave se bodo
predložili tudi sodišču v Leipzigu, ven-
dar se ne pričakuje, da bi nemška ju-
stica jemala nanje ozir.

Hitlerjevska Nemčija potrebuje raz-
sodbe, ki bo izrekla krivdo obtožencev
in obenem razbremenila resnične krivce.
Nemški narod bo črpal informacije iz

KLERIKALNA FAŠISTIČNA DIKTATURA V AVSTRIJI

Kancelar Dollfuss je združil v svojih rokah vso državno izvršno oblast — Iz vlade so izpadli vsi protivniki pofašistenja

Dunaj, 21. septembra d. Ostra na-
sprotstva v Dollfusovi vladi so prišla v
nedeljo do vidnega izbruha, ko je pod-
kancelar dr. Winkler v Gradcu odločno
odklonil stremeljenja k fašizmu, na drugi
strani pa je knez Starhemberg kot
reprezentant hajmverovskega krila Doll-
fusove fronte ravno tako odločno za-
hteval popolno pofašistenje Avstrije.
Bilo je jasno, da taka vlada ne more
delati in da mora zato priti do spre-
membe. Zato javnost danes dopoldne ni
bila tako zelo presenečena, da je čez noč
bila izvršena vladna sprememba, mar-
več predvsem zaradi tega, ker je spre-
memba tako radikalna.

V novi vladi si je vso moč pridržal
Dollfuss sam. Ojačene so dalje v njej
pozicije hajmverovcev in habsburgov-
cev, izpadli pa so iz vlade agrarci, ki sta
jih reprezentirala kmetijski minister
Schumy in podkancelar Winkler. Nova
vlada je sestavljena takole:

zvezni kancelar, zunanje ministrstvo,
kmetijsko ministrstvo in vso izvršno
oblast, to je vojsko, policijo in orožni-
štvo: dr. Dollfuss,

podkancelar: major Fey,
socialna politika: Schmitz,
prava in pravosodje: Schuschnigg,
trgovina in promet: Stockinger,
finance: dr. Buresch.

državni tajnik za narodno obrambo:
generaloberst knez Schönburg-Harten-
stein,

državni tajnik za kmetijstvo: dr.
Gleisner,

državni tajnik za javno varnost: dr.
Karwinsky,

državni tajnik v ministrstvu pravde:
dr. Glas (svoječasno sodnik v Ptuj),

ministrstvo za delo: Neustädter-Stür-
mer,

minister po paragraf 78 ustave (no-
tranje zadeve): dr. Körber,

minister za ustavo in upravo: dr.
Ender.

Kabinet ima značaj izrazite avtorita-
tivne vlade. Zato so vsi ministri, ki so
poslanci, odložili svoje mandate in je iz
vlade izstopil tudi predsednik krščansko
socialne stranke Vaugin, ki bo postal
predsednik avstrijskih železnic.

Novi ministri

Pogajanja za sestavo vlade so trajala s
parurno pavzo vso noč do 9. dopoldne, ko
je bila nova vlada imenovana in takoj za-
priseljena.

V novi vladi ima dr. Dollfuss vso izvrš-
no oblast v svojih rokah. Poleg kancelar-
stva si je pridržal vodstvo zunanje politi-
ke, resor javne varnosti in resor narodne
obrambe ter resor za kmetijstvo. Za pod-
kancelarja je imenovan dosedanjí minister
za javno varnost major Fey. Za državnega
tajnika v ministrstvu za narodno obrambo
je imenovan general knez Schönburg-Har-
tenstein, eden izmed najprijateljevših vo-
diteljev avstrijskih monarhistov. Za držav-
nega tajnika za preskrbo dela je imeno-
van zastopnik Heimwehra Neustädter-
Stürmer. Državni tajnik v ministrstvu za
javno varnost je postal državni svetnik
Karwinsky, ki je bil do sedaj komisar za
javno varnost na Spodnjem Avstrijskem.
Državni tajnik v kmetijskem ministrstvu
dr. Gleisner je bil dosedaj predsednik
kmetijske zbornice na Dunaju, državni taj-
nik v ministrstvu pravde dr. Glas pa je
upokojeni predsednik višjega deželnega so-
dišča v Gradcu in je bil svoječasno sod-
nik v Ptuj.

Dolgoletni vojni minister general Vau-
goin je imenovan za predsednika zveznih
železnic, ter bo tako ostal še nadalje v naj-
tesnejšem sodelovanju z vlado.

Potek krize

Dunaj, 21. septembra. s. O pogajanjih
za rekonstrukcijo vlade se doznajajo na-
slednje podrobnosti: Nasprotja med vo-
ditelji Heimwehra in nacionalno-stanov-
sko fronto, ki jo vodi inž. Winkler, so
postala nepremostljiva. Ko je dr. Dollfuss
to uvidel, se je odločil napraviti konec
tem sporom s tem, da je predsedniku re-
publike predlagal preosnovno celokupne
vlade. Starhemberg je včeraj izvršil nov
oster napad na nacionalno stanovsko fron-
to in na Landbund s tem, da je v inter-
nih poveljih članom Heimwehra pod gro-
žnjo takojšnje izključitve prepovedal vstop
v Dollfusovo patriotsko fronto. Na drugi
strani pa je tudi podkancelar Winkler

režimskega tiska in domovina bo reše-
na.

Drugo vprašanje pa je ugled nemške
države in nemškega naroda pred civili-
ziranim svetom. Zaupanje v nemško
pravočutje ugnati v Leipzigu uda-
rec, čigar posledice se ne bodo dale
kmalu izbrisati. Režim jemlje nase ve-
liko odgovornost in močno je dvomiti,
ali bo trenutni uspeh obsodbe odtehtal
škodo, ki jo bo trpel narod v svojem
odnosu napram kulturnemu inozemstvu
za vse bodoče čase.

podal izjavo, v kateri se odločno izreka
proti združitvi nacionalne stanovske in
Dollfusove patriotske fronte. Heimwehr
je nadalje postavila zahtevo, da mora
Starhemberg postati podkancelar, tirolski
voditelj hajmverovcev dr. Steidle pa pra-
vosodni minister. Vso oblast nad celokup-
no ogroženo silo, naj bi razen tega pre-
vel zaupnik Heimwehra major Fey, ki
naj bi istočasno postal minister za nardo-
no obrambo.

Imenovanje Starhemberga za podkance-
larja je predsednik republike odločno od-
klonil. O tem se pozneje sploh ni več
razpravljalo, pač pa so bile ostale zahteve
Heimwehra še vedno na dnevnem redu.
Ker nikakor ni bilo mogoče doseči spo-
razuma, se je dr. Dollfuss odločil, da sam
obdrži vse sporne resore.

Ker so dosedanjí zastopniki Landbunda
inž. Winkler, inž. Schumy in državni po-
tajnik dr. Bachinger odklonili nadaljnje
sodelovanje v vladi, je dr. Dollfuss ponu-
dil njihove resore poslanecem Landbunda,
ki pa so ponudbo odklonili. Novih mini-
strov dr. Körberja in dr. Glasa, ki sta si-
cer oba člana nacionalne stanovske fronte,
Landbund ne priznava za svoja zastop-
nika.

Uspešen ultimar hajmverovskega voditelja

Dunaj, 21. septembra. s. Vodja Heim-
wehra knez Starhemberg je izdal včeraj po-
polndne povelje, v katerem napoveduje bor-
bo proti Dollfusovi patriotski fronti. V tem
povelju naglašajo med drugim: »Ker grozi
nevarnost, da se bo patriotska fronta zlorab-
ljala za to, da se pod novim imenom obno-
ve stare politične stranke in ker obljube, ki

so mi bile dane kot voditelju Heimwehra
že meseca junija, še do danes niso izpolnje-
ne, odrejam v sporazumu z vsemi pokraj-
skimi vodetvi Heimwehra, da se noben član
Heimwehra do nadaljnjega ne sme udeležiti
manifestacij patriotske fronte. Vsem članom
Heimwehra je najstrožje prepovedano sode-
lovati kakorkoli pri tej organizaciji ali no-
siti njen znak. Posredno ali neposredno je
zato prepovedano vsakemu članu delati pro-
pagando za patriotsko fronto, vse tako dolgo,
dokler ne bodo odnosi med Heimweh-
rom in to fronto definitivno razčišteni. De-
želna vodstva so odgovorna zato, da se bo
to povelje najstrožje izvajalo.

Ta pritisk Heimwehra je bil eden glavnih
vzrokov, da se je Dollfuss odločil k tako hit-
ri in tako radikalni spremembi svojega re-
žima.

Dollfussov list o spremembi vlade

Dunaj, 21. septembra. s. Med dunajskimi
listi je vest o izpremembi v vladi
prva objavila Dollfusova »Reichspost«.
Dodala je kratek komentar, v katerem
pravi med drugim: »Situacija je dozorela
za velike odločitve. Vsako delo za gospo-
darsko obnovo države bi bilo nemogoče,
če bi se ne izvršile potrebne spremembe
v vladi. S starimi sredstvi vladanja in z
dvomiselnostjo in lažno demokracijo se
ne da nič napraviti. Dr. Dollfuss, ki ima za
seboj večino avstrijskega naroda, tudi ne
bi mogel izvršiti svoje misije, če bi bil
na eni strani prisiljen vsak dan boriti se
proti protidržavni propagandi, na drugi
strani na proti lastnemu taboru, zlasti on-
mu krilu, ki noče uvideti, da sedanji čas
ni primeren za reševanje starih političnih

Nemško-madžarska revizionistična fronta

Papen o sodelovanju Nemčije z Mađarsko za revizijo mirovnih pogodb

Budimpešta, 21. septembra. AA. Mađar-
ska telegrafska agencija poroča, da je
imel nemški državni podkancelar Papen,
čepav se mudi na Mađarskem neoficiel-
no, razgovore z Gömbösom, Kanyo, Beth-
enom in z drugimi mađarskimi državniki
o raznih notranjih in zunanje-političnih
vprašanjih, ki se tičejo obeh držav. V
ospredu so bila zlasti vprašanja o gospo-
darskem sodelovanju v smislu dosedanjih
priateljskih stikov med obema deželama.

Papen je danes sprejel zastopnike mađ-
arskih in nemških listov in jim dal izjavo,
v kateri je poudarjal skupno usodo Nem-
čije in Mađarske. Naglasil je tudi, da
Nemčija lahko mnogo pomaga Mađarski v
vprašanju revizije mirovnih pogodb. Glede
vprašanja preureditve srednje Evrope je

dejal, da je nemogoča brez nemškega so-
delovanja in tudi izključena vsaka druga
kombinacija. Nadalje je svetoval, naj bi
Mađarska organizirala svoje kmetijstvo
in omejila posevke ter začela gojiti oljne
rastline, ki jih Nemčija danes uvaža iz
Mandžurije.

Kakor govore v poučenih krogih, bo
Mađarska ta načrt izvedla že prihodnje
leto. S tem bo ustregla nemškemu nacio-
nalizmu, ki bi hoteli, da bi se Nemčija po-
polnoma prehranjevala iz omejenega ralonu.
Budimpešta, 21. septembra. AA. Drav-
ni upravnik admiral Nikolaj Horthy je
danes sprejel na gradu Gödöllöju v avdi-
enci nemškega državnega podkancelarja
Papena. Po avdienci je Papenu na čast
pridil kosilo.

Poljsko-francosko prijateljstvo

Poljski zunanji minister Beck o svojih razgovorih z vodilnimi fran- coskimi državniki

Pariz, 21. septembra. AA. Poljski zuna-
jni minister Beck, ki je včeraj konferiral s
francoskimi ministri, je dopoldne zastop-
nikom listov izrazil zadovoljstvo, da se je
mogel razgovoriti s francoskimi zastopniki.
Izjavil je: »Živimo v posebno važnih ča-
sih. Glede neposrednih poljskih interesov
moram ugotoviti, da se je v zadnjem letu
dosegel znaten napredek tako s stališča
političnega položaja, kakor tudi glede at-
mosfere, v kateri se položaj razvija. V zvezi
temu mi pa niso prihranjene skrbí zastran
širših političnih problemov, katerih odmev
se čuti v vseh državah. Ti problemi izvi-
rajo predvsem iz dejstva, da stalno priza-

devanje za dosego mednarodnega sode-
lovanja na trdnem temelju ni rodilo sadov,
ki jih je svet upravičeno pričakoval. V ta-
kih okoliščinah sem posebno srečen, da
morem ugotoviti skladnost francoskega in
poljskega pojmovanja položaja.

Ob 13. je priredil poljski zunanji mi-
ster Beck v poljskem poslanstvu obed na
čast Daladierju in Paulu Boncourju, ob 16
pa ga je sprejel predsednik republike Le-
brun na gradu Rambouilletu ter mu izro-
čil insignije velikega oficirja legije časti.

Ponoči ob 11.50 je poljski zunanji mi-
nister odpotoval v Zenevo.

Nemško-ruski spor

Moskva, 21. septembra. p. Vsi moskov-
ski listi poročajo z največjim ogorčenjem
o napadu berlinske policije na sovjetsko-
ruski klub v Berlinu. Klub je imel sejo ob
navzočnosti sovjetskega poslanika, ko je
vdril v njegove prostore policija in ne-
kak članov kluba aretirala, v prostorih pa
izvršila hišno preiskavo. Ker so našli v
prostorih sovjetski znak s srpom in klad-
vom, je policija klub razpustila, njegovo
premoženje pa zaplenila. V vseh moskov-
skih političnih krogih je izzvalo postopa-
nje berlinske policije največje ogorčenje
in vsa javnost zahteva, naj vlada odločno
protestira. »Izvestija« pišejo, da je to nov
dokaz neiskrenosti deklaracije nemškega
zunanjega ministra o odnosih do sovjets-
ke Rusije.

Stoletnica rojstva Jovanovića- Zmaia

Beograd, 21. septembra. V Sremski Ka-
mentci je bila danes prazno proslavljena
100-letnica rojstva Jovanovića -
Zmaia. Nj. Vel. kralja in kraljice so pro-
slavili general Belić, Jovanovića -
svetnega ministra, Jovanovića -
se je udeležilo tudi Jovanovića -
poslanec, sodelovale so vsa kulturna
in nacionalna društva.

Ameriška pogajanja z Rusijo

Washington, 21. septembra. AA. Vrhov-
na državna uprava se mnogo bavi z vpra-
šanjem priznanja sovjetske Rusije. Vlada
želi, da bi se prej proučilo vprašanje ame-
riških posojil Rusiji in zaplenjenega pre-
moženja ameriških državljanzov. Priznanje
sovjetske Rusije bo po vsej priliki zve-
zano s podpisom pogodbe o teh posebnih
vprašanjih. Doslej se je sovjetska Rusija
upirala priznanju tega dolgov in odškod-
nin, češ, da so Zedinjene države nastopile
proti sovjetski Rusiji vojaško, in sicer z
intervencijo v Arhangelsku in v Sibiriji.

Trgovinska pogajanja Rusije s Francijo

Pariz, 21. septembra. AA. Včeraj so se
pričeli uradni razgovori o zaključitvi tr-
govinske pogodbe med Francijo in Rusijo.
ki jo zastopajo Gurevič in štirje strokov-
njaki.

Atentat na Izmet našo?

Carigrad, 21. septembra. AA. Kmalu po
odhodu vlaka, v katerem se je peljal Izmet
paša iz Carigrada v Sofijo, so odkrili blizu
Ismida, da so tračnice zrahljane. Da se ni
pripetila nesreča, gre zahvala naglim ukre-
pom, ki so jih brez odloga izdali.

sporov. Danes sta potrebna močna fronta
in jasna, neomejena avtoriteta.

Odmev v Parizu

Pariz, 21. septembra. s. Odstop in novo
imenovanje Dollfusove vlade je v Parizu
zelo presenetilo. Listi soglašajo v sodbi, da
se je položaj dr. Dollfussa zelo ojačil. Pa-
triotska fronta, ki jo je dr. Dollfuss osno-
val pred kratkim, odklanja, kakor pravi
»Intransigent« vsako notranje-politično agi-
tacija ter zahteva, da ostane Avstrija Av-
strijem.

Fašistični aplavz

Rim, 21. septembra. p. V takojšnjih kro-
gih so z največjim zadoščenjem sprejeli vest
o preosnovi avstrijske vlade v desničarsko-
fašističnem duhu. »Giornale d'Italia« toda
je prvim veselim kratek komentar, v kate-
rem naglašajo, da se je dr. Dollfuss pokazal
sposobnega državnika, ki uživa veliko za-
upanje tudi v mednarodnih krogih. Listi
pravi, da je s preosnovi vlade ojačil vpliv
Heimwehra in da je sedaj tudi v Avstriji
za vselej odklenalo marksizem, ker bo
nova vlada predstavljala režim močne roke.
Tudi Landbund se bo moral »vistosmeriti«
Dollfusovo fronto, sicer ga bo doletela ena-
ka usoda kakor marksiste.

Vatikan in Avstrija

Vatikan, 21. septembra. AA. V zvezi s
težkočami, ki so se pojavile pred podpisom
konkordata z Nemčijo, govore, da tudi kon-
kordat z Avstrijo, ki so ga podpisali že 6.
julija t. l. še ni ratificiran, ter hočejo viden
v tem zavečevanju vatičanske dvome o
stabilnosti Dollfusove vlade. V resnici pa je
avstrijska vlada prošila, naj se ratifikacija
odgodi. Sveta stolica z največjimi simpatijami
spremlja akcijo Dollfusove vlade in
krščansko-socialne stranke, ker bi z vse-
lej videla, da se obnovi utrdba krščanstva
ne samo za Srednjo Evropo, temveč tudi
za balkanske države, v novi Avstriji, ki jo
je Dollfuss sam označil v svojem govoru ob
250-letnici osvoboditve Dunaja za »krščan-
sko državo«.

Odhod zunanjega ministra v Sinajo

Beograd, 21. septembra. p. Danes zvečer
je odpotoval zunanji minister g. Boško
Jevtić v Sinajo na konferenco zunanjih
ministrov Male antante. Konferenca bo
trajala samo en dan, in sicer 23. t. m., na
kar se bo zunanji minister takoj zopet vr-
nil v Beograd in se istega dne odpotoval
v Zenevo na zasedanje Društva narodov.
Za njegove odsotnosti ga bo zastopal mi-
nister dr. Albert Kramer.

Sestanek sveta DN

Zeneva, 21. septembra. AA. Jutri ob
10.30 dopoldne se bo sestal svet Društva
narodov Francijo in Veliko Britanijo bo-
do zastopali vrhovni uradniki zunanjega
ministrstva ker prispeja Paul Boncour in
Eden v Zenevo šele v soboto zjutraj. Za-
stopnika Nemčije in Italije, Naurath in
Aloisi, sta že noči prispela v Zenevo.

Svet Društva narodov je imel danes po-
starem običaju zasebni sestanek, na kate-
re je določil definitivni dnevni red
svojega zasedanja. Jutrišnja javna seja bo
posvečena poročilu odbora za intelektual-
no sodelovanje, nadalje poročilu posve-
tovanega odbora o opiju in proučitvi
manjšinskega vprašanja. Pred soboto od-
nosno nedeljo ne bo torej nobeno važnej-
še vprašanje na dnevnem redu.

Razorožitvena pogajanja

London, 21. septembra. p. Angleško-fran-
coski razgovori o razorožitvi bodo bržko
končani že jutri. Zunanji minister Simon bo
skupno s podtajnikom Edenom odpotoval
v Zenevo ter se bo jutri ustavil v Parizu in
stopil v stike s francoskimi državniki. V
Zenevi se bodo pariski razgovori razširili
tudi na Italijo in Malo antanto. Glede stališča
Anglie poudarjajo listi, da angleška
vlada na svoji večernišnji seji ni zavzela kon-
kretnega stališča ter se ni izjavila ne za ne
proti francoskim predlogom. V vladnih kro-
gih poudarjajo, da je sicer jasno, da bo
uvredba razorožitvene kontrole, če pride do
razorožitve, sicer neizogibna, smatralo pa,
da je to vprašanje druge vrste, ker je treba
najprej v načelu rešiti vprašanje obsega
razorožitve.

Sele po dosegi tega sporazuma bo mogoče
razpravljati o kontroli. Vsekakor je Anglija
le za zmerno kontrolo, češ, da ne more do-
voliti, da bi razne komisije brskale po an-
gleških arzenalih in tvornicah municije.

Novi nemiri na Kubi

Havana, 21. septembra. AA. Položaj na
Kubi se je znatno poslabšal. Mnogi Ameri-
čani iz notranjosti dežele so se zatekli na
ameriške ladje, iz Washingtona pa je bil
izdan štirim križarkam nalog naj se takoj
narotijo v kubanske vode. Včerašnji dan
je potekel v hudem boju. Kapetan Juan Blas
Fernandez je skušal s 100 možmi vprizu-
riti nov prevat, vladne čete pa so ga na-
posled obkolile. Na drugi strani se mora
vlada boriti tudi proti komunistom, ki tero-
rizirajo prebivalstvo.

Kakor poroča »Associated Press«, so vo-
jaki, ki oblegajo »National« hotel, kamo
se je zateklo 500 častnikov, postavili stroi-
nice na streho poslopja nasproti hotelu ter
evakuirali poslopje. Po ulicah okoli »Nacio-
nalnega« hotela je prepovedan in ustavljen
vsak promet.

Po vsem otoku Kube so se pojavili šte-
vilni primeri malarijskih obolenj ter je
med prebivalstvom zavladala huda boda.

Konflikt med nuncijem in praško vlado

Konflikt so v glavnem izzvale madžarske intrige, ki hočejo preprečiti zblizanje med Vatikanom in Češkoslovaško

Praga, 19. septembra.

Narodne in cerkvene svečanosti v Nitri, na katerih je papežev prelat Hlinka povzročil neopravičljiv škandal, so rodile še eno neugodno posledico. Češkoslovaška javnost se je komaj pomirila nad neumestnim Hlinkovim izpadom, že je isti bojeviti prelat izzval novo afero, v katero je to pot zavlekel tudi praškega nuncija Ciriacija, in s tem z njegovim izrečnim dovoljenjem. Glasilo slovaških separatistov »Slovak« je priobčilo prošli četrtek nuncijevo pismo, naslovljeno na Hlinko; v pismu se Ciriacij pritožuje, da mora iz poslušnosti do svetega očeta živeti v Pragi, kjer da neprestano žalijo svetega očeta neposredno ali posredno v osebi njegovega nuncija. Zastopnik Vatikana se obenem zahvaljuje Hlinki zaradi izrednega spoštovanja, ki ga imajo Slovaki do sv. stolice, in pravi, da mu je posebna čast, da lahko predstavlja sv. očeta pri Slovakah.

Nuncijevo pismo zavestno usvaja ideologijo slovaških separatistov ter dela razliko med Čehi in Slovaki, obenem pa dolgi Pražane neprestani žalitev sv. stolice. Kljub temu bi pismo ne imelo nikakih posebnih posledic, ako bi mu praški nuncij ne dostavljal pripisa, iz katerega je razvidno, da je zastopnik papeža sam želel, naj pride pismo v javnost. Brž ko je Hlinkov list prinesel besedilo tega pisma in se je ugotovila njegova avtentičnost, je seveda zavrelo po vsej državi in vlada se je morala z nuncievim pismom baviti na svoji izredni seji prošle sobote. Zunanji minister dr. Beneš je podal ministrskemu svetu obširno poročilo o zadevi in poslal stališče nuncija, s katerim se je minister pred sejo ministrskega sveta pogovarjal skoraj štiri ure.

Se pred sejo ministrskega sveta se je sešla eksekutiva češke klerikalne ljudske stranke in oba strankina ministra monsignor Šramek ter inž. Dostalek sta predlagala, naj vlada razčisti incident s pogajanjmi s samim nuncijem in naj ne izjavi drugačnih posledic. Ostali člani ministrskega sveta pa niso bili soglasni s tem predlogom, marveč se smatrali, da je vatičanski diplomat žalil vlado države, pri kateri je pooblaščen, da zastopa interese rimske kurije; zato se je zadeva izmaknila iz okvira ožjih pogajanj med vlado in Ciriacijem.

Člani ministrskega sveta so naglašali, da vlada ne sme iti preko dvojnega napada na Prago, pod čemer je treba seveda razumeti vlado, marveč mora zahtevati pojasnila od nuncijeve nadrejene oblasti. Še manj more vlada dovoliti, da se tuji diplomat vmešava v notranje zadeve čsl. države in se v notranjem strankarskem sporu tako izrazi postavi na stran skupine, ki je v najskrajnejši opoziciji proti vladi in ko je taktika ograža naravnost obstoj države. Ministrski svet je zato sklenil, da odločno odklanja nuncijevo izjavo, na-

menjeno javnosti, in da zaprosi Vatikan, naj pozove nuncija Ciriacija v Rim zaradi uradne objasnitve njegovega postopka.

Kakor poročajo listi, ki z iznenadjenjem beležijo izpad papeževnega nuncija, se je Ciriacij razsrdil zaradi pisanja glavnega agrarnega glasila »Venkova« in je zahteval zadoščenja za članke, ki so nuncija spravili v zvezo s Hlinkovim škandalom v Nitri. Tozadevna pogajanja so bila že v teku, toda Ciriacij, čegar postopanje celo vladi nenaklonjeni »Prager Tagblatt« imenuje pretemperamentno, je zagrešil indiskretnost ter v svojem predmetnem pismu žalil čsl. vlado. Nuncij ni bilo dovolj, da je večina čeških listov ostro nastopila proti »Venkovu« in se odločno zavzela za modus vivendi, ki ureja sedanje odnose sv. stolice do čsl. države.

Vladni škep, ki ga je javnost z odobravanjem vzela na znanje, je izpodkopal pozicijo obeh klerikalnih ministrov v vladi in zelo mogoče je, da se iz te zadeve razvije resna vladna kriza. Zanimivo je, da tudi češki klerikalci ne stoji strnjeno za nuncijem; ugledni pristaši ljudske stranke so mnenja, da je ves neprijetni incident delo madžarskih aristokratov, ki hočejo preprečiti izvedbo določil začasnega sporazuma čsl. države z Vatikanom. Modus vivendi določa namreč med drugimi tudi delitev slovaških škofij na tak način, da se bo obseg škofij kril s čsl. državnimi mejami. Madžari smatrajo to cerkveno razdelitev za ponovno delitev Madžarske in smatrajo, da bi se ojačili njihovi revizijski argumenti, ako deli Slovaške vsaj v cerkvenem oziru ostanejo pod madžarskimi škofi. Madžarska propaganda bi bila občno prizadeta, ako bi se cerkvene meje prilagodile državnim. Zato je res verjetno, da so Madžari s pomočjo velikega vpliva svoje aristokracije in najbrž tudi madžarskih cerkvenih dostojanstvenikov inscenirali ali vsaj pomagali inscenirati najnovejši konflikt, ki lahko kvarno vpliva na odnose med Vatikanom in ČSR.

Izvršilni odbor češke ljudske stranke je sklican za prihodnji teden, da se posvetuje o zadevi, stranka sama pa bo počakala izida preiskave iz Vatikana in bo nato zavzela svoje končno stališče. Kakor rečeno, klerikalna stranka nikakor ne odobrava postopka nuncija Ciriacija, ker je ta v svojem pismu popolnoma prezrl izjave vdanosti katolikov iz Češke in Moravske ter dal najvišje priznanje le Hlinkovcem s posebnim poudarkom, kakor da zastopa sv. očeta samo na Slovaškem.

Češkoslovaška očitno nima sreče s svojimi nunciji. Že Ciriacijev prednik Marmaggi je bil vzrok neprijetnosti in razburjenja, zdaj pa se je še Ciriacij spustil v notranje-politične boje, kjer brez dvoma ne bo mogel koristiti cerkvi in si steči zaslug za dobre odnose med Češkoslovaško in rimsko kurijo.

Posled' nasilne germanizacije

»Kje naj iščemo čistokrvno plemo v delu sveta, preko katerega so divjili viharji preseljevanja narodov? Ravno oni, pristni Prusi, ki danes napovedujejo čistokrvnost plemena, ali niso to pomenceni Slovani, nasilno pomenceni Slovani, ki so jih nemški vitezi, redovniki z zapada topli s suličnimi drogovi okoli usode?« Te besede, ki jih je pred par dnevi zapisal švicarsko-nemški list »Vaterland«, izhajajoč v Luzernu, razgaljajo vse siromastvo rasiistične nauka o izvoljenosti nemški »rasi gospodarjev«, ki naj zavladajo vsemu svetu. Nasilno pomenceni suženj je začutil v sebi poslanstvo gospodarja, da zadosti nagonom, ki so mu jih stoletja zatirali nemili osvajači. V železo oblenjeni vitezi so potepali v tla narodnega slovaškega naselnika večjega dela Nemčije, vzeli so mu vsa človeška in državljanska prava in ko je bilo janičarsko delo dovršeno, se isti janičar postavil za gospoda ter vsiljuje izrodke svoje bolne miselnosti vsej svoji okolini.

Ugotovitev švicarskega lista je zanimiva še iz dveh vidikov. Prvič vsebuje priznanje, da nemški življenj ni avtohton v pretežnem delu današnje Nemčije in prav pravilno ocenjuje barbarske metode nemškega prodiranja na slovaški vzhod. Ti dve dejstvi so Nemci doslej vedno tujili in naglašali, da je moralo slovanstvo podleteti edino le kulturni nadmoči pritiskajočega nemštva. Iz te neresnične okoliščine so izvajali nekako pravico in dolžnost, da tudi v današnji dobi vrše enako brutalno poslanstvo nad nami. Puhla fraza o poslanstvu kulturonošev je postala osnovni nauk nadutega nemškega nacionalizma in mase nemškega naroda tavajo v miselni zablodi, da so vsi narodi vzhoda, osobito Slovani kot najbližji sosedje, določeni za gnoj velike nemške njive, ki naj jo zorjejo in posejejo kričavi pridigarji tretjega carstva s čistim nemškim semenom. Opasna je ta vera za sosedo, opasnejša celo za Nemce same. Po svetovni vojni so se v svetu našle smiljene dušice, ki so objokovale usodo poraženec in plebaidarja za sprejem Nemcev in obestvo omikanih narodov. Ko se je Nemčiji posrečilo, da so se zaradi nesloge in slabosti odločujočih velesil otreli najtežjih obveznosti, izhajajočih iz poraza, je takoj ubrala znano pot, da bje na desno »levo brez ozira, jeli to komu prav ali ne. Odtujila si je s tem že vse sentimentalne in Nemci se hodo zopet čuditi, ako na tem hočem svetu ne bo naroda, ki bi se izvil zanje, kadar bo sosedom prevelik nemški napad in ga bo treba zopet kro-

titi. Šola svetovne vojne je šla mimo njih brez koristi.

Uvodoma omenjeni citat pa ima za naša ušesa zelo neprijeten zvok in priokus, kakor da bi bila slovaška kri v žilah današnji Velenecem nekaj kompromitirajoča in manjvrednega. Objektivno proučevanje pa nam kaže ravno nasprotno, saj vidimo, da so ravno Nemci iz bivših slovaških pokrajin v marksistarem pogledu agilnejši nego oni, kjer manjka slovaške primese. Treitschke in Nietzsche, dva ideologa, ki se Nemci tako radi sklicujejo nanja, sta po lastnem priznanju prvi češkega, drugi poljskega porekla. Nemški publicist Georg Bernhard, ki je glede na raso orientilemit, označuje Hitlerja za Slovana in je ogorčen, da so ravno ti »slovaško-nemški bastardi« sedli nemškemu narodu za vrat ter ga pade v pogubo. Če je Hitler slovaškega izvora, mu to v oči Nemcev prav nič ne škodi, ker bi sicer ne bili glasovali milijoni zavednih rajhovskih volivcev zanj, za njegov bizarni program in za njegov čudni režim.

Vsi romanski narodi — razen Rumunov — imajo močne primese germanske krvi. Nemcem sosedni slovaški narodi takisto, pa nikjer ne opažamo da bi bil ta tuji življenj zanesel kali one strahotne nevarnevenosti, ki je tedaj bruhnila na dan z vso silo med Nemci, osobito med onimi, ki so močno pomenešani s slovaškimi primesjo. V njih morda divjajo komaj sproščeni zatriti nagoni posiljene duševnosti. V Slovanih in Romanih so se nemški rodovi vtapljali mirno in po prirodnem razvoju brez nasilstva zato so se ti drobci organsko spojili v celoto in nikjer ne motijo njih bolj ali manj izražene rase posebnosti. Germanizacija slovaških dežela pa se je vsepovsod vršila z brutalnim nasiljem ob uporabi ognja in meča. Kamorkoli so prodrli Nemci, so pu stili kakor konkvistadorji med Indijanci, dasi danes govore le o zmagovitih pohodih nemške kulture med nekdanje slovaške pagane. Pri tem jim je pomagala vsa krščanska Evropa in v vrstah nemških križarskih vitezo se je borilo burgundsko valonsko in flandrsko viteštvo pruski Koenigsberg pa je svoje ime dobil celo po čem kralju Přemyslu Otokarju II., ki je peljal krščansko vojsko zoper paganske Pruse in Nemcem osvojil to važno postojanko za njihovo prodiranje na vzhod.

Majhna skupina nemških intelektualcev se sedaj ne more dovolj načuditi, odkod sicer tako pametnemu in uadarnemu nemškemu narodu ta silovita moralna in umstvena zabloda. Nasilna germanizacija za trta duševnost sili na dan kot posledica dolgotrajnega procesa neorganičnega spajanja različnih življenj v čisto mehanično politič-

no enoto. Isti intelektualci pa bodo obenem vedno podpirali zahtevo po »koridorju«, ki ga niso bili še čisto pomencili, po Gorenji Slezi in celo po slovaških in čeških deželah, ki so odtele tisoletnemu pritisku nemških naporov. Germanizacija je še vedno edini cilj nemškega naroda, ki ne uvidi, la so časi nasilnega raznarodovanja minili in je otroče ogorčen, da mu Slovani osporavajo pripisestvovano pravico do njihovih dežela ter namišljeno zgodovinsko poslanstvo kulturonoša, ki si ga nihče ne želi. V tem pogledu je svobodnjaški nemški intelektualci ravno tako neizprosni, kakor rasočlavlja čreda, ki tvori vrste eksaltiranega nemškega nacionalizma.

Ako isti intelektualci danes jadikuje in toži, nas to prav nič ne gane. Njegov narod je ubral pot, ki mu jo je predpisovalo ravno razumnost in da so ga pri tem zavedli slepi instinkti, ki jih je rodila nasilna germanizacija, edini program in smoter nemškega razumnštva.

Volitve v Delavsko zbornico preložene

Ljubljana, 21. sept. r. Predsednik glavnega volilnega odbora za volitve v Delavsko zbornico v Ljubljani g. dr. Ivan Karlin je prejel danes brzojavno naročilo ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, naj se zaradi med tem časom razpisanih občinskih volitev preloži jo volitve v Delavsko zbornico, ki so bile določene za 8. oktober, na nedeljo 22. oktobra t. l.

Tri velika zborovanja JNS v šmarnem srezu

V nedeljo 24. t. m. bodo v šmarnem srezu tri velika zborovanja JNS, in sicer ob 7.30 v Šmarju pri Jelšah, v dvorani g. Habjana za ves šmarni sodni okraj, ob 10.30 v Rogoški Slatini v dvorani tamošnjega kina za ves rogaški sodni okraj, ob 15. pa v Kozjem v sokolski dvorani za kozjanski sodni okraj. Na vseh shodih bodo govorili: ministra dr. Kramer in Pucelj, senator dr. Ploj in domači poslanec g. Spindler. Vse krajevne organizacije JNS v šmarnem srezu naj store svojo dolžnost in pripelejo na zborovanje čim večje število udeležencev.

Nov načelnik naše prosvetne uprave

Beograd, 21. septembra. p. Kakor je »Jutro« že poročalo, je bil dosedanjí načelnik prosvetnega oddelka k. branske uprave v Ljubljani g. Josip Mazi na astno prošnjo imenovan za direktorja I. realne gimnazije v Ljubljani, ki jo je vzorno vodil že dolgo vrsto let pred svojim imenovanjem za načelnika. Namesto g. Mazija je bil danes s kraljevim ukazom imenovan za načelnika prosvetnega oddelka v Ljubljani znani prosvetni delavec g. Josip Breznik, do sedaj profesor I. realne gimnazije v Ljubljani.

Proslava bitke na Bregalnici

Beograd, 21. septembra. p. V Štipu so danes na izredno svečan način proslavili 20letnico slovitte bitke na Bregalnici in 10letnico, odkar je bilo osnovano narodno društvo za obrambo zoper napade bolgarskih komitov. Proslava se je pretvorila v vsenarodni praznik. Udeležile so se je velike množice naroda iz bližnje in daljne okolice. Na zelo slovesen način so sprejeli zastopnika Nj. Vel. kralja generala Veljko Kovač, zastopnika vlade notranjega ministra Žiko Lazića ter številne narodne poslance in senatorje, ki so prispeili na proslavo. Po slovesni službi božji, ki jo je opravil episkop Benjamin ob veliki asistenci duhovščine, je odšla povorka pred spomenik v bregalniški bitki padlim borcem. Na čelu je korakala godba kraljeve garde. Pred spomenikom so govorili episkop Benjamin, župan Pecović in general Nikolić, ki so poudarjali zgodovinski pomen bregalniške bitke. Narodni poslanec Kalamatić je kot ustanovitelj narodnega društva za obrambo proti napadom bolgarskih komitov obširno orisal delo tega društva, ki šteje 25.000 članov in ima prav toliko pušč. V dobi svojega obstoja je imelo 100 spopadov z bolgarskimi komiti, pri čemer je bilo ubitih 128 komitov in 59 naših ljudi. Nato je govoril notranji minister g. Žika Lazić, ki se je zahvalil za podporo prebivalstva pri čuvanju naše meje. S tem je bila svečanost zaključena za goste pa je bil prirejen v Oficirskem domu skupen obed.

Tečaj za pleskarstvo in sobno slikarstvo

Ljubljana, 21. septembra. Danes zvečer je imel v prostorih Zbornice za TOI pod okriljem Zavoda za pospeševanje obrti strokovni učitelj Ernest Oldenbruch z Dunaja, znan strokovnjak za pleskarstvo in sobno slikarstvo, predavanje o modernih dekorativnih metodah v pleskarstvu in sobnem slikarstvu, tako na lesu, emajlu itd. Mnogoštevilni poslušalci so bili presenečeni nad interesantnim predavanjem in bo na njihovo lastno željo g. Oldenbruch, ki je prepotoval ne samo Evropo, temveč tudi Ameriko, priredil enotedenski poučni tečaj, ki se bo pričel danes v petek ob 7 zvečer v zborničnem paviljonu na velesajmu. Za tečaj se je že danes prijavilo 20 kandidatov, kdor pa se ga hoče udeležiti, naj se prijavi do petka zvečer g. Oldenbruch je prispeil v Ljubljano iz Milana, kjer je s svojimi modernimi dekorativnimi metodami zbudi pozornost in pohvalo tudi italijanskega prestolonaslednika in njegove soproge.

Povratek francoskega letalskega minijevca v Moskve

Pariz, 21. jona. AA. Letalski minister Pierre-Émile Baudouin je odstopal iz Moskve proti letalski vojski, ki se bo ustavila v Ljubljani, kjer ga pričakujejo za zvečer.

Prvi dan velikega procesa zaradi požiga Rajhstaga

Vsi obtoženci v okovih — Glavni obtoženec Van der Lubbe patološko obremenjen človek — Proces se bo kasneje nadaljeval v Berlinu

Leipzig, 21. septembra d. Danes se je pričela pred vrhovnim državnim sodiščem razprava zaradi požiga državnega zbora v Berlinu dne 27. februarja. Kot obtoženci se morajo zagovarjati Nizozemec Van der Lubbe, bivši nemški komunistični državni poslanec Ernest Torgler, bolgarski književnik Georgij Dimitrov, mizarski pomočnik Vasilij Tanev in študent Blagoje Popov oba iz Bolgarske.

Kakor znano, je Hitlerjev režim, ki je prišel na krmilo 30. januarja, razpisal za 5. marec nove državnozbornske volitve. V volilni agitaciji, ki je trajala ves mesec februar, so Hitlerjevci uporabili ves uradni aparat in se posluževali tudi vseh demagoških sredstev. Narodnim socialistom je šlo predvsem za dokaz, da imajo med nemškimi prebivalstvom večino. Njihovi glavni nasprotniki so bile levičarske stranke in centum, edine večje stranke, ki so še ostale poleg njih. Uničenje marksizma, ki so ga predstavljale levičarske stranke, je bilo od vsega početka glavna zahteva narodno-socialističnega programa.

Par dni pred odločilnimi volitvami, ko je volilna agitacija dosegla višek, je nenadoma nastal v poslopu državnega zbora velik požar. Narodni socialisti so takoj zakričali, da gre za požig. Enega izmed požigalcev, Nizozemca Van der Lubbeja so aretirali med požarom v državnem zboru. Ker so baje našli pri njem legitimacijo komunistične stranke, so takoj obdolžili požiga komuniste.

Po uradnih trditvah naj bi bil požar v državnem zboru znak za vstajo, ki naj bi se izvedla z raznimi nasilnimi dejanji po vsej državi, češar pa ni prišlo. Nasprotno se je predsednik komunistične državnozbornske frakcije, poslanec Torgler celo sam javil policiji, ker so ga spravljali po radiju v zvezo s požarom in ker je bil eden izmed zadnjih, ki je zapustil parlamentarno poslopie pred katastrofo. Šele precej časa kasneje so aretirali še tri bolgarske komuniste, ki so se na skrivaj mudili v Nemčiji in o katerih ni bilo nikdar jasno povedano, v kakšni zvezi naj bi bili s požarom.

Požar v državnem zboru je bil povod za uničevalno vojno proti levičarskim strankam in nobenega dvoma ni, da je vse to vplivalo tudi na izid volitev. O požaru samem so se že takoj v početku, še bolj pa kasneje pojavile najrazličnejše kombinacije, med drugimi tudi dvom, da bi bili sedanjí obtoženci pravi krivci, razen morda Van der Lubbeja, ki je bil sicer udeležen pri požigu, a je bil nedvomno orodje v rokah drugih zločincev.

Proces, ki ga vodi nemška vlada sešaj v Leipzig, je vsekakor napreren predvsem proti mednarodnemu komunizmu, kajti socialni demokrati, ki so jih izpočetka istotako sumnčili, sploh niso bili soobtoženi.

Pričetek razprave

Sodna razprava se je pričela davi ob 9.15 ob navzočnosti 120 novinarjev, med katerimi sta dve tretjini tuzemcev in članov tujih poslanstev v Berlinu. Ko so vstopili sodniki, so vsi prisotni vstali ter jih pozdravili na hitlerjevski način. Bivši komunistični poslanec Torgler se je pred sodniki celo priklonil.

Vtis, ki ga je napravil prvi dan razprave pri poslušalcih in novinarjih, je bil po najbolj objektivni presoji bolj kakor neugoden. Bilo je naravnost klavno razočaranje. Zanimanje občinstva in množestvenih novinarjev, ki so prišli iz vsega sveta, ta prisostvujejo tej razpravi, je bilo naravno osredotočeno na osebo glavnega obtoženca Van der Lubbeja. Njegov prihod v razpravno dvorano so pričakovali s tem večjo napetostjo, ker je bilo doslej le majemu številu oseb mogoče videti moža, ki je obtožen tako usodepolnega požiga. Ko je kmalu po 9. vstopil v dvorano pet obtožencev, njim na čelu Van der Lubbe, v okovih in v spremstvu orožnikov, je bilo začaranje zelo veliko. Prišel ni človek, temveč skelet, neobrit, v modri umazani obleki kaznencev z nemirnim pogledom in zmoganim obrazom, človek, v katerem je tudi laik na prvi pogled videl patološko obremenjenega. Razpoloženje v dvorani je ostajalo tem bolj klavno, čim bolj se je zvijalo zasliševanje obtožencev.

V govoru, s katerim je otvoril razpravo, je predsednik sodišča najprej izjavil, da se sodišče ni pustilo voditi po predsodkih. Kakor se je govorilo izven sodnega zbora, da ima občinstvo brez vsake omejitve pristop k razpravi. Prav tako imajo tudi zagovorniki v obrambi popolnoma svobodne roke. Nadalje je sporočil, da se bo od 11. oktobra dalje nadaljevala sodna razprava v poslopu državnega zbora v Berlinu. Končno je izrazil upanje, da ne bo nihče kalil poteka razprave.

Predsednik je nato pozval po imenih obtožence, zagovornike in oba tolmača, nizozemskega in bolgarskega izmed 120 pričih je bilo povabljenih k prvi razpravi šest

Kaj pravi obtožnica

Po izvršenih formalnostih se je pričelo izstajanje obtožnice. Obtoženci so obdoženi, da so hoteli bodisi vsak zase ali pa skupno nasilno izpremeniti ustavo Nemčije, s čimer so krivi zločina zarote zoper varnost države. Po obtožnici je imel požig nemškega državnega zbora namen otvoriti nemire in izgrede. Van der Lubbeja očita obtožnica razen tega, da je hotel z istim namenom zažgati urad za socialno pomoč v Berlinu, mestno hišo in bivši cesarski grad. Ti zločini ne spadajo samo pod kazenski zakonik, temveč tudi pod uredbo predsednika države za zaščito naroda ter pod novi zakon, ki predpisuje zanje smrtno kazen. Predsednik je nato povedal, da je Van der Lubbe odklonil zagovornika ter je predal njegovo izjavo, v kateri priznava, da se je za to odločil popolnoma iz lastnega nagiba.

Zasliševanje Van der Lubbeja

Potem se je začelo zasliševanje obtoženega Van der Lubbeja. Obtoženec, ki sta ga strážila dva orožnika, je stopil tik do predsedniškega mize in izjavil, da hoče odgovarjati brez posredovanja tolmača. Na-

to je začel pripovedovati, da je prebil nepreduh mladost, dokler se mu ni l. 1928 pripetila pri delu nesreča, zaradi česar mu je opesal vid in je dobil podporo 7 nizozemskih kron. V Nemčijo je prvič prišel l. 1918, nato pa se je vrnil na Nizozemsko, od koder je šel v Francijo. L. 1931. je hotel peč obhoditi Evropo ter je bil namenjen celo v Rusijo, pa ni dobil vizuma. S temi potovanji po Evropi ni imel političnih ciljev. Prav tako ni bil nikoli v stikih z narodno socialistično stranko ne z njenimi člani.

V nadaljnjem zasliševanju se je moglo takoj ugotoviti, da je predsednik klub svojih izjav, da bo vodil razpravo nepristransko, obtoženca duševno, fizično in socialno popolnoma precejval. Prevladala je vtis, da izmognani človek s pogledom idiota, ki je stal pred mizo sodnikov, postavljen vprašan sploh ni razumel. Njegov zelo tihi odgovori so bili brez zveze in večkrat popolnoma konfuzni. Nehote se je zapletel v nasprotstva. Tako je po skoraj polurnem zasliševanju priznal, da je simpatiziral s komunisti, takoj nato pa je zopet zanikal svojo pripadnost h komunistični stranki ter je odgovoril na vprašanje ali je komunist jasno in odločno: »Ne!«

Ko se je kasneje ugotovilo, da se je vendarle na Nizozemskem udeležil komunistične demonstracije, je odgovoril na vprašanje predsednika, kdo je prav za prav demonstriral, z neumnim izrazom v obrazu: »Jaz osebo!«

Na tem nivoju se je gibala večina njegovih odgovorov v kolikor je sploh odgovarjal na vprašanja sen. predsednika. Med zasliševanjem se je skoraj ves čas brezizrazno smehljaj. Razumljivo je, da v teh okoliščinah današnje zasliševanje glavnega obtoženca ni prineslo na dan ničesar pozitivnega. Z oficijone vladne strani izjavljajo, da je Van der Lubbe premeten simulirant, kar pa je bilo za vsakega objektivnega poslušalca izključeno, ker mu manjka vsak format simulanta.

Komunist ali ne

Med predsednikom in obtožencem se je med drugim razvil naslednji dialog:

Ali ste bili član komunistične organizacije?

— Da.

Ali ste hoteli izpremeniti ustavo ali politični red?

— Ne.

Ali ste hoteli rabiti silo?

— Ne.

In vendar ste zažgali državni zbor. Po-
vejte nam natanko, kaj ste hoteli.

Po dolgem molku je odgovoril obtoženec: Ne vem.

Lubbeja so nato vprašali po vzrokih njegovega izstopa iz komunistične stranke. Odklonil pa je vsak jasen odgovor. Ugotovljeno je, da je Lubbe izstopil iz stranke, ker ni dobil vodstva pionirske organizacije pri komunistih, kakor pravi znana Rjava knjiga, ki so jo danes najraje.

V nadaljnjem zasliševanju obtoženca je prišlo do incidenta. Ko so zasliševali neko pričo, se je Van der Lubbe pričel smejati. Predsednik in vrhovni državni pravdnik so ga vprašali po vzroku, Van der Lubbe pa lina ni ničesar odgovoril. Vsa prizadevanja predsednika, da bi obtoženec priznal svoje politično prepričanje, so ostala brez uspeha.

Predsednik je ugotovil, da je potni list Van der Lubbeja, ki so ga zasegli pri njem ob aretaciji, pristen. To je kot prva priča potrdil tudi policijski komisar, ki je v mestni hiši v Leydnu govoril z uradnikom, kateri je sam izdal Van der Lubbeja potni list in izjavil, da je dobro znano, da je Van der Lubbe komunist.

Na druga vprašanja predsednika sodišča je Van der Lubbe priznal, da je večkrat prišel navzkriž s policijo, in da se je rad upiral obstoječemu državnemu redu.

Nato so prečitali pismo, ki ga je poslala policijska uprava v Leydnu predsedniku berlinske policije. Pismo vsebuje podroben popis Van der Lubbejevega življenja. Iz njega se vidi, da je prišel kot 12 leten deček v oskrbo neke nizozemske družbe, ki pazi na otroke, ki so nagnjeni k zločinom. Pozneje je obiskoval razne komuniste in je 6. novembra 1928 predsedoval javnemu shodu društva komunistične mladine. Hotel je postavi komun. voditelj je je organiziral sestanke in nezakonite demonstracije nezaposlenih; na teh shodih in sestankih je poveličeval komunizem in razmere v Rusiji. L. 1931. je menda zapustil komunistično stranko in začel potovati okoli sveta, potrebiti denar pa si je priskrbel s prodajo ilustriranih razglednic. Poznal l. 1931 se je vrnil v Leyden in prijel sestanke. Zdi se, da je takrat pripadal skupini mednarodnih komunistov in skušal za vsako ceno zbuditi pozornost v javnosti, pri čemer je večkrat prišel navzkriž s policijo.

Iz pisma nizozemskega pravosodnega ministrstva se vidi, da je Van der Lubbe, ki so ga aretirali v Berlinu, res identičen z Van der Lubbejem, ki ga poznaajo na Nizozemskem. Tudi njegovi sorodniki so priznali, da predstavlja slika v Berlinu aretirane Van der Lubbeja, njihovega sina, odnosno brata.

Predsednik je po končanem zaslišanju zaključil razpravo ter obtoženca odločno opomnil, naj do jutrišnje razprave dobro premisli, kako je z njegovim političnim prepričanjem in z njegovim razmerjem do komunizma.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za današnji dan: Povečini nestalno in oblačno s postopno razvedrenjem, toplejšje. — Situacija včerajšnja dne: Dočim je v Južni Evropi priti nasel, je v severnih pokrajinah znatno padel. Zaradi močnih vetrov nad južnim morjem je temperatura narasla. V naši državi je pritisk na skrajnem jugu narasel, v severnih pokrajinah pa v splošnem padel 7 do 7 mm. Temperature so narasle za 3 do 9 stopinj.

Dunajska vremenska napoved za petek: Začeno deževno, topleje, pozneje razvedrenje.

Naši kraji in ljudje

8 kongresa pravnikov slovanskih držav v Bratislavi

Generalni tajnik dr. Cyril Bařinka (X) bere na zaključnem zborovanju telegram jugoslovenskega kralja. Sede od leve: dr. Toma Živanović, Beograd, dr. E. St. Rapaport, Varšava, dr. Leon Sapinski, I. predsednik najvišjega sodišča v Varšavi, dr. Dragoljub Arandjelović, Beograd, II. podpredsednik kongresa, dr. Stefan E. Bobčev, Sofija, I. podpredsednik kongresa, dr. Karel Lařtoviř, III. podpredsednik, Bratislava.

80-letnica učenega rastlinarja

Ljubljana, 21. septembra. Kakor sam paradiz je naša domovina jugoslovenskega kralja. Sede od leve: dr. Toma Živanović, Beograd, dr. E. St. Rapaport, Varšava, dr. Leon Sapinski, I. predsednik najvišjega sodišča v Varšavi, dr. Dragoljub Arandjelović, Beograd, II. podpredsednik kongresa, dr. Stefan E. Bobčev, Sofija, I. podpredsednik kongresa, dr. Karel Lařtoviř, III. podpredsednik, Bratislava.

Jubilant se je rodil 14. septembra 1853 v Turnski graščini v Leskovcu pri Krškem. Šolal se je v Ljubljani, 1880. leta pa je položil v Gradcu izpit za profesorja prirodopisnih ved, leta 1884. pa še izpit iz slo-

venščine. V l. 1880. je bil suplent na ljubljanski realni, od 1881 dalje pa profesor na ljubljanski gimnaziji do 1910. l., ko je bil po 30 letih službe upokojen. L. 1886. je prevzel po profesorju Valentinu Konšku vodstvo botaničnega vrta v Ljubljani, ki ga je našel v prav žalostnem stanju in je sličil bolj zelenjadnemu vrtu kakor znanstvenemu zavodu. Upravičeno je tožil prof. Paulin 1912. l. v »Carniolie«, da je obsegala vsa zbirka rastlin komaj 312 vrst in 5 znanstvenih knjig še iz zapuščine profesorja Hoinika. Krepko se je oprijel profesor Paulin dela in že leta 1910. naveda znanstveni katalog ljubljanskega botaničnega vrta 6412 različnih vrst. S pridom je zamenjal prof. Paulin za najodličnejši znanstveni inštitut vsega sveta semena iz botaničnega vrta ter je tudi po upokojitvi še nadalje vodil to važno znanstveno postojanko vse do 1920. l., ko ga je bivša pokrajinska vlada reaktivirala v činu ravnatelja botaničnega vrta. Neštete ure je žrtvoval učenjak dnevno tej ustanovi in se tudi ni strahil denarnih tržev, saj je bil botanični vrt do pred vojne dobitan s prejemki, kakor so jih ustanovili sto let poprej. Za njegovo delo pri raziskavanju kranjske flore ga je imenovala Muzejno društvo l. 1919. za častnega člana. Višek svojega delovanja kot učitelja rastlinstva je dosegel prof. Paulin po vojni, ko je od l. 1921. več semestrov predaval na univerzi sistematsko botaniko. Po 50 letih plodnega znanstvenega delovanja je bil prof. Paulin 1931 upokojen kot ravnatelj botaničnega vrta. Vendar pa še tudi danes, kadar le more, pohiti med svoje ljubljanske tja na lžansko cesto.

Bernard Perko †

Ljubljana, 28. septembra. Umrl je po daljšem trpljenju upokojeni železniški uradnik g. Bernard Perko. Miren je bil, značajan, vedno odločno naroden zaveden. Zaradi vseh teh svojih lepih vrtil je imel mnogo prijateljev, mnogo spoštovalcev. Zlasti so mu vedeli ceniti osebno plemenitost oni njegovi znanci in tovariši, ki so ga poznali v službi in življenju predvojnih let. V tisti dobi, ko se je marsikdo uklonil nemškemu gospodarstvu za sam ljubi vsakdanji kruh, je bil Bernard Perko kot železniški uradnik vedno cel slovenski mož, zvest Sokol.

Rodil se je 13. junija 1870 v Poljčanah pri Zagradcu na Dolenjskem. Revna domaća hiša mu ni mogla dati razen poštenja ničesar na pot. Že zgodnja pridnost in trdno voljo se je ptebil skozi šole, narkar je bil sprejet v službo pri južni železnici. Bil je dalje časa načelnik postaje v Sežani, nazadnje pa na Vidmu-Krškem, narkar je bil še v službi pri direkciji. Za pokoli si je uredil idilično domačijo v Povšetovi.

Pri astmi in boleznih srca, prsi in pljuč, škrofulozni in rahitisu, povečanju ščitne žleze in postanku golše, je uravnava delovanja črevesja z uporabo naravne »Franz Josefove« grendice velike važnosti. Kliniki svetovnega slovesa so opazili pri jetičnih, da v začetku bolezni, porajajoče se zapeke ponehavaajo s pomočjo »Franz Josefove« vode, ne da bi se pojavile driske, ki se jih vsak dan bolnik boji. »Franz Josefova« grendica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ute 25 na Kodeljevem, kjer je v miru užival družinsko srečo z zvesto družico gospo Minko in zadovoljen z razveseljivo življenjsko pozicijo svojih dveh otrok: dr. Milan je daleč naokrog poznani zobozdravnik v Mostah in predsednik društva »Krkce«, hčerka ga. Nada pa je soproga zdravnika dr. Fedrana v Stični. — Pogreb bo v soboto ob pol 16. iz hiše žalosti na pokopališču v Štepanji vasi. — Ohranimo vrlenu možu najlepši spomin! Ugledni družini izrekamo iskreno sožalje!

Umik iz gramozne jame pred novo šolo

Ljubljana, 21. septembra. Stanovanci gramozne jame od Vodovodni cesti so v velikih skrbih, kam se bodo morali preseliti s svojimi barakami, ker je ves kompleks jame določen za stavbišče nove osnovne šole za bežigrajski okraj. V tej jami, iz katere je svojetasno občina kopala pesek in ki meri kakih 40.000 m³, so si varčni in marljivi mali ljudje zgradili 67 barak z lastnimi prihranki in deloma s pomočjo posojila, ki ga jim je preskrbela mestna občina pri Mestni hranilnici. Občina sama je zgradila dve baraki za 79 oseb, v privatnih barakah pa je bilo 183 oseb, tako da je delavska kolonija v Gramozni jami štela 262 stanovalec. Pričakujejo, da bo selitev barak prevzela na svoje stroške mestna občina in da jih bo prestavila v »Sibirijo«.

Nova šola za bežigrajski okraj, ki šteje že sedaj nad 8000 duš, je nujno potrebna. Otroci morajo zdaj hoditi v Šiško ali v mesto. O tem, ali se bo na tem vstopu gradila šola ali ne, bo sklepala občinski svet na petkovski seji. Vsekakor pa so podrobni načrti že gotovi in so stroški proračunani na 6 milijonov dinarjev. Bežigrajsko prebivalstvo upa, da bo temeljni kamen položen mogoče že to jesen.

Pozdravlja in poljublja Te — VERONIKA

JUTRI! »ELITNI KINO MATICA«

Izpremembra na celjskem kolodvoru

Celje, 21. septembra. V časopisju je bilo pred dnevi objavljeno, da je bil z ukazom Nj. Vel. kralja na predlog prometnega ministra postavljen za poverjenika prometno-komercialnega oddelka v Ljubljani g. Rudolf Jakhel, šef postaje v Celju, za šefa postaje v Celju pa g. Janko Vranjek, višji prometni kontrolor v Celju.

Dosedanji šef celjske postaje g. Rudolf Jakhel se je rodil l. 1876. v Novem mestu. Gimnazijske študije je dovršil l. 1898. v Ljubljani in vstopil januarja 1899. v službo pri Južni železnici. Po dovršenem brzojavnem tečaju v Mariboru je služboval do aprila l. 1900. v Račjem-Framu, potem pa je bil, kakor toliko zavednih slovenskih uradnikov, premeščen na Tirolsko, kjer je služboval 5 in četrta leta v Franzensfeste in eno leto in tričetrt v Boznu. Slednjič mu je uspelo vrniti se v domovino. V februarju 1907 je prišel v Maribor, odkoder je bil januarja 1911 zaradi raznih nacionalnih nastopov premeščen v Matzeleinsdorf. Vendar pa se mu je posrežilo to premetstev ukiniti in aprila 1911 je prišel v Ljubljano, od koder je bil septembra 1913 imenovan za šefa postaje v Zalogu. Po izbruhu svetovne vojne je zrasel v Zalogu ogromen vojni kolodvor, ki ga je g. Jakhel organiziral in vodil. V začetku l. 1917. pa je bil denunciran, premeščen v Gradec in tam postavljen pred vojno sodišče. Ovdaja sicer ni imela uspeha, vendar pa mu je bil povratek v domovino onemogočen do prevrata. Po vojni se je vrnil v Ljubljano, kjer je služboval kot referent za nezdore. Januarja 1919. je bil imenovan za šefa postaje v Celju. To službo je opravljal skoro 15 let.

Gosp. Jakhel uživa sloves izvrstnega uradnika ter strogega, toda vseskozi pravičnega šefa. Poleg neomajnega naprednega in nacionalnega prepričanja ga diči tudi velika družabnost. V času svojega delovanja v Celju si je pridobil širok krog iskrenih prijateljev, ki mu želijo ob novem imenovanju mnogo novih uspehov in pravega zadovoljstva.

Novi šef celjske postaje g. Janko Vranjek, ki je prevzel v tork svoje mesto, je celjski javnosti znan kot neumoren nacionalni delavec. Doma je iz št. Ilja pri Ve-

lenju. L. 1909. je po študijah v Celju vstopil v službo pri državnih železnicah ter služboval kot prometni uradnik v Kranju. Volčji dragi in na gorenskem kolodvoru v Ljubljani, v letih 1918. do 1920. pa kot načelnik postaj v St. Petru pri Gorici in Kranju ter kot prometni kontrolor pri obratnem nadzorstvu državnih železnic v Ljubljani. Odtod je bil l. 1920. po službeni potrebi premeščen v Vinkovce in na glavni kolodvor v Zagrebu, od koder se je l. 1921. vrnil v Celje kot komercialni zastopnik državnih železnic. Po podražavljenju Južne železnice je vrnil več let službo kot pomočnik šefa prometne službe v Ljubljani in Celju, nato pa je bil imenovan za transportnega kontrolorja v Celju.

Novemu g. načelniku, ki skovi po svoji vsestranski strokovni naobrazenosti in ima v vseh panogah železniške službe kot odličnega uradnika bogate izkušnje, iskreno čestitamo k imenovanju. Prepričani smo, da bo vodil celjsko postajo k nadaljnjemu procvitu v dobrobit mesta Celja in železniške uprave. Dodeljeno železniško osebje z zaupanjem pričakuje tudi od svojega novega šefa dobrohotno in strogo pravično postopanje, ki ga osebje za svojo iz-

Bodoča dela v strugi Ljubljanice

Ljubljana, 21. septembra. Betonska dela v Ljubljanični strugi so končana in do sredi oktobra bo Ljubljanska stavbna družba izvršila še ostala, v programu določena regulacijska dela. Mnoge zanima, kdaj bo kolavdacija teh izvršenih del in kako bodo strugo očistili vse navlake in sive ilovice. Dan komisijeskega oglada betonirane Ljubljaničine struge bo določilo ministrstvo javnih del, ki bo h kolavdaciji odpisalo svojega delegata. Kolavdacija bo šele pomladi. Zda po končanih delih bodo v gornjem delu betonirane struge kakih 30 m od trimostja zgradili nekaj metrov visok betonski jez, ki bo zadrževal vodo in vso nesnago. Če bo voda močno narasla ob velikih nalivih, se bo čez jez zlila po strugi in bo tako čistila betonska tla. Sivo ilovico, ki sedaj tvori razne jezove po betonskih tleh, bodo tudi odstranili.

Nadaljnja regulacijska dela so določena še za dobo 4 let. Prihodnje leto bodo začeli

SAMO SE DANES!!
Znameniti film češkega režiserja
Machatega
EKSTAZA
V glavnih vlogah
ZVONIMIR ROGOZ
Heda Kiesler, Aribert
Mog
Predstave ob 4., 8. in 10. uri
Dopolnilo najnovejši Paramountov zvočni tednik
Elitni kino Matica
Telefon 2124

redno težko službo v teh časih tako zelo potrebuje. G. načelniku Vranjeku želimo na novem mestu mnogo uspehov!

Nove smernice našega učiteljstva

Ljubljana, 21. septembra. V nedeljo bodo zborovali v Celju predstavniki učiteljskega stanu, ki je organizirano v JUU. Zborovanja se bo udeležil upravni odbor za dravsko banovino, ki mu načeljuje g. Dimnik, nadzorni odbor, ki mu načeljuje g. Ivanjšič iz Sentjurja ob Ščavnici, ter predsedniki vseh sreskih društev, ki jih je v naši banovini 33. Sestanek se bo začel ob 8. uri na deški okoliški osnovni šoli, sponed pa je naslednji: Situacijsko poročilo bo podal predsednik g. Ivan Dimnik. O glavnih skupščini, ki se je vršila letos v Ljubljani in je bila zaradi deljenih mnenj zaključena predčasno, bodo poročali oni člani, ki so sodelovali v odsekih kot zastopniki učiteljstva iz dravske banovine. Po tem poročilu bo zbor predstavnikov, kot predstavniki vsega organiziranega članstva iz svojih srezov, stavil predloge za ureditev razmer iz zamočanega položaja. Zbor bo pretrpetel tudi nova pravila in pa skupščinski poslovnik, ki naj bo v bodoče kot regulator za miren in dostojen potek vseh nadaljnjih skupščin JUU. Vprava pomanjkanje pravilnika je eden glavnih vzrokov, da je prišlo na skupščinah do neljubih motenj. Š poslovnikom pa bo imelo predsedstvo v rokah potrebne mere, da obdrži potek skupščine

na taki višini, ki bo vredna dostojanstva učiteljskega stanu. Razgovor bo postavil tudi enotne smernice za javno udejstvovanje učiteljstva. Načelne smernice naj dosedanje javno udejstvovanje našega učiteljstva še bolj oplodijo.

V tem pravcu se bo gibal tudi razgovor o delovnem programu za sreska društva JUU za prihodnje poslovno leto 1933-34. Sekcija za dravsko banovino je izdelala tudi posebne predpise za poslovanje stanovskega razsodišča. Predlog bo pregledal še predsedniški zbor, narkar bo dostavljen centrali v izvršbo. Za zaključno točko pa bo prišel na dnevni red še načrt predsednika Dimnika o ustanovitvi učiteljskih lig s posameznimi učiteljskimi organizacijami v slovenskih in nam prijateljskih državah. Organiziranje lig je potrdila že tudi zadnja glavna skupščina, nedeljski sestanek pa naj vpelje to pomembno idejo v življenje. O učiteljskih ligah je »Slovenski Narod« 15. t. m. priobčil razgovor z iniciatorjem g. Dimnikom. Obilni sponed, ki si ga je postavilo za nedeljsko zborovanje, kaže visoko aktivnost učiteljstva v naši banovini in ga prikazuje kot izredno marljivo in neumorno činitelja v našem javnem življenju. Zato želimo popoln uspeh!

Higienska razstava pojde po državi

Beograd, 20. septembra

Ko je v ponedeljek naša kraljeva dvojica ogledovala vsedravno higiensko razstavo, je zlasti kralj ponovno izrazil svoje veliko zadovoljstvo zaradi te prekrasne prireditve in prepričan, da bo obrodila najboljše sadove. Obenem pa je tudi obžaloval, da se razstava že zaključuje 20. t. m., češ, naj bi ljudstvo imelo več časa, da si jo ogleda. Sprožil je misel, da naj bi razstava šla po vsej državi, da bi si jo s pridom moglo ogledati čim največje število prebivalstva.

Jugoslovensko društvo za varovanje narodnega zdravja, ki je priredilo to prvo vsedravno higiensko razstavo, je seveda, pravilno razumevajoč kraljeve besede kot priznanje, ki naj mu bo v izpodbudo za nadaljevanje svojega dela, takoj izjavilo, da bo napelo vse svoje moči, da se uredniči kraljeva želja, ki je prav tako iskrena želja vsakogar, ki mu je pri srcu kar najtemeljitejšo zboljšanje zdravstvenega stanja našega naroda. Zato je predsednik Jugoslovenskega društva za varovanje narodnega zdravja, dr. Stevan Ivanić, izjavil

sedaj, da se društvo že storiло svoje kora-ke, da se sedanja prva vsedravana higienska razstava izpremeni v — *potovno higieniko razstavo*, ki bo kakor potovalna kmetijska razstava, ki je povsod, kamor je prispela, vzbujala največje zanimanje in dosegala najlepše uspehe, v posebnem vlaklu šla po vsej državi.

Jugoslovensko društvo za varovanje narodnega zdravja pa ima tudi še drugo občeokristno zamisel: ustanovitev stalnega higienskega muzeja v Beogradu, ki bi bil nekaka stalna higienska razstava, s katero bi bile združene tudi delavnice, v katerih bi se izdelovali raznovrstni higieniški predmeti, ki se danes v največji meri uvažajo z inozemstvom. Tudi ta zamisel je gotovo vredna vse pohvale in je le želiti, da bi se mogla čim prej ustvariti.

Vsederavana higienska razstava se ni zaključila danes, temveč ostane odprta do 24. t. m. Obisk je zlasti v zadnjih dneh izredno velik in bi bil gotovo tudi še dalje, toda se rok zatvoritve ne more dalje odlagati, ker se na tehnični fakulteti prično predavanja

jatelj Čajkovskega, profesor glasbe na moskovskem konservatoriju in plodovit skladatelj ter glasbeni pisatelj. — V Stratfordu, rojstem kraju Williama Shakespeara, so uprizorili ciklus njegovih del v popolnoma modernistični obdelavi. »Macbeth« se odigrava n. pr. na nekem bojišču iz svetovne vojne in igralski so nastopili v temu ustrezajoči opremiti: s puškami, ročnimi granatami in plinskimi maskami. — V moskovskem središnjem muzeju za literaturo so odkrili dolejši popolnoma neznane rokopise grofa Leva Tolstega in okrog 130 njegovih pisem. — Hadožestveni teater v Moskvi je otvoril novo zimsko sezono s »Čudakom« Afigenova. To je bila 350. predstava te igre. — Franc Molnar je odklonil javno uprizoritev svoje nove tragikomedije »Čudo v gorah«. Vzrok je v tem, ker bodo to delo snemali najprej za zvočni film v angleški verziji. — V Pragi bodo snemali nov film, ki bo prikazal življenje, ereto in tragiko velikega skladatelja Bedricha Smetane. Libreto je napisal Bedrich Bjelohlavek, glasbo, ki se ne našla skoraj nič na Smetanovo glasbo, je zložil Otokar Jeremiáš, režijo bo vodil Vladislav Vančura. — V zapuščini Jožeta Vandršlaga v Masarjovski realki v Pragi so odkrili izvirni tekst k Smetanovi operi »Libuřic iz l. 1866. Tekst je nemški.

Pristopajte k Vodnikovim družbi

KULTURNI PREGLED

60-letnica

Maksa Švabinskega

Te dni je slavil 60letnico svojega rojstva češki slikar in grafik Maks Švabineř, ki je ob koncu preteklega stoletja za Janom Preislerjem in Antoninom Slavičkom ustvaril etarnejšo češko moderno. Rodil se je 17. septembra 1873 v Kromeržu in je kazal že kot dijak izredno nadarjenost za risanje in slikanje. Ni bilo nič čudnega, da je po končani realni odšel 1891. v Prago in postal na slikarski akademiji učenec sanjavega slikarskega filozofa in alegorika Maksa Pirnerja, ki mu je za vse življenje vcepil nekaj nagnjenosti do alegorije in pobeza v deželo sanj. Poleg Pirnerja pa je vplival nanj v tem času Julij Mařák kot mojster radiranke in ljubitelj narave, na katero je Švabinskega navedel tudi študij angleškega prerafaelitizma. Prvo dobo njegovega ustvarjanja označuje neko izrazito mehko, lirično gledanje na vse stvari, ki se je uveljavljalo tudi v njegovih portretih te dobe (Vrehlicky, Maertineck, Goll itd.) in zlasti v velikem zaključnem delu »Ubozda pokrajina«, ki ga imenujejo češki pendant k Chavannesovim »Ubogim ribičem«. V drugi dobi po l. 1900 se oglašja v njegovih delih, ki so pretežno portreti, skupinske slike, akti in grafike, bolj realna, psihologizirajoča, izpovedujoča in strastna nota, kot logični zaključek te dobe pa je

smatrati veliko olje »V kraljestvu mirus« (1922). V naslednji dobi ga zanima predvsem narava, ki jo po dolgih detajlnih študijah poda alegorično v vsej njeni rodovitnosti v siloviti »Zetvi«. V tem času se oglašja v njem še močnejše nego kdaj prej ljubezen do tradicije, do starih mojstrov, Mánesa in Benečanov, zadnji preobrat pa ga povede spet v duhovni svet, kjer ustvari »Janeza Kretinika«, »Oznanjenje« itd. Lansko leto je priredil v Pragi razstavo svojih izbranih del in na tej razstavi je bilo opaziti najočitnejše, kakor je šel vse življenje po trdno določen poti svoje mladosti, ne da bi se ukvarjal z umetnostno problematiko 20. stoletja. V svojem 60. letu je še čil in krepak kakor v najboljših moških letih in marljivo ustvarja dalje.

Puškinov rokopis v Beogradu. Prof. Jovan Maksimović, ki si je pridobil dober sloves kot prevajalec iz ruščine, proučuje ta čas zanimivo najdbo: 28 strani izvirnih del penika Aleksandra Puškina. Ta rokopis mu je dal kot strokovnjaku v pregled uradnik v zunanjem ministrstvu Mladrag Obradović, ki ga je prejel od svojega očeta, ta pa spet od svojega očeta, ki je bil trgovec in se je opetovano mudil po poslih v Rusiji. Kako je prišel do Puškinovih originalov, se bržkone ne bo dalo več ugotoviti, morda jih je sam

kupil v Rusiji. Med drugimi stvarmi je v tej zbirki tudi izvirni prepis »Ode na bog Bakha«, ki so ga smatrali dosej za izgubljenega.

Druga razstava slovanskega tiska v Pragi. Nedavna prva razstava slovanskega tiska v Pragi je imela velik uspeh, ki se kaže med drugim v tem, da vidiš danes po javnih lokalih prestolnice ob Vltavi mnogo več slovanskih časnikov in revij nego prej. Opo-gumljeni po tem uspehu, so se prireditelji te razstave odločili, da otvorijo 30. t. m. drugo razstavo te vrste, ki bo trajala 14 dni in bo velop vanjo prost. Prosijo uredništva in izdajatelje vseh slovanskih dnevnih, strokovnih, umetniških in drugih listov ter revij, ilustriranih in neilustriranih, da jim pošljejo po en izvod na naslov: II. Vystava slovanských časopisů v Praze XII. (Dum zemedeleke osvetly) Slezaka ul. 7.

Karel Čapek je dovršil nov roman, »Me-teor«. Opisuje usodo ponesrečenega preko-oceanskega letalca in izide istočasno v češčini in nemščini.

Nagrjena češka lirika. Žirija, ki so jo sestavljali F. X. Salda, Albert Viřkóřil in Bedřich Fuřík, je priznala prvo nagrado Melantrichove založbe v Pragi v znesku 10.000 čeških kron pesniku Janu Zahradnířku za njegovo lirično zbirko »Jasenik«, drugo nagrado (5000 Kč) na pesniku Františku Hrubinu za zbirko »Spev iz daljavc, Zahradnířek je dolejš izdal že dve zbirki lirike, Hrubin pa nobene. Žirija je obenem priporočila založbi, naj izda češki prevod Bau-

delairovih »Cvetk zlac«, ki ga je oskrbela Svata Kadlecova.

Šest stoletij angleške literature. V založbi Blackie je izdal R. F. Patterson ob sodelovanju znamenitih književnih historikov in kritikov knjigo »Six Centuries of English Literature«, ki predstavlja dolejš najpopolnejše delo o angleški književnosti od Chancera do Ruperta Brooka. Poleg pregledov posameznih književnih dob, obsega knjiga biografске podatke, važnejše kritike in podobno o kakšnih 400 glavnih angleških pisateljih in 370 manj važnih. Knjiga je tudi izredno bogata antologija angleške proze in poezije šestih stoletij.

Drobne vesti. V veliki berlinski trgovini starin Goldmann & Co. so odkrili veliko tatvino umetniških slik. Neki sluga, ki je po vsej priliki pobegnil na Holandsko, je odnesel ni manj nego 38 oljnatih slik slavnih modernih mojstrov, med njimi Libermanna, Corintha, Slevogta, Renoira. — Te dni je proslavil francoski glasbeni svet 200letnico smrti Francoisa Couperina, ki je s svojim sodobnikom Rameaujem dvignil francosko klavirno glasbo do viška in vplival odločilno na razvoj klavirske glasbe sploh. Sam Bach, s katerim sta si bila velika prijatelja, je črpal iz njegovega dela. — Provincialni muzej v Valladolidu je španeka vlada pretvorila v centralni narodni muzej za književno cerkveno umetnost. — Slovita ruska igralka g. Knipper - Čehova je pripravila veliko izdajo svoje korespondence s svojim možem, pisateljem Antonom Čehovim. — V Mosvi je umrl Jurij E. Konus, učenec in pri-

Domače vesti

* Zahvala poljske delegacije. Ban dr. Drago Marušić je prejel tole brzojavko: »Zahvala, ki nam je bil na viden način prirejen pri prihodu v belo Ljubljano, kakor po vsej vaši lepi banovini. — V imenu poljske delegacije: Makovski. — Podpredsednik senata dr. Fran Novak pa je prejel naslednjo brzojavko iz Subotice: »Ko zapuščamo vašo drago in prijateljsko zemljo, čutim prijetno dolžnost, da vam pošljem dragi tovariš, našo najiskrenejšo zahvalo za vse, kar ste storili za tako veličasten sprejem poljske parlamentarne delegacije v beli Ljubljani in v drugih vaših divnih krajih. — Bogucki.«

* Podpredsednik danske vlade na Jadranu. Kakor javljajo iz Splita, je prisel na naš Jadran podpredsednik danske vlade Henrik Lorange, ki se bo nekoliko časa mudil v našem Primorju.

* Obisk inozemskih arheologov. Na arheološko ekspedizijo, o kateri smo že poročali, so prišli arheologi iz mnogih evropskih držav 27. t. m. preko Budimpešte na naše ozemlje. Med njimi so znani učenjaki, kakor geolog in arheolog dr. Unverzagt iz Berlina, ki je sodeloval pri arheoloških raziskavah v Južni Srbiji, medalje znani arheologi: dr. Tompa iz Budimpešte, prof. Sain iz Oxforda, Redford iz Londona, Vogt iz Curiha in drugi. Kakor že znano, so naši arheologi izbrali poseben odbor, ki bo goste sprejel in vodil po naših arheoloških posebnostih in pokrajini. V tem odboru je tudi ljubljanski vseučilišni profesor dr. Sarja.

* Pokojni Josip Mikuličič, naš častni peruanski konzul, ki je kakor smo že poročali, v visoki starosti 78 let umrl v Zagrebu, je spadal med one naše redke vojake, ki so si v tujini kot navadni delavci pridobili milijone. Josip Mikuličič pa ni nikdar pozabil na svoj domači kraj, na primorsko Kostreno in je mnogokrat izdatno pomagal svojim revnim rojakom. Velike podpore je naklonil tudi zagrebški ljudski univerzi. Posebno velike pa so njegove zasluge za naše izseljstvo, kateremu je bil najboljši vodnik in tudi pomočnik v raznih težavah.

ZA PULOVERJE PRISTNA

ANGLEŠKA VOLNA

TONI JAGER, Ljubljana, Dvorni trg 1

259

* Iz gozdarske službe. Premesteni so: za inšpektorja v 3. skupini 2. stopnji k oddelku za gozdarstvo v ministrstvo za gozdove in rudnike inž. Zivan Simonovič, ravnatelj gozdnega ravnanja petrovgradske imovne občine v Sremski Mitrovici, za višjega svetnika v 4. skupini 1. stopnje h ravnateljstvu za gozdove v Ljubljani inž. Cirmfeld, višji gozdarski svetnik in upravitelj gozdarske šole v Mariboru; za višjega svetnika ministrstva v 4. skupini 1. stopnje na oddelku za gozdarstvo v ministrstvu za gozdove in rudnike inž. Andrija Paršič, vodja ravnateljstva za gozdove na Sušaku.

* Emigrantski kongres se bo vršil v Ljubljani v dvorani Delavske zbornice v nedeljo ob pol 10. Potrebne legitimacije za znanilno vožnjo se dobijo pri vseh emigrantskih društvih izven Ljubljane.

* Izlet na razvaline Čušperškega gradu. V nedeljo 24. t. m. priredijo Društva kmečkih fantov in deklet iz Skočjanih pri Turjaku, Ponikve, Zapotoka, Velikega Osočina, Zelmlja, St. Jurja in vsa ostala bližnja društva velik izlet na čušperski grad. Zbirališče bo ob 9. dopoldne v Malih Liplenjah pri tovarišu Josipu Severju, gostilničarju. Oddaljenosti izletnikov pa naj se priprejajo z vlakom na postajo Čušperk, od koder je se pol ure peš do razvalin. Vlak prispe v Čušperk ob 7. jutraj. Na razvalinah bo govoril o zgodovini tega gradu delegat Zveze kmečkih fantov in deklet. Vabimo vse naše prijatelje in prijateljice, da se v čim večjem številu udeležijo tega izleta.

* Promet izletniškega vlaka na Dolenjsko. V nedeljo 24. t. m. bo vozil izletniški vlak Ljubljana-Karlovac in obratno po že objavljenem voznem redu. Občinstvo se opozarja, da je obstoj tega izletniškega vlaka odvisen od zadostne frekvence, zaradi česar priporočamo, da se izletniki poslužujejo tega vlaka. V primeru nezadostne frekvence, se bo ta izletniški vlak stalno ukinil. Izletniški vlak na Gorenjsko pa je vozil v nedeljo 17. t. m. zadnjikrat in torej v nedeljo 24. t. m. ne bo vozil več.

* Dom gimnaziste v Zagrebu. Po sklepu uprave savske banovine so začeli graditi v Zagrebu veliko in moderno urejeno gimnastično dvorano, ki bo služila fizični vzgoji mladine vseh zagrebških srednjih šol, istočasno pa tudi zagrebškimi sokolskim društvom. Zgradba, ki jo je odlično zgradilo podjetje g. inž. Franje Dedeka iz Ljubljane, je že pod streho in bo slovesno otvorjena leta 1. decembra, na praznik narodnega zedinjenja. Pri pomanjkanju primerne prostora v šolskih zgradbah je ta gimnastična dvorana zelo velikega pomena.

* Slaba sezona zagrebškega mestnega kopališča. Zagrebško mestno kopališče na Savi je zaprt in so mnogi uslužbenci, ki so bili tam zaposleni med sezono, ostali brez posla. Letošnja sezona je bila sploh slaba, ker se je pozno začela in ker je baš nedelje zaporedoma kvarilo slabo vreme. Na vstopninah, ki so bile letos malo večje, se je nabralo za okrog 230.000 Din manj kakor lani.

* Zastrupljen sir. V Počrevarju se je dogodilo v zadnjem času več primerov nevarnega zastrupljenja in ugotovili so, da je strupen sir, ki so ga prodajali na trgu neki okoliški kmetje. Zadnji žrtvi zastrupljenja sta finančna preglednica Stefan Kuborčič in Anton Ogulin. Po naporni patrolji sta se zatekla v neko gostilno, da bi se najedla. Kot ni bilo drugega pri hiši, jima je gostilničar prinesel sira, ki ga je nekaj ur prej kupil na trgu. Že na povratku iz gostilne sta občutila hude bolečine v želodcu in sta se kmalu prilekila do svoje postaje. Nadzornik je oba takoj odpeljal v bolnišnico, kjer pa je Kuborčič tekmo noči umrl, dočim so Ogulinu, ki je bil močnejše konstitucije, zdravniki rešili življenje. Ugotovili so, da so vsebovali količine zaživetega sira, neko posebno, se neugotovitveno vrsto strupa. Se po prvih primerih zastrupljenja so uvedli natančnejšo kontrolo živih in zlasti sira, ki ga prinašajo okoličani na trg. Po mestu se zatirja, da nekatere kmetije v pospeševanju procesa sirjenja uporabljajo — kuščarje. Spečejo jih, potem jih zdrobe v prah in tega vsipajo v mleko,

da se naglo sesiri. Koliko je na tem resnice, bo ugotovila preiskava, ki se je razširila na vso okolico.

* Požari v pujskem okraju. V zadnjem času je bilo spet več požarov v pujskem okraju. Tako je gorelo v eni zadnjih noči pri posestniku in trgovcu Horvatu Alojzu v Gorišnici, ki mu je ogenj uničil stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Razen tega je postalo plen ognja šest voz krmne, 2 voza slame, več vozov in gospodarsko orodje. Ogenj je nastal v kolarnici iz nepojasnjenega vzroka. Prav tako je gorelo pri posestniku Pihlerju Francu v Gruskovju, kateremu so uničili plameniško leseno hišo, krito s slamo. Vrok požara pa je neznan. — V noči na 18. t. m. pa je nastal požar pri posestniku Čihalu Juliju na Hajdini pri Ptuj, kjer je zgorelo stanovanjsko poslopje.

* Napad iz zaseda. Posestniški sin Jožef Toplak iz Dornave se je vozil nedavno ponoči na kolesu v družbi s polbratom Lajhom Francem, krojačem iz Dornave, od Sv. Marjete proti Moškanjem. V bližini Gorišnice pa sta se nenadno pojavila iz krmne dva moška, oborožena z ročicami, in se spravila brez besede na Toplaka, ki sta ga nevarno pretepla. Eden napadalec, v katerem je Toplak spoznal Emeršiča Mihaela, hlapca od Sv. Barbare je svojo žrtev vrzel po tleh in jo hotel zabosti z nožem, kar pa je preprečila neka ženska, ki je v kritičnem trenutku prišla mimo. Oba napadalec sta nato pobegnila. Kot drugi napadalec je osumljen Stepišnik Štefan, posestniški sin iz Gorišnice, ki pa zanika, da bi bil sodeloval pri napadu.

* Pol ušesa mu je odgriznil. Preteklo nedeljo je bila skupina fantov iz Zabovcev in Spuhlje v gostilni pri Kuharju v Brstju. Med fanti je bil tudi malo omejeni Cvetko iz Spuhlje, iz katerega so se norčevali fantje iz Zabovcev. Za fanta pa se je je zavzel Merkuž, posestnik iz Spuhlje, zaradi česar se je razvil pretep, v katerega je posegel posestniški sin Franc Koroseč iz Zabovcev s tem, da je vso družbo porinil skozi vrata na dvorišče. To pa je Merkuža razjezilo, da je skočil Koroseču na hrbet in mu odgriznil skoro pol desnega ušesa. Razen tega je ogrizel po rokah še fante Kristoviča in Obrana.

* Vse kaže niso gaje. Prejeli smo: »Jutro je poročalo o »svojevremnem rekord« g. Ferda Zadravnika, češ da je spravil letos s sveta nič manj kakor 122 gadov (med njimi 5 črnihi) in 5 modrasov, ki jih je naložil v okolici Kranja in da je najlpeša dva gada, dolga 130 cm (z Brda) in 122 cm s Smarjetne gore, poslal meni. Resnici na ljubo ugotavljamo: 1. da noben gad ni daljši od 80 cm; 2. da gade sploh ne žive v nizavah (okrog Kranja), ampak samo visoko v planinah; 3. da g. Zadravnik očitno ne pozna naših nestrupenih kač smokulje in kobranke, ki žive v velikih množinah v njegovem lovišču; in da torej ni čudno, da je proti njihovega »strupu, imun; 4. da sta bili iz Kranja poslani mi kači smokulji in 5. da je Zadravnik torej pobli 122 nestrupenih kač, za kar po mojem mnenju ne zasluži nobene nagrade, pač pa grajo, ker pobija po nepotrebnem nedolžne živali, ki jih niti ne pozna. — Dr. A. Šerko.

* Zasledovanje razbojnikov v beograjski okolici, kjer je bil umorjen orožniški kaplar Radivojevič, doslej še ni imelo nobenega uspeha in se vedno bolj potrjuje mnenje, da je vse zadnje zločine zagrebel s svojimi pomočniki ubogli kaznenec Milasav Sušič. Preiskovalnemu sodniku se je sedaj javila žena nekakega vaškega redarja, ki trdi, da je pred nekaj dnevi govorila z razbojnikom Sušičem. Srečal jo je v mraku blizu vasi ter ji naročil, naj vsem pove, da je ob tem in tem času govorila s hajdukom Milasavom Sušičem. Ponujal ji je tudi denar, a se je žena ustrašila in zbežala nazaj v vas. Pravi, da je o srečanju dolelejši molčala, da ne bi imela kakih sitnosti. Po umoru orožnika so zaprli nekaj ljudi iz bližnjih vasi, ki so bili nekdanji zvezci s pred nekaj leti obsojenimi razbojniki, ki jih je vodil neki Golubović. Prebivalci so prepričani, da ti ljudje niso krivi zadnjih zločinov. Po truplo umorjenega orožnika Radivojeviča je prišel njegov oče iz Smedereva. Vaščani so nesrečnemu očetu izrazili svoje sožalje ter mu zatrjevali, da je bil njegov pokojni sin zvest čuvaj njihove imovine.

* Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.

Iz Ljubljane

* Odlična posetnika Narodne galerije. Včeraj popoldne sta obiskala Narodno galerijo grški princ Nikolaj in bavorski princ Albrecht, ki sta se vpisala tudi v knjigo obiskovalcev. Posebno sta se zanimala za slikarska dela. Prišelja in odpeljala sta se z Bleda z avtomobilom. V prostorih Narodne galerije sta se mudila celo uro.

* Dar poljskih gostov za ljubljanske siromašne otroke. G. Anton Bogucki, podpredsednik poljskega senata je izročil pred odhodom g. dr. Franu Novaku 500 zlotov (okrog 4000 Din) za siromašne otroke mesta Ljubljane, Znesek je izročil g. županu.

* Komandant, pomočnik in načelnik štaba dravske divizije oblasti sprejemajo stranke od 9.30 do 10.30, ostali referenčni pa od 10. do 12. ure. Sprejemanje vojaških osebnosti od 10. do 11. ure. Upravni predstavniki se sprejemajo v vsakem času.

* Odhod avstrijskih regulacijskih strokovnjakov. Po posebnem sporazumu med našo kraljevino in Avstrijo iz l. 1926. nadzoruje in vodi regulacijska dela ob Muri posebna mešana komisija, ki nato vsako leto pregleda izvršena dela. Komisija pod predsedstvom načelnika hidrotehničnega oddelka v ministrstvu javnih del inž. Pantica je 18. in 19. t. m. pregledala, kakor smo že poročali, letos regulirano Muro od Splita do Gornje Radgone. Letošnji izdatki za regulacijo so znašali okoli 3.200.000 Din. Lani je predsedoval komisiji avstrijski delegat, letos pa jugoslovanski. Lani so Avstriji povabili jugoslovanske člane v Gradec ter jim razkazali razne hidrotehnične naprave, zlasti veliko hidrotehnično centralo v Pernegu. Letos so povabili naši člani avstrijske v Ljubljano, da so jim razkazali regulacijska dela v Ljubljani. Inženjerji terensko tehnične sekcije so jim pojasnili vsa dela na podlagi načrtov, fotografij in tudi na licu mesta. Člani avstrijske komisije so se včeraj dopoldne odpravili na Bled in nato čez Jesenice domov.

* Proslave spomina septembrskih žrtev iz l. 1908. so se nadvse pričakovano slovesno dovršile. Akcijski odbor čuti prijetno dolžnost, da se javno najiskrenejše

HUBERTUS PLAŠČE

od Din 160.—

ter nepremočljive dežne plašče in pelerine od Din 100.— naprej za deklice in dečke pri

FR. LUKIČ, LJUBLJANA
STRITARJEVA ULICA

zahvali častnemu predsedstvu, vsem visokim prosvetnim in duhovnim predstavnikom, vsem sodelujočim društvom in korporacijam, pevskim društvom, mladini in vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da se je spominska slovesnost tako veličastno izvršila. Akcijski odbor za proslavo spomina septembrskih žrtvev.

* Kraljeva organizacija JNS za šentpeterski okraj hoče v jesenski in zimski sezoni vsestransko poživiti svoje delovanje. Vsi oddelki so izdelali podrobne programe ter se bo v etapnem izvajanju vršil kot prva prireditelj v soboto 23. t. m. ob 8. pri »Zupančiču« debatni večer, na katerem bo govoril g. dr. Dinko Puc o občinskem gospodarstvu s posebnim oziranjem na lokalne potrebe in želje šentpeterskega okraja. Za člane udeležba obvezna, prijatelji in somišljeniki iskreno vabljeni.

PRIJAVE ZA VELIKI FOTO-IZLET V ROGAŠKO SLATINO

se še vedno sprejemajo v specijalni fototrgovini JOSKO ŠMUC, Wolfova ulica 12, dvorišče. 10244

* »Kralj džungle« film ZKD v kinu Matič. Kaspas, nazvan »plevji človek«, je sin angleškega raziskovalca divje vzhodne Afrike, umrlega na ekspedicijski. Deček je bil edini, ki je ostal živ na ponesrečeni ekspedicijski. Ostal je zapuščen v pustini sredi divjih zveri. Levinja ga je došla, došel je in iz dečka je postal mož orjak. Levi in divje zveri so ga ubogale kot pohlevne ovčice. Kaspas pa jih je negoval, vodil in varoval pred zlobnimi ljudmi, ki so jih pobijali in lovili. Nekoč so Kaspas ujeli in z njim tudi večjo množico levov. Prepeljali so ga z levi vred v Ameriko, kjer so ga prodali v cirkus, ki je leva-človeka kazal po svetu kot čudežno bitje. Nekega dne je izbruhnil v cirkusu požar. Ljudje so bežali v paničnem strahu pred divjimi, ponesrečnimi zvermi, ki so zbežale iz svojih kletk in napadale bežeče ljudi. Prav posebna atrakcija je prizor, ko napade razjarjen tiger bežečo žensko, borba tigra in leva z ogromnim bikom. Skratka, tako nepričakovani prizori nismo še videli v nobenem filmu. Ta film z nemškimi dialogom bo predvajala ZKD v elitnem kinu Matič od danes naprej. Predstavi v petek in soboto ob 14.30 pri najnižjih cenah ZKD.

Na željo številnih interesentov je redni vpis v
DOPIŠNO TRGOVSKO ŠOLO
v Ljubljani
podaljšana do 22. t. m.
Tudi za ta čas nudimo izjemne
ugodnosti. 10236

* Svidenje s Franciško Gaalovo. Samo enkrat smo jo doslej videli v filmu »Paprike« in temperamentna, živahna Madžarka se nam je vsem tako prikupila, da je nismo in ne bomo pozabili. Jutri nas bo zopet obiskala, zopet zabavala in nam prinesla mnogo veselja. S svojim zdravim, prisrčnim humorjem nam bo zopet pomagala preko križev, težav in vsakdanjih skrbi ter nam pokazala vedro, lepo stran življenja. Prišla bo s svojim partnerjem Paulom Hörbigerjem iz »Paprike«, to pot v filmu »Pozdravlja in poljublja Te, Veronika«. Veselimo se je že danes in dobrodošla nam bo!

KRALJ TATOV ARSENE LUPIN

Velefilm po znanem gledališkem komadu Mauricea Leblanca v glavnih vlogah slavni John in Lionel Barrymore. Ameriški film v nemškem jeziku!! Danes ob 4., 7. in 9. v

zvočnem kinu »IDEAL«

* Nov grob. Na Črnučah je po daljšem bolehanju umrl g. Mihael Podborsček, posestnik, hranilničar in občinski svetovalec. Pogreb bo jutri ob 15. Blag mu spomin!

* Vpisovanje vajencev na obrtnih nadaljevalnih šolah v Ljubljani. Šolski odbor za obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani obvešča mojstre in vajence, da bo vpisovanje na obrtnih nadaljevalnih šolah v Ljubljani v nedeljo 24. t. m. med 8. in 12. uro pri vodstvih posameznih šol, in sicer za mehanično-tehnične obrti na Ledini, Komenskaga 19, za stavbene obrti na Grabnu, Čojzova cesta 5, za umetne in moške oblačilne obrti na Prulah, za ženske umetne in za vse druge obrti v splošni obrtni nadaljevalni šoli na Vrtaču, kjer naj se letos prišpejo tudi brivci, frizerji in lasničarji, ker je ukinjena posebna obrtna nadaljevalna šola za brivce, frizerje in lasničarje, ki je bila doslej v Šiški. Šolski pouk se prične 1. oktobra. Podrobna navodila prejmejo vajenci pri vpisovanju.

* Važno za starše srednješolcev. S 3. oktobrom bomo otvorili tečaj za posamezne učne predmete. Sprejemamo vse nižješolce po jako ugodni ceni. Informacije in vpis vsak dan od 9. do 10. dopoldne in od 3. do 4. dopoldne v pisarni korektorja, Pražakova ulica 8-II. Pripominjamo, da edino tu poučujejo sami profesorji in da naš zavod ni imel in nima z drugimi sličnimi zavodi nikakih zvez.

* Zmajev steg skavtov v Ljubljani ima svojo redno letno skupščino 24. t. m. ob 10. v dvorani OUZD. Vabimo starše skavtov in prijatelje skavtstva. Za člane zbor v popolnih krogih ob pol 10. na realni strogo obvezen. »Bodite pripravljeni.«

DOBER CVIČEK

DOBRO KAVO

10230

pri Zalazniku — Ti damo!

* Neosnovan očitek. Prejeli smo: Neki ljubljanski dnevnik je za nedeljsko proslavo spomina septembrskih dogodkov napisal očitke, da je akcijski odbor postal enostranski, ko je vabil k sodelovanju pri tej proslavi. Ta očeček je povsem neosnovan in krivičen. Vabljenje so bile z javnim oklicem v vseh ljubljanskih dnevnikih prav vse organizacije, da sodelujejo po zastopnikih. Če pa se ni kdo odzval tem vabilom, nikakor ne zadene krivda akcijskega zbora. Toliko v pojasnilo javnosti.

* PANa Viktorija obratnično vedno čisti brez pranja, kakor tudi vse druge dame in moške modne potrebščine NAJČENEJE pri PIRNAT, Sv. Petra cesta 22. 244

* Nalivi. Tu je zdaj doba jesenskega deževja, ki navadno v padavinskem pasu Bohinj-Ljubljana-Kočevje doseže v tem času celoletni maksimum, dočim v drugih padavinskih conah proti Stajerski in zapadu pade manj dežja. Oblačiti se je začelo že v sredo zvečer. Okoli 22.30 so padle prve kaplje in nato so se pojavljali vedno močnejši nalivi, osobito po polnoči. Do večera 7. jutraj je v Ljubljani padlo 40.6 mm dežja. Okoli 7.15 se je za deset minut zjasnilo in takrat se je pojavil nad Golovcem aeroplan, s katerim se je vrnila ga. Nikitinova s sinom proti Zagrebu. Aeroplan je rezal smer nad golovškimi grebeni in se po nekaj minutah izgubil v gostih oblakih. Vse dopoldne je v presledkih močno lilo. Popoldne se je tu in tam zjasnilo, toda nad mesto je kmalu priplaval deževni oblak in zopet se je zlilo. Ljubljana in njeni pritoki so že narasli. Pravijo, da bo ta deževna doba z malimi presledki trajala več dni. Hudi nalivi so bili tudi v Zagrebu, kjer je padlo do jutraj 46 mm dežja. Pohleven dež je bil na Stajerskem. V Mariboru je padlo le 6 mm dežja.

* Gradbeno zaščita Barja. Po že izdanim Pletnikovem načrtu so izvestne površine Barja zaščitene pred zaidanjem. Glavno načelo je, da ostanejo mnoge ploskve zelene in so le deli določeni za zaidavo. Mnogi lastniki večjih travnikov so zaprosili za parcelacijo v svrhu zaidave, a so bili od magistrata zavrnjeni.

Pozdravlja in poljublja Te — VERONIKA

JUTRI!
»ELITNI KINO MATICA«

* Kanalizacijska dela. Prihodnji teden prične mestni delavci kanalizacijo Vodmatškega trga in Pleterskega ulice v Šiški in delo za podaljšanje šišenskega zbirališča.

* K nesreči na Turncu. Stanje ponesrečenega dijaka Rafaela Eiletza, ki je strmoglavil s Turnca, se je včeraj znatno izboljšalo, tako da ni nobene nevarnosti za njegovo življenje. Poškodbe, ki so se zdele prvi hip zelo nevarne, niso prebude.

* Tragična nesreča je doletela včeraj popoldne v Vevčah 36 letno delavko Antonijo Moharjevo, zaposleno v papirnici. Kmalu po 14. jo je med delom zagrabil stroj za obe roki in ji odtrgal na desnici vseh 5 in na levičji prsti prste. Ponesrečeno delavko so z reševalnim avtomobilom prepeljali v bolnišnico.

Iz Celja

* Manifestacije ob 25letnici septembrskih dogodkov. Celjska nacionalna mladina je priredila v sredo 20. t. m. zvečer ob 25letnici septembrskih dogodkov v Ljubljani in Celju zborovanje v veliki dvorani Narodnega doma, na katerem sta govorila o pomenu dogodkov l. 1908. akademika g. Tugomer Prekoršek in R. Miklič. Ob 20. je priredila številna mladina z državno zastavo na čelu manifestacijski obhod po mestu, ki je trajal dobre pol ure. Na cestah, ulicah in trgih se je zbralo mnogo občinstva, ki je manifestante prisrčno pozdravljalo. Ozračje so pretresali viharji vzkliki kralju, domovini in septembrskim žrtvam ter ogorčeni klici proti renegetom. Značilno je, da so nekateri Nemci in renegati porabili tudi to priliko za izživljanje s tem, da so se na ulicah posmehovali manifestantom. Le discipliniranost manifestantov se je zahvaliti, da ni prišlo do incidentov.

* Obrtni krogom v vednost! V nedeljo 1. oktobra bo zopet pričel sedem-mesečni pouk na obrtni nadaljevalni šoli. Naj bodo prvi šolski dan brezpozgovno navzoči vsi šolobvezni vajenci in vajenke in ki v tem šolskem letu, t. j. do konca aprila 1934. še ne bodo dopolnili 18. leta starosti.

* Pisarna sreskega združenja trgovcev v Celju bo v soboto 23. t. m. in ponedeljek 25. t. m. zaprta zaradi zidarskih popravil in čiščenja.

* Dve nesreči. V sredo je padel 38-letni strojni mojster Jože Veselak iz Levca tako nesrečno po stopnicah na okrognem sodišču v Celju, da si je poškodoval glavo, hrbet in rebra. V torek je padla 37-letna Justina Vončina, posestnica v Krajnci pri St. Juriju ob juž. žel., ko se je peljala na vozu z njive domov, s voza in se občutno poškodovala po glavi. Veselak in Vončina se zdravita v celjski bolnišnici.

* Žrtev nesreče. Hubertus, celjska mlarna, nam je sporočila, da 30 letni delavec Ivan Zura, ki so ga pripeljali v bolnišnico, ker mu je rezilo odrezalo levi palec, ni pri tem podjetju uslužben. Časopisna vest, da se je nesreča zgodila v celjski mlarni v Spodnji Hudičji je netočna.

* Smrten padec s skednja. V ponedeljek 18. t. m. je padel občinski rezež Jože Čilenšek iz Braslova z nekega skednja, kjer je hotel prenočiti, štiri metre globoko in si zlomil tilnik. Ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je včeraj podlegel poškodb.

* V poročilu o smrtni nesreči, ki se je dogodila v torek popoldne na celjskem kolodvoru, je bilo včeraj objavljeno, da je vozi vlak v torek po tretjem tiru, iz česar bi se dalo sklepati, da vozi sicer po četrtem tiru. Da ne bo napačnega tolmačenja, ugotavljamo, da vozi popoldanski

HOTEL IN RESTAVRACIJA KOVAČ,

Zagreb, Gajeva ulica št. 51. Telefon 73-55

Zajamčeno čiste oboje po 35 do 35 Din. Prvotna domača kuhinja. Izbrana naravna vina. Velik in hladen vrt. Pri bivanju preko 24 ur 15% popusta. Priporoča se lastnik DJURO PAJČIĆ.

261-a

Dovršeni gentleman uporablja za umivanje samo Lavender Soap Paracelsus odlično milo karakterističnega vonja, ki se dobro peni in varuje kožo. Za britje pa uporablja samo Paracelsus valjčasto milo za britje (Shaving Stick), najboljše blago, antiseptično milo, ki omeha brado in prepreča kožne infekcije.

Ljubljanski osebni vlak na celjsko postajo vedno po tretjem tiru, tako da zadene krivda edinoletne ponesrečenega Jernejskega.

* Kino Union. Danes ob 20.30 spijonarzni zvočni velefilm »Afera polkovnika Redla« in dve zvočni predgri.

Iz Maribora

* Upravni odbor mestne občine ima drevi pod predsedstvom župana dr. Lipolda v mestni posvetovalnici svojo sejo.

* Staršem in prijateljem šole. Mariborsko društvo »šola in dom« bo priredilo v sredo 27. t. m. ob 20. v dvorani Ljudske univerze na Slomškovem trgu zanimivo in aktualno predavanje o težavah našega šolstva. Predaval bo šolski inšpektor v p. g. dr. Leopold Poljanec. Starši in prijatelji šole naj se predavanja udeležijo v čim večjem številu. Posebej pa je vabljeno učiteljsvo. Oni starši in učitelji, ki imajo eventuelne predloge, naj jih napišejo pred ali po predavanju predavatelju.

* Gostovanje »Istre« v narodnem gledališču. V nedeljo 24. t. m. bo nastopila v našem narodnem gledališču gledališka družina »Istre«. Na sporedu so igre, pesmi, arije, deklamacije, itd. Začetek ob 20.

* Iz Zveze mladih intelektualcev. Borza dela za inteligentne poklice v Mariboru išče domačo učiteljico in iniciativnega uradnika iz upravno administracijske stroke. Pri obeh možnostih večletne dobre eksistence. Podrobne informacije se dobe v pisarni Borze dela, Sodna ulica 9., od sobote ob 10. do 12. Zveza mladih intelektualcev — matica ima jutri ob 20. svojo redno sejo v društveni pisarni.

* Šola Glasbene Matic v Mariboru je otvorjena, sprejemajo pa se gojenci še nadalje. S tekočim šolskim letom se bo šola prenovila s tem, da prevzamejo pouk na njej kvalificirane učne moči, ki bodo gojile tudi komorno glasbo in pa z ustanovitvijo šolskega kuratorja, sestavljenega iz zastopnikov društva in pomembnih podpornikov in interesentov šole. V učiteljskem zboru so poleg časnega vodje g. Ubalda Vrabca njegova soproga, profesorica ga. Ropasova in mlada odlična diplomirana konservatorista g. Oton Bajde (celo, klavir, petje) in Taras Poljanec (violetina). V ugodnih pogajanjih je društvena šola z našo slovečo violinsko mojstrico go. Faniko Brandlovo in z odličnimi absolventi njene šole. Prvi veliki koncert priredi Matica že novembra.

* Obrtno-nadaljevalna šola. Vodstvo Obrtno nadaljevalne šole v Mariboru naznaja vsem mojstrom in mojstrinjam, da dobe v šolo vpisani vajenci in vajenke dodeljene listke od nedelje 24. t. m. nadalje vsak dan dopoldne v posvetovalnici mestnega magistrata. Šola se bo pričela 1. oktobra ob 9. dopoldne in se morejo na ta dan zbrati vsi v šolo vpisani vajenci in vajenke v dodeljenih razredih.

* Rajoniranje Maribora v nove dimnikarske in ometalne okoliše. Banská uprava je rajonirala naše mesto na 7. dimnikarskih okoliših, ki se razdelje tako: 1. ometalni okoliš bo opravljala vdova po dim. mojstru Mariju Jurčkovu; 2. ometalni okoliš še ni zaseden; 3. ometalni okoliš bo opravljala vdova po dim. mojstru Ana Ertlova; 4. dimnikarski mojster Josip Racek; 5. dimnikarski mojster Ludevik Pucelj; 6. dimnikarski mojster Franc Ratej in 7. okoliš dimnikarski mojster Franc Koradžija.

* Nova strelska postojanka. Druga za drugo se ustanovljajo strelske družine ob naši severni meji.

Gospodarstvo

Gibanje zavarovanega delavstva v Jugoslaviji

Po podatkih »Radničke zaštite«, je bilo v juniju pri vseh okrožnih uradih za delavsko zavarovanje v Jugoslaviji povprečno zavarovanih 510.008 članov, pri privatnih društvenih blaginjah pa 27.187 članov; skupaj je bilo torej pri vseh organih Orednjega urada za zavarovanje delavcev 537.195 članov nasproti 557.286 v lanskem juniju in 639.091 pred dvema letoma. Od sezonskega minimuma v februarju je do junija število članov naraslo za 51.823, lani pa v istem času le za 26.132 članov, kakor je razvidno iz naslednje primerjave:

	februar	junij	razlika
1932	581.154	557.286	+ 26.132
1933	485.372	537.195	+ 51.823

V primeri z lanskim junijem je letos povprečno število članov zaslajalo le še za 20.091, dočim je v februarju znašal ta zaslajšek še 45.782 članov.

Gibanje članstva po strokah.

Zanimivo je gibanje članstva v posameznih strokah v primeri z lanskim junijem:

stroka	junij 1933	razlika naspr. juniju 1932
gradb. stroke in gradb. material	73.968	+ 16.148
kovinska industrija	32.577	+ 1.159
kemična industrija	8.648	+ 953
tekstilna industrija	32.947	+ 1.967
ind. usnja, čevljev	22.395	+ 1.339
gozdna in lesna ind.	54.261	+ 2.888
prehrambena ind.	80.875	+ 1.281
gostilne, hoteli	20.069	+ 686
oblačilna ind.	22.462	+ 995
higijena	13.536	+ 633
občinski obrati	29.167	+ 2.202
trgovina	51.371	+ 1.401
denarni zavodi	15.384	+ 387

V gornji statistiki smo letošnje številke primerjali s številkami za lani julij, ker so organi SUZORja pričeli šele ta mesec voditi to statistiko po panogah.

V gornji statistiki so značilni podatki za gradbeno stroko (gradnje nad zemljo, gradnje železnice in cest, vodne gradnje ter industrija gradb. materiala), ki kaže največji upadek, saj je bilo to za 16.148 delavcev manj nego lani v juniju. Značilno je nadalje, da se je število zavarovanih delavcev v tekstilni industriji povečalo le za 1.967, od 30.980 na 32.947. Skoro ves ta prirastek odpade namreč na dravsko banovino, kjer je tej stroki pripadajoče zavarovano članstvo v istem razdobju naraslo za 1512, namreč od 8913 na 10.425.

Gibanje članstva pri privatnodruštvenih blaginjah.

Pri privatnodruštvenih blaginjah je bilo gibanje članstva zadnja leta neenotno, dočim je pri Trgovskem bolnišnici in podpornem društvu v Ljubljani in pri beograjski Trgovski Omladini v stalnem naraščanju, izkazuje zagrebški »Merkur« majhno nazadovanje, kakor je razvidno iz naslednjih števil:

junij	»Merkur«	Trg. b. p. dr.	»Omladina«
1931	19.456	5729	3542
1932	18.751	5943	3183
1933	17.379	6204	3604

Članstvo pri Trgovskem bolnišnici in podpornem društvu v Ljubljani je v zadnjih štirih letih navzile krizi naraslo za 475 ali 8%.

Zlati zakladi evropskih novčaničnih bank

Kakor znano je po padcu ameriškega dolarja pričelo zlato iz zapadnoevropskih novčaničnih bank vidno otekati. Ta odtok je dosegel največji razmah v juniju, potem pa se je ustavil. Zadnje mesce pa je opazamo se obrtno gibanje. Tako se je v sredi junija do srede septembra povečal zlati zaklad nemške Državne banke od 218 na 325 milijonov mark, zlati zaklad Nizozemske banke od 1250 na 1396 milijonov mark, zlati zaklad Italijanske banke od 1502 na 1533 milijonov mark in zlati zaklad Švedske banke od 243 na 283 milijonov mark. Tudi zlati zaklad novčaničnih bank Francije, Anglije in Belgije se je v tem času nekoliko povečal. Švicarska Narodna banka, ki je do srede junija utrpela prav znatno izgubo svojega zlatnega zaklada, pa od tedaj ni oddala nobenega zlata več.

Zopetni povratek zlata v novčanične banke je deloma posledica postopnega poplavljanja tesaviranega zlata. Nemški Institut za proučevanje konjunktura je pravkar izdal studijo o gibanju zlata, ki kaže, da so od srede junija preteklega leta do srede julija tek 1. monetarne zlate rezerve na svetu nazadovale za 715 milijonov mark. Vse to zlato je šlo v privatne roke v svrhu tesaviranja; poleg tega pa so tesavirali tudi svojo novo produkcijo zlata, tako da je v teku enega leta prešlo v privatne roke za preko 2 milijardi mark zlata. Omenjena studija berlinskega instituta vsebuje tudi še podatke o gibanju monetarnih zlatih rezerv v posameznih državah za zadnja leta. Iz te statistike je razvidno, da se je zlati zaklad Francoske banke, ki je že ob koncu leta 1929 dosegel znatno vsoto 6835 milijonov mark, do srede tekočega leta še podvojil, tako da se je povzpelo na 13.362 milijonov mark. Nemška Reichsbanka, ki je imela ob koncu leta 1929 še za 2350 milijonov mark zlata, je izgubila do srede tekočega leta skoro vse to zlato, tako da je imela sredi te. leta le še 262 milijonov. Značilno pa je posebno gibanje zlatih monetarnih rezerv v Angliji. Te so znašale ob koncu leta 1930 3030 milijonov mark; tik pred padcem funta je Anglija izgubila znaten del tega zlata, tako da so zlate rezerve ob koncu preteklega leta znašale samo 2464 milijonov mark. V prvem polletju tekočega leta pa je bil dotok zlata v Anglijo tako velik, da se je zlati zaklad povečal kar na 3594 milijonov mark in je s tem Anglija dosegla najvišje stanje zlata v zgodovini svojega denarništva.

Gospodarske vesti

Pred kongresom in razstavo vinogradnikov in sadjarjev v Beogradu. Kakor smo že poročali, se vrše velike priprave vinogradnikov in sadjarjev iz vseh delov naše države za sodelovanje na vsedravnih razstavah vina in sadja v Beogradu, ki bo od 7. do 15. oktobra v prostori tehnične fakultete v Beogradu in na prostoru za fakultetnim poslopjem (39.000 m²), kjer bo nameščen komercialni del razstave z atrak-

cijami. Glavni savez vinogradnikov in sadjarjev je določil, da za razstavo vina in žganja v steklenicah ni plačati nobene pristojbine, samo razstavljeno blago preide v last razstavne uprave. Poleg vina in žganja se sprejemajo za razstavo vse vrste grozdja ter svežega in predelanega sadja. Interesenti lahko pošljejo tudi večje količine sadja za prodajo po dnevnih cenah. Razstavljalci dobe na predlog ocenjevalne komisije posebne nagrade. (Informacije daje: Uprava Zemaljske izločbe vina i voća, Beograd, pošt. pretinac 646.)

Družba »Jugolevant« je pričela poslovati. Kakor znano je bila v zvezi z nedavnim posetom našega konzula g. Rožanskega iz Haife ustanovljena izvozna in uvozna delniška družba »Jugolevant«, ki se bo bavila s trgovskimi izvoznimi in uvoznimi posli med našo državo na eni strani ter Palestino, Sirijo, Egiptom in Turčijo na drugi strani. Družba je pred dnevi pričela poslovati. Uredila si je poslovne prostore v Zagrebu v Trenkovi ulici 6, (telefon 63-92) in je napravila tudi že potrebne korake, da vzpostavi ožje poslovne zveze med našo državo in Levantom. Družba prevzema zastopstva naših producentov in izvoznikov, ki žele svoje blago plasirati v omenjenih državah.

Izvoz vina iz dravske banovine. Po statistiki Kmetijske vzorne in kontrolne postaje v Mariboru je znašal izvoz vina iz njenega področja v avgustu 42.150 litrov. Od januarja do konca avgusta je bilo izvoženo v Avstrijo, Češkoslovaško, Holandsko, Nemčijo, Švico in Belgijo skupaj 685.489 litrov vina.

Konsum piva v Ameriki se stalno dviga. Po podatkih zveze ameriških pivovarjev nadalje dviga. Prvi mesec po ukinitvi prohibicije, to je v aprilu, je bilo iztočenih 1.850.000 sodčkov piva, naslednji mesec še 3.090.000 sodčkov, v juniju 3.270.000 sodčkov, v juliju pa 3.410.000 sodčkov. V prvih 4 mesecih po ukinitvi prohibicije so v Ameriki iztočili 11.6 milijona sodčkov piva, to je 13.6 milijona hektolitrov. Ameriški konzum piva je sedaj že za eno tretjino večji nego konzum v Nemčiji.

Menjalnica na postaji Zagreb glavni kolodvor se bo oddala v zakup potom oферne licitacije 21. oktobra pri direkciji državnih železnic v Zagrebu.

Prodaja. Dne 25. septembra se bo vršila pri glavni carinarnici v Ljubljani prodaja raznega blaga (galanterija, izdelki iz železne pločevine, čevlji, vreče, srebrni izdelki itd.).

Dobave. Direkcija državne železnice Varoš sprejema do 27. t. m. ponudbe glede dobave električnega materiala. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 15. oktobra ponudbe glede dobave električnega materiala, avinčnega belila, steklaste kila, linoleja, čebelnega voska, konoplje, bombaža itd.; do 18. oktobra pa glede dobave raznega orodja, kocija državnega rudnika Kreka sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 100 kg mila, do 5. oktobra pa glede dobave 150 kg minija. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 30 kg konoplje, 50 m gradla za zastore, 50 ovojov motovza za zastore, 200 komadov ključavnic, 800 kg železja in 1000 komadov smirkovca platna. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 12. oktobra ponudbe glede dobave 1 tovornega avtomobila. Dne 26. t. m. se bo vršila pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu oферna licitacija glede dobave raznih zdravil, 28. t. m. pa glede dobave 30.000 komadov plutovinastih zamaškov in 33.000 medicinskih stekel.

Dobave. Direkcija državnega rudnika Banjaluka sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 600 kg tračnikov. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 22 komadov pločevine in 4000 kg tračnikov. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 13. oktobra ponudbe glede dobave barv, cinkovega belila, lužil, firneža, sladkorne kisline, čebelnega voska in otkirjev za modeliranje. Dne 20. oktobra se bo vršila pri direkciji pomorskega prometja v Splitu oферna licitacija glede dobave nafte in petroleja.

Dobave. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 100 kg minija, 200 kg firneža in 20 kg grafitu ter glede dobave baterij in žarnic za žepne svetilke. Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 5. oktobra ponudbe glede dobave 800 m kablja. Dne 4. oktobra se bo vršila pri komandi dravske divizije oblasti v Ljubljani ustmena licitacija glede dobave živil (fižol, riž, zdrob, grah, testenine, maet, olje, kava, cikorijska, paprika, kisa, čaj itd.).

Dobava mesa za čas od 1. oktobra do 31. marca 1934 se bo vršila potom ustmene licitacije 4. oktobra pri komandi dravske divizije oblasti v Ljubljani.

Dobave. Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 12. oktobra ponudbe glede dobave 150 kg petroleja, 100 kg firneža, 100 kg kila, 150 kg barv, 100 komadov ščetk za tla, 100 m elekla in 250 komadov brezovih metel. Dne 29. t. m. se bo vršila pri komandi obmejne čete v Skoplju ustmena licitacija glede dobave 4000 m platna in 150 vreten aukana.

Hmelj

Zalec, 21. septembra. Zaradi židovskih praznikov, ki bodo trajali do 23. tega meseca, je bilo danes sklenjenih le malo kupcij po cenah od 65 do 70 Din. Za slabše blago se je plačevalo tudi manj, večje partije izbranega blaga pa dosežejo tudi nekoliko višje cene.

Zatec, 21. septembra. Kupovanje se nadaljuje po spremenjenih cenah od 2000 do 2500 Kš za 50 kg.

Poljski hmelj. Zaradi 14dnevne letošnje zakasnitve obratovanja se je trzovina s hmeljem začela šele nedavno. Pridelek je manjši nego lani in se plačuje pri elabi ponudbi 500 zlotov za stari etot (82 Din za kg).

Borze

21. septembra.

Na zunanji tržišči se je padanje dolarja danes zaenkrat ustavilo. Iz Carlja javljajo tečaj 388 (včeraj 328). Na ljubljanski borzi na notira NewYork enako kakor včeraj. Tudi London notira v inozemstvu za malenkost višje; v Carlu 1608 (včeraj 1595). Avstrijski šiling se je v privatnem kliringu na ljubljanski borzi trgoval po 8.80 (v Zagrebu po 8.65, v Beogradu po 8.575 in 8.55). Grški boni so bili na zagrebški borzi prodani po 38.50.

Na zagrebškem efektinem tržišču notira vojna škoda nespremenjeno 244—246 brez prometa. 6% begluške obveznice so bile zaključene po 36.50 in 37, 7% Blairovo posojilo pa je zaradi padca dolarja popustilo na 30 (zaključek).

Devize

Ljubljana. Amsterdamski 2807.68 — 2318.99, Berlin 1363.47 — 1374.27, Bruselj 798.02 do 801.96, Curih 1103.35 — 1113.85, London 177.30 — 178.90, New York 3674.94 — 3703.20, Pariz 223.82 — 224.94, Praga 169.56 — 170.42, Trst 300.24 — 302.64 (premijsa 25.5%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.80.

Zagreb. Amsterdamski 2807.68 — 2318.99, Berlin 1363.47 — 1374.27, Bruselj 798.02 do 801.96, London 177.30 — 178.90, Milan 300.24 do 302.64, New York 3674.94 — 3725.20, Pariz 223.82 — 224.94, Praga 169.56 — 170.42, Curih 1103.25 do 1113.85.

Curih. Pariz 20.0225, London 16.08, New York 388, Bruselj 72, Milan 27.125, Madrid 43.15, Amsterdamski 206.225, Berlin 123.15, Dunaj 56.75, Stockholm 82.90, Oslo 80.90, København 71.80, Praga 15.305.

Elektri

Ljubljana. Vojna škoda 244 — 246, 7% investicijsko 50 den., 8% Blair 35 — 36, 7% Blair 30 — 31, 7% Drž. hipotekarna banka 48 — 52, 4% agrarne 27 — 29, 6% begluške 37 — 39.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 244 — 246, 7% Blair 30 — 30.50, 8% Blair 32 — 35.50, 6% begluške 36.50 — 36.75; bančne vrednote: Priv. agrarna banka 230 den.; industrijske vrednote: Šećerana Os-

Ljudopisne zanimivosti naše države

Slovenci pri ženitvi na zadnjem, pri naraščanju na predzadnjem mestu

Beograd, 17. septembra.

Pravkar izdani »Statistički godišnjak« za leto 1930, ki ga je izdal državni statistični urad, podaja med drugim tudi točne podatke o sklepanju zakonov v naši državi. Po teh podatkih se je leta 1930, sklenilo v naši državi 138.315 zakonov, kar pomeni napram predidajočemu letu 1929 prirastek 10.195. Na vsakih tisoč prebivalcev je prihajalo 1930. leta 100.39, predidajočega pa samo 94.38 novih zakonov.

Največ zakonov je izkazalo leto 1920, kar je pač umljivo po štirih letih vojne. Tedaj se je sklenilo 185.954 zakonov. Število zakonov je nato padalo vse do leta 1924, ko je doseglo najnižjo stopnjo, 114.896, nakar je zopet začelo rasti. Kakor se zdi, današnja gospodarska kriza nima posebnega vpliva na ženine in neveste, ker kljub vsem kriznim nadlogam v vse večjem številu lezejo v zakonski jarem.

V primeri s številom prebivalstva se sklepa največ zakonov v vrbaski in moravski banovini, najmanj pa v primorski, zetski in dravski. Celotno vplemenstvo Beograda je v tem pogledu boljše. Tu prihaja na 1000 prebivalcev 96.40 zakonov, dočim jih je v primorski banovini 94.68, v zetski 93.60, v dravski pa celo samo 80.27. Da. črnogorsko »junaku« ni preveč do ženske, je umljivo, da dalmatinski mornar ne išče prerad ženskih vseh, ki bi ga vklele na suho, se da razumeti; toda kaj Slovence, ki ne mrzijo ravno toliko žensk, odganja v taki meri od ženitve, da jih je statistika v tem pogledu porinila na zadnje mesto, je pa uganka, ki se ne da izlasko razvozlati.

Ločitve in razporeke.

Ločitve in razporeke izkazujejo znatno manjše številke, kakor bi se morda moglo pričakovati po mnenju, ki v tem pogledu vlada med običnostmi. Leta 1930. je bilo ločitve in razporeke 5826, ali 4.21 na sto zakonov, dočim jih je bilo 1929. leta 6070, ali 4.74 na sto zakonov. Največ jih je bilo leta 1923, in sicer 5 na sto zakonov.

Največ razporek je med muslimani. Leta 1930. jih je bilo 2351, dočim jih je bilo

Ameriški učenjak o Jugoslaviji

Dubrovnik, 20. septembra.

Znani ameriški učenjak, prof. Strelski, ki deluje na Vassar-College v New Yorku, je že večkrat obiskal naše kraje in je bil do nedavnega na studijskem potovanju v Dalmaciji. Ko pa je moral potovanje prekiniti, je poslal nekemu znanu v Dubrovnik pismo, v katerem se zelo optimistično izraža o bodočnosti naše države. Profesor Strelski, ki je ruskega pokolenja, naglašava v pismu med drugim tudi tole:

Mene kot Slovana zanima sploh življenje vseh slovenskih držav srednje in jugovzhodne Evrope. Kar sem slišal in videl v Jugoslaviji, me utrljuje v prepričanju, da ima Jugoslavija vse pogoje, zlasti pa geografske, ne samo za najzanimivejšo državo na Balkanu, temveč tudi za dostojno mesto v Evropi. Kot nova država nudi zgodovinarjem veselejša gradiva velikih dogodkov. Ta država je nastala v času, ko se je bistveno spremenila srednja Evropa sledovi junaške preteklosti pa so ohranjeni najboljše v dušah jugoslovanske prebivalstva. Ta zgodovinska dediščina bo ohranila državljane Jugoslavije odporne in sposobne v bodočnosti.

Nisem bil dolgo v Dalmaciji, imam pa občutek, da gospodarska kriza v Jugoslaviji ni tako močna, kakor v drugih delih sveta. Mogoče je to zaradi tega, ker jugoslovanski narod ni v toliki meri odvisen od napredkov industrijske ekonomije zapada, ker je njegovo življenje vezano na zemljo in ker so njegove zahteve dokaj enostavne. Videl sem sicer dovolj primerov siromaštva, v splošnih pogojih življenja pa ni videti sledov krize, ki se občutijo n. pr. pri ameriških farmerjih in med tovarniškimi delavci. Med tolikimi raznovrstnimi prirodnimi krasotami in zanimivostmi je Dubrovnik gotovo najlepše in najbolj zanimivo mesto. Pred vojno je bil Dubrovnik v Ameriki praktično še neznan, v zadnjem desetletju pa močno pridobiva na ugledu. Prometni progres bo Dubrovniku gotovo dal priliko, da se razvije kot turistično središče in da poveča število tujih obiskoval-

cev, katerim nudi najrazličnejše zanimivosti. V pismu hvali prof. Strelski veliko gostoljubnost in druge vrline naših ljudi.

Beograd, Vojna škoda 245, 245.50 zaklj., za december 248 bl., 7% investicijsko 52 den., 6% begluške 36.25 — 37.80, 8% Blair 35.75 bl., 7% Blair 31.50 bl., Narodna banka 3600 den.

Dunaj. Državne železnice 15.25, Trbovlje 11.30, Alpine-Montan. 9.75.

Blagovna tržišča

LES.

Kakor vsako leto, tako se je tudi letos v pričetku jesenske sezone pojavilo zanimanje za testone. Zaloge starih, oziroma suhih testonov so povečini izčrpane. Kupci za testone se ponavadi sklepajo v jeseni za dobavo v mesecih januar do konca aprila. Kakor znano se računajo in prodajo testoni v laskih colah, in sicer od 4 do 10 col. Navadno se zahteva dve tretjini širokega in eno tretjino ozkega blaga: medija naj bo 8 col. Priporoča pa se produkcija testonov, ker so zaloge izčrpane in je precej povpraševanja po tem blagu.

2170.

+ Chicago, 21. septembra. Začetni tečaj: Pšenica: za december 94.50, za maj 98.50; koruza: za december 53.75, za maj 59.625; riž: za december 75, za maj 81.

+ Winnipeg, 21. septembra. Začetni tečaj: Pšenica: za oktober 68.50, za december 70.75, za marec 75.

+ Ljubljanska borza (21. t. m.) Tendence za žito mirna. — Nudijo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): pšenica (po mleviski tarifi): nova baška, 79/80 kg 155 — 157.50; nova sremska, 78/79 kg 147.50 — 150; koruza (po mleviski tarifi): baška promptna 105 — 107.50, za sept. 112.50 — 115; moka: baška, »de iz nove pšenice 270 — 275; banatska 305 — 310. — Novosadska blagovna borza zaradi pravoslavne praznika včeraj ni poslovala. — Budimpeštanska terminska borza zaradi židovskega praznika ni poslovala.

Skrivnosten vlomilec na delu

Kranj, 21. septembra.

Pred tednom dni smo poročali o skrivnostnem vlovu, ki je bil izvršen med opoldanskimi urami, v znano trgovino Ahacišifer. Neznani vlomilec je na nepojasnjen način vdrl v trgovino in iz miznice izmaknil večjo vsoto denarja.

Preteklo noč pa je bilo vlovljeno zopet na skrivnostnem način v znano Joštarsjevo gostilno na Glavnem trgu. Kakor se domneva se je vlomilec najbrže skril zvečer v hiši. Ko so odšli domači k počitku je odklenil gostilniško sobo in iz zaklenjene omare vzel nad 500 Din in več skatel cigaret in cigar. Najbrže se je vlovilcu jako mudilo, ker je sobna vrata le na pol zaklenil, ključavnico veznih vrat pa je z vitrom močno odrgnil. Vlom se je izvršil po polnoči, vlovilcu so morale biti razmere znane, ker je vedel kje se nahajajo ključki od predala, v katerem je bil denar.

Lužiški problem

pred Društvom narodov

Zveza društev prijateljev Lužice, ki združuje v sebi društva tega imena iz Poljske, Češkoslovaške, Jugoslavije in Francije, je na pobudo varšavskega društva predložila Društvu narodov spomenico o položaju Lužiških Srbov v Nemčiji. Vloga zveze opisuje današnje brezupno stanje Lužičanov pod Hitlerjevo vladno in zahteva, da se Lužičanom prizna značaj narodnostne manjšine. Posledica tega bi bila, da bi Lužiški Srbi bili deležni manjšinskih zaščit, kakršno uživajo Nemci v slovenskih državah. Danes v vsaki Lužici ni niti ene šole s srbskim učnim jezikom in spomenica zahteva seveda za ta najmanjši slovenski narod tudi vse potrebne šole v narodnem jeziku.

Vlogi zveze so priložili številni dokumenti, ki pričajo o neznosnem zatiranju Lužičanov. Orednja in krajevna oblastva izdajajo naredbе, ki so naperjene proti lužiški narodnosti in imajo edini namen, da popolnoma zatro lužiško Srbstvo. Zveza trka tudi na vest vseh narodov in smatra Zenevo za forum, ki mora povzdigniti svoj glas za zatirani narod. Slovanke države pa morajo zahtevati, da se tudi Nemcem naloži strogo izvajanje manjšinskih zaščit, sicer bodo njihovi otoki v inozemstvu začutili vso težo represalij.

Češkoslovaška javnost je že povzdignila svoj glas zoper sramotno zatiranje Lužičanov in upati je, da se bo čsl. vlada na pristojnem mestu zavzela za pravice tlačene Lužice; toda tudi manifestacije po drugih slovenskih državah in v Franciji dajo slutiti, da je lužiško vprašanje stopilo v fazo, ko bo morala Nemčija računati s protesti.

Repertoar

NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI

DRAMA.

Začetek ob 20.

Petek, 22. Zaprto.

Sobota, 23. Pohujšanje v dolini šentflorjanski B.

✱

Prva repriza Iv. Cankarjeve farse »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« v režiji g. prof. Šesta, bo v soboto 23. t. m. za red B. Premijera, ki je doživela popoln uspeh glede igre, režije in inscenacije, je pokazala, kako priljubljeno je to delo našemu občinstvu. Neabonirani sedeži so na razpolago pri dnevni blaginji in opernem gledališču, telefon 22-31.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.

Nedelja, 24. Gledališko - koncertni večer igralne skupine »Istra«, Drame cene.

✱

Iz mariborskega gledališča. Interesente za abonma, ki je razpisan za novo sezono, opozarja gledališka uprava, da je na razpolago še dokaj boljših prostorov, zlasti v ložah. Kdor želi boljši sedež, naj se potrdi tim pred k blaginji (tel. 2382). Med abonenti pogreša uprava zlasti imovitejši sloj, ki nikakor ne bi smel iz

Iz življenja in sveta

Leva stran možganov

Pomen leve strani možganov je za desničarje že davno znan in večina raziskovalcev jo označuje za sedež inteligence, govornice in vseh z njo povezanih asociacijskih procesov.

Seveda mora tudi desna stran možganov prevzeti ulogo levih možganov, če so se ti v zgodnji otroški dobi poškodovali, tako da imajo desni možgani iste možnosti, ki se jih pa poslužujejo le v izjemnih primerih, v prvi vrsti pri levičarjih. Čudno pa je, da niti najskrbnejša mikroskopska preiskava ni mogla ugotoviti kakšne razlike so v strukturi obeh polovic in zato so bili mnogi znanstveniki precej skeptični napram teoriji, po kateri ima desna stran možganov tako podrejeno ulogo za naše »duševno življenje«.

Novo gradivo za ugibanja in diskusije o tem vprašanju daje neko poročilo v vodilnem londonskem medicinskem časopisu »The Lancet«, po katerem je ameriški kirurg dr. Dandy odstranil trem pacientom celotne desne polovice možganov zaradi otekline v njih. Eden izmed pacientov je preživel to operacijo več nego dve leti, ta-

sedež inteligence

Nove zanimive ugotovitve

ko da je bilo mogoče natančno opazovati vse posledice tega posežka.

Leva stran telesa pri vseh treh pacientih je po operaciji ohranjena, toda ta mrtvoud je bil dosti milejši, nego so pričakovali. Vid se jim je omejil, a ta omejitev ni zadela morda eno oko, temveč polovico zornega polja vsakega očesa, operiranec je slišal kakor prej in tip mu je postal le za spoznanje slabši. Leva stran života je bila neobčutljiva, a na obraz, obrazne in ustne mišice so delovale skoraj normalno. Najbolj čudno pa je bilo, da se niso pojavile nobene duševne motnje.

Operiranec, ki je posežek preživel dve leti, je bil duhovnik in po operaciji je ob nedeljah pridigoval kakor prej. Duševno je bil popolnoma normalen. Skrivnost teh primerov se da morda razlagati tako, da je leva stran možganov že v letih pred operacijo pogoltna prevzela vse funkcije desne strani. Ostane pa še vedno nerešeno vprašanje, kakšne so potem funkcije desne strani, če je leva stran sedež govornice in razumskega delovanja.

Problem brezžičnega prenosa slik

Na zborovanju Britske družbe za pospeševanje znanosti je imel major Archibald Church zanimivo predavanje o razvoju brezžičnega prenosa slik.

Ni prešlo še deset let, ko je Bairdu uspelo, da je na takšen način prenašal slike negibnih predmetov, prenašanje gibajočih se predmetov pa se je posrečilo l. 1926. Posamezne stopnje tega razvoja označujejo: prva javna predavanja Bairdove družbe v londonskem Koloseju l. 1930., potem zgradba oddajne postaje za brezžično prenašanje živih slik v Rimu po neki nemški družbi, nato prenos angleškega derbija l. 1932. v nekem londonskem kinu in končno zgradba izboljšane sprejemnice za žive slike za domačo rabo, ki ga je postavila Bairdova družba na trg.

Med tem je Alexanderson v Ameriki izkoristil svetlobne žarke za prenos televizijskih slik, a danes vemo, da posredujejo sprejemniki na katodne žarke veliko boljše slike nego aparati z mehaniziranimi metodami za sestavo slik. Glavna ovira splošnemu razširjenju televizije je danes samo ženevska konvencija o valovnih dolžinah, ki se ni ozirala na razvoj brezžičnega gledanja na daljavo. Človek, ki se bavi s tem, mora bodisi kršiti mednarodne pogodbe ali pa razviti popolnoma novo brezžično tehniko.

Na istem zborovanju je senator Marconi demonstriral svoj novi televizijski aparat, ki daje 4 kv. ped velike slike.

Otok se je pogreznil

Ob zadnjem velikem potresu na Kitajskem, ki je zahteval okoli 500 človeških žrtev, je opazil neki japonski torpedni čoln v Tihem oceanu nenavaden prizor. Ko je čoln ležal zasidran vzhodno od Karolinov pri lagunu koralnih čeri, je nenadoma naraslo morje. Valovi so vrgli čoln kakšnih 30 m visoko v zrak in ko je padel zopet na vodo, je malo manjkalo, da ni utonil. Kapitan pa je imel toliko prisotnosti duha, da je velel odbrzeti s polno paro, kar je rešilo čoln in posadko. Pozneje je poveljnik čolna ugotovil, da je otok, pri katerem je ležal torpedni čoln, popolnoma požrla voda. Morje v bližini tega dogodka pa je kazalo vidne znake potresne katastrofe in njenih posledic. Na vodi je plavala milje daleč naokoli nesheto mrtvih rib in drugih morskih prebivalcev.

Letošnja miss New York

Vanda Perry, 16-letna Newyorčanka, ki bo zastopala ameriško metropolo na bodoči letopisni konkurenci v Galvestonu

Kopalne obleke iz stekla

Za letošnje že prepozno, prihodnje leto pa se bodo v mondenskih kopalnicah nedvomno pojavile Evine hčere v prozornih kostumih iz stekla. Seveda to steklo ne bo krhko, ampak elastično in prav zaradi tega ga bodo porabili za kopalne obleke.

Tvornice, ki so že zdaj začele izdelovati takšne kostume pravijo, da so s svojimi fabrikati prav zadovoljne. Kopalne obleke iz stekla sličejo na las oblekam iz svile, ki jih prav tako režejo in šivajo. Blago je zelo trpežno in neizločljivo. Glede na to, da takšne obleke prepuščajo sončne žarke, nihče ne dvomi v koristnost te mode. Koža bo pod stekleno obleko lepč rjavla kakor da je na soncu, na drugi strani pa bo preprečila sončarico.

Kriza v Ameriki

Zaradi gospodarske krize morajo v Ameriki zapirati tudi nočne lokale. Celo znamenita Texas Guinan, »kraljica nočnih obratov«, je morala preseliti ter nastopa zdaj v cirkusu kot »krotiteljica bikov«.

DOBRO JE, ČE VEŠ...

da je Mestna strokovna šola v Pragi otvorila kuharski tečaj za samske moške, ki vodijo sami svoje gospodinjstvo;

da je znani pisatelj dr. Karel Schönherer izstopil iz PEN kluba zaradi očitkov, da pripada protinemški orientiranemu društvu;

da so v Budimpešti po naključju odkrili narkotico, ki govori šestnajst jezikov. Piše se Ana Ragan in jo bodo zdaj nastavili za tolmacha;

da je nemška vlada odklonila dovoljenje za prisostvovanje procesu proti dozdevnim požigalcem nemškega parlamenta zastopnikom angleškega »Manchester Guardian«, pariškega »Matina«, madžarskega »Az Esta« in »Prager Tagblatt«;

da je papež sklenil odpraviti rokopoljub ter se ne bo dal v bodoče občudovati vernikom na tronu, marveč bo stopil z njega ter se šetal med njimi;

da so Rusi odgodili nameravani polet v stratosfero zaradi neugodnega vremena;

da bo trajala sedanja ekspedicija ameriškega admirala Byrda na južni tečaj približno dve leti.

Kulturne novosti iz sodobne Nemčije

Racija na intelektualce

Nemška državna policija je nedavno priredila na graščini Heidenham racijo na intelektualce, ki so tam imeli sestanek. Ko so bili gostje zbrani za zaprtimi vrati, je policija vdrla mednje, jih popisala in odvedla s seboj. Našteli so kakšnih petdeset dam in gospodov, ki so se izpopolnjevali v raznih tečajih. Služatelji teh predavanj so bili bivši državni uradniki, profesorji in pripadniki plemenitaških krogov.

Izakova žrtev se mora pozabiti

Vladni predsednik v Šlezviku je izdal tolmach k verskemu pouku v nemških šolah. Okrožnica pravi, da se še vedno pri skušnjah slišijo vprašanja o Izakovi žrtvi. Ker smatra vladni predstavnik to stvar za nemško zadevo, je odredil, da se mora v bodoče Izakova zgodba črtati iz učnega načrta.

Smrt francoskega državnika

Stephen Pichon

večkratni zunanji minister Francije, ki je te dni umrl na svojem posestvu v Versu en Montagne

Praški morilec v rokah pravice?

Kakor poročajo iz Brna, so orožniki v Břeclavi prijeli moškega, ki ga imajo na sumu, da je morilec služkinje Vranske, katere razsekano truplo so našli v dveh kovčgih na postajah v Bratislavi in Košicah.

Aretnanec se piše Friedrich Glaser in je doma iz Liesinga pri Neunkirchenu v Avstriji. Preiskava je že dognala, da je prišel Glaser iz Bratislave v Břeclavo. Orožniki so prijeli moža prvotno zaradi goljufije in šele naknadno se je izkazalo, da ima pri sebi dva ključa, ki odpreta kovčega, v katerih je bilo truplo umorjene Vranske. Nadaljnji sum, da je Glaser morilec Vranske, je v tem, da je bil mož v trenutku, ko so ga prijeli orožniki, brez spodnje obleke. Kriminalna policija v Pragi pa je dognala, da so bili deli trupla umorjenke zaviti v moške spodnje hlače. Mreža indicij postaja popolnejša tudi z dejstvom, da se je mudil Glaser v Tepličah—Šanovu in ni izključeno, da izvira monogram, ki so ga našli na prtu, ki je bilo vanj zavito truplo Vranske, iz hotela, kjer je stanoval Glaser.

Aretnanec je star 44 let in je od leta 1923. vdovec. Zena mu je umrla na Dunaju pred desetimi leti. Odtlej je živel približno s tridesetimi lahkoživkami v skupnem gospodinjstvu. Kriminalna policija polaga zdaj največjo važnost na to, če more Glaser dokazati svoj alibi glede usodne noči, ko je bila umorjena Vranska.

Znamenja iz vesolja

Neki raziskovalni laboratorij za elektriko v Londonu poroča, da se je posrečilo z izredno tenkočutnimi napravami ujeti prav posebno fine radiotelegrafske znake iz vesolja. Domnevajo, da izvirajo ti znaki iz neke zvezde živalskega kroga. Uradne astronomske opazovalnice so v močnih dvomih, če so te vesti pravilne, mnogi učenjaki pa se za stvar resno zanimajo in pravijo, da so presenečenja prav lahko mogoča.

Kmečka drama v Franciji

V Draguignanu se je odigrala nenavadna drama. Dva kmeta sta živela že dolgo v medsebojnem sovraštvu, ki se je stopnjevalo do takšne mrznje, da je 55letni Etienne napadel soseda Bruna s puško ter ga smrtno obstrlel. Napadeni se je zgrudil na na zemljo z besedami: »Ustrelil me je, maščujte mojo smrt!« Po kojnika 21letna hči je nato stekla v hišo po očetovo puško, pomertila in ustrelila morilca, ki je izdihnil med prevozom v bolnico.

Dozdevni požigalci Reichstaga pred sodiščem

V Lipkenu se je začel v četrtek ob 9. jutraj proces proti dozdevnim požigalcem nemškega parlamenta. Obtoženih je pet osumljencev, in sicer:

holandski komunist Marius van der Lubbe

bolgarski nacionalist J. Tanev

bolgarski komunist Popov

bolgarski kom. poslanec Georgij Dimitrov

in nemški komunistični poslanec Arnošt Torgler

PRAVKAR JE IZŠLA NOVA ŠTEVILKA

ilustrirane tedenske revije

„ŽIVLJENJE IN SVET“

z naslednjo vsebino:

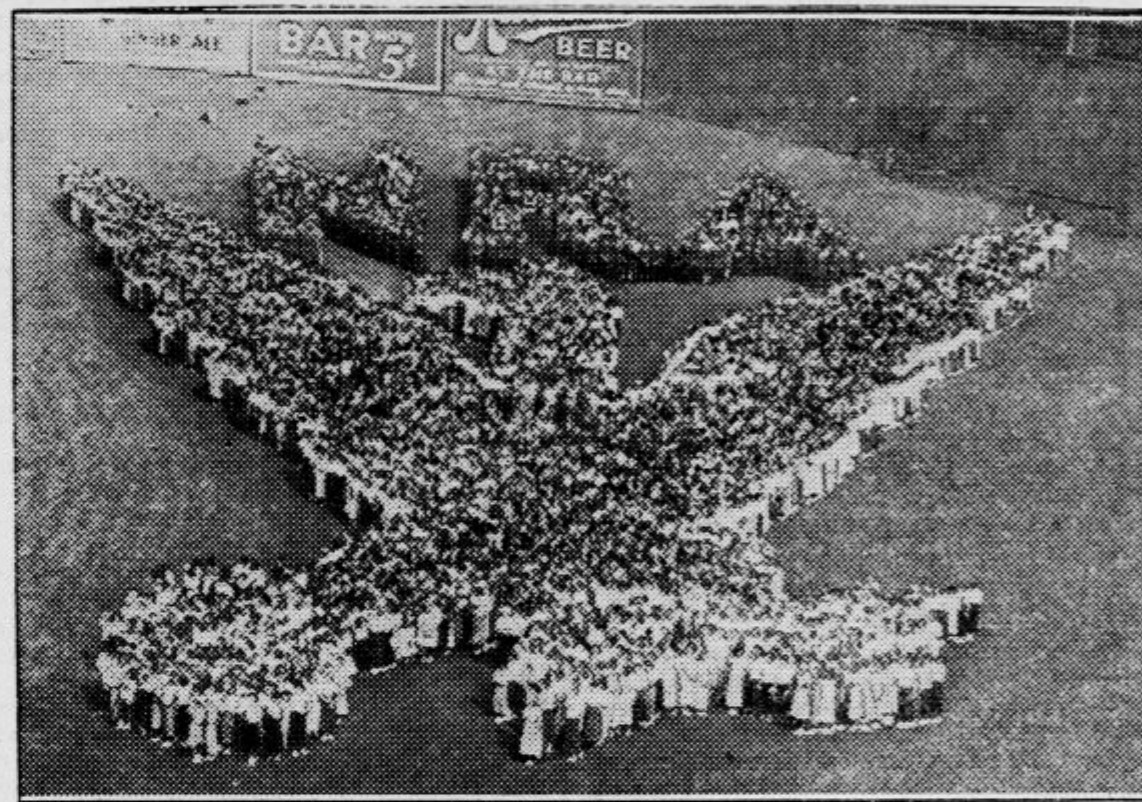
Naslovnaslika: ELO JUSTIN: »STUDIJA« (lesorez)
STROJ NASEGA MIŠICEVJA (s slikami)
VEČER OB ŽENEVSKEM JEZERU (slika)
ŠTEFAN VUK KARADŽIĆ (A. D. — s sliko)
SRAMOTA VIVISEKCIJE (s slikami)
Dr. A. Debeljak: V novi NOVI ZNANSTVENA DOUMNOST J. J. ROUSSEAUJA (D. — s sliko)
PREŠERNOVA PESEM MED SRBSKIMI KMETI (Fr. Govekar)
PEIDER LANSEL (A. D. — s sliko)
HENRI DUVERNOIS (A. D.)
SLIKE IZ ŽIVLJENJA IN SVETA Karlo Kocjančič:
ZAPISKI BORISA MOLANA (Roman)

René Marar-N. K.: AFRISKA DOMAČINKA (s slikami)
Frank Buck: DOŽIVLJAJI V DŽUNGLI
SAMOVAR V RIMSKIH CASIH (s sliko)
RUDOLF TAUGWALDER (s sliko)
NARICANJE PREPOVEDANO (D)
PODALJSANJE ŽIVLJENJA Z RACIONALNIM DIHANJEM
PRAVILNO KUHANJE JAJC ZA MLEČE GLAVE NEKAJ ZA VSE ŠAH
ŽENSKA IN SVET (50-letnica prve gospodinske organizacije na svetu — A. K.)
ALI JE KRIZA V ZAKONU (Ma. F.)
HUMOR (Adamson)

Zvezek vsebuje poleg tega še dosti zanimivega drobiža in lepih slik.

»ŽIVLJENJE IN SVET« izhaja tedensko ter stane trimesečno Din 20.—, mesečno Din 8.—. Posamezne številke Din 2.—. Naroča se pri upravi: Ljubljana, Knafljeva ul. 5.

Modri ptič — novi ameriški simbol

Znak Rooseveltovega vzpostavitnega programa, ki so ga sestavile dijakinje z univerze v San Francisku.

Sreča je šla mimo njega

Po šestnajstletnih blodnjah je na Angleškem umrl berač, ki je 18 mesecev pred smrtjo podedoval ogromno premoženje

Neke mrzle decembrske noči, ko je bril ledeni veter okrog vogalov samotne kmetije pri Bexhillu, je človeška postava plašno potrkala na hišna vrata. Gospodar Joseph Davis in njegovi člani družine so bili že davno legli k počitku. Izprva niso slišali udarcev, ko pa so ti postajali čedalje močnejši, je Davis vstal in še odpiral. Vstopil je star mož,

obleden v raztrgano obleko.

Ves se je tresel od mraza in se je bolno naslonil na zid. S šibkim glasom si je od gospodarja izprosil prenočišča. Davis si je najprej premišljal, naposled pa ga le sprejel pod streho. Saj je videl, da bi vreme, kakršno je bilo zunaj hiše, prineslo smrt staremu možu. Zato ga je peljal v kuhinjo, kjer mu je pripravil ležišče ter mu skuhal še skodelico čaja. Komaj pa je starček izpil tekočino, ga je

obšel trden spanec.

Vse je kazalo, da ima za seboj dolgo in utrudljivo pot.

Naslednjega dne je bil tujec še vedno tako izčrpan, da ni mogel vstati. Ležal je v postelji in počival. Slednjice se je dvignil z veliko muko. Povedal je dobrotniku, ki ga je bil prejšnji večer vzel pod streho, da se piše Macauley.

To je bilo vse,

kar so mogli izvedeti od njega. Od kod prihaja in kam je namenjen, pa ni izdal. Skomigoval je na takšna vprašanja z rameni. Njegova zunanost je pa dala sklepati, da je moral prestati zelo, zelo dolgoletno potovanje.

Napodil je božič. Starček si je do praznikov toliko opomogel, da je lahko pomagal gospodarju pri domačih delih. Otroci so ga bili zaradi dobrih oči vzljubili in Joseph Davis, ki je videl, kako jim je

starec prirasel k srcu,

ga je pozval, naj ostane pri hiši, toda pod pogojem, da bo spal v hlevu, ne pa v kuhinji.

Solznih oči se je starček zahvalil Davisu za ponudeni koteček in kmalu se je ustanočil v hlevu, kjer mu je bilo pozimi prijetno in toplo. Živina ga je kmalu spoznala, ker je bilo ravnal z njo. Ker ni bil sposoben za težko delo, je bil v pomoč pri manjših opravilih in gospodar se zaradi tega ni mogel pritožiti.

Minevali so meseci. Tiho in mirno je živel starček med otroci in živalmi. Naposled je

prišla ponj smrt.

Iztegnjen na ležišču od slame, s senom, ki ga je najbrž hotel položiti živini v jasi, je izdihnil. In živali so čutile njegovo smrt. Stale so tiho, nobena si ni upala dati glasu od sebe.

Pogreb je bil v Brightonu. In tam se je izkazalo, da je romarjeva žena nič manj ko

18 mesecev iskala svojega moža,

ker je bil med svojo odsotnostjo z doma podedoval ogromno premoženje. Šestnajst let je bledel starček kot berač po svetu in nihče, niti njegova žena, ni slutil, kaj ga teži. A preden je prišel do svoje zadnje postaje, je umrl, ne da bi se mogel okoristiti z dobro usodo, ki mu je na večer življenja naklonila veliko srečo.

ANEKDOTA

Neka dama, ki je dala mnogo na svoje petje, je nekega dne sporočila Richardu Straussu z veselim obrazom, da je bila na koncertu odpele nekoliko njegovih pesmi in prejela 1000 mark honorarja.

»To me veseli,« je odvrnil Strauss suho, »sedaj imate vsaj denar, da se lahko pravilno izučite petja.«

VSAK DAN ENA

Priznanje

»Ali si ljubil že mnogo žensk?«
»Da; nekatere zato, ker so bile lepe, druge zato, ker so bile pametne, tebe pa zgolj iz čiste ljubezni!«

S P O R T

K protestu ASK Primorja

Naš list je že na kratko poročal, da je Primorje po nedeljski tekmi s sarajevsko Slavijo poslalo JNS protest proti verifikaciji te tekme. Primorje zahteva, da se tekma razveljavi in da se odredi nova.

Po dobljenih informacijah utemeljuje Primorje svoj protest z načelno zelo važnim in tudi zanimivim argumentom.

Zaradi ilustracije tega primera navajamo, da je v nedeljo igrala avstrijska reprezentanca proti češkoslovaški v Pragi neodločeno 3:3. Sodnik Langenus pri starju 2:1 za Avstrijo ni priznal docela regularnega gola, kajti da je bil gol avstrijski listi. Da je na kaki tekmi en gol večkrat usodno polne važnosti, vidimo iz tega primera. V »Neues Wiener Journalu« od 19. t. m. se nahajajo izjave o tej tekmi v Pragi, med drugim od E. Emanuela Schwarza, ki piše: »Zdi se mi, da ne bom rekel preveč, ako trdim, da je sodnik Langenus s tem, da ni priznal tretjega, docela regularnega gola Müllerja, odvzel Avstriji izgleda za zmago. (To se je zgodilo v prvem polčasu). Hands je mogel nastati samo v fantaziji belgijskega sodnika, dočim te pogreške ni opazil nihče od 30.000 prisotnih gledalcev.« — Znaní srednji napadalec Avstrije Sindelar pravi o isti stvari: »Tretji gol, ki ga je zabil Müller in ki ga Langenus ni priznal, je bil popolnoma regularen. Odloditev sodnika nas je iritirala. Ako se kako moštvo nahaja v »švungu« ter se mu ne prizna regularen gol, nastane v tem moštvu neka vrsta moralnega »mačka«. Dalje pravi Sindelar, kako so Čehoslovaki v resnici v drugem polčasu črpali nove nade ter na koncu dosegli neodločen rezultat.

Pravno pa Avstriji nimajo prav. Sodnik je v svojih odloditvah suveren, a proti odloditvam sodnika ni protesta.

A kaj bi bilo, ako bi sodnik Langenus med tekmo ali po tekmi priznal, da je v tem primeru napravil pogreško? Tedaj bi moral svet tekme, ako bi bila prvenstvena, razveljaviti. Ker nihče ne more od sodnika zahtevati, da se ne bi nikoli zmotil. Baš nasprotno. Ako sodnik med ali po tekmi prizna, da je napravil pogreško, jo to samo dokaz njegove visoke moralne kvalifikacije.

A baš ta primer se je zgodil v Ljubljani na tekmi Primorje : Slavija. V 19. min. je Primorje zabil prvi gol ter vodilo z 1:0. Takoj nato so se vrstili vehementni napadi Primorja, ki je bilo, kakor se pravi, v »švungu«. Naenkrat dobi v 23. min. desna zvezca Primorja, znaní strelec Erman, v krasni situaciji žogo ter jo pelje proti голу Slavije. Bil je en face gola 7 m od njega. To bi bil siguran gol. Medtem pa je sodnik z ostrim žvižgom ustavil solo napad Ermana na gol zaradi of sidea. Toda sodnik je takoj uvidel, da je pogrešil. Tako jasna je bila njegova pogreška, da je razveljavil svojo odloditev ter vrzel žogo na tla ter s tem nadaljeval igro.

Sedaj nastane vprašanje, kaj je treba v tem primeru storiti? Pri stanju 2:0 bi po tekme gotovo šel v popolnoma drugi smeri. Pomislimo le kaj je rekel Sindelar o tekmi v Pragi! Čeprav se ne more reči, kakšen bi bil končni rezultat tekme, je gotovo nesporno, da se je na tekmi dogodilo nekaj, kar je bilo za Primorje absolutno škodljivo. Ta škoda je priznana, je dokazana. Sodnik je pogrešil, a mora se reči, da je obenem samo dokumentiral svojo visoko moralno kvalifikacijo, ker je svojo pogreško priznal brez ozira na to, kar se bo zgodilo. Marsikateri drugi sodnik bi šel preko tega, bi samo piskal, toda ne bi izpremenil svoje odloditve, čeprav bi sam pri sebi vedel, da je pogrešil, zaradi česar tudi proti njegovi odloditvi ne bi bil mogel protest. V primeru Primorje : Slavija pa je sodnik priznal svojo pogreško ter jo skušal popraviti. Toda on je pogreško popravil samo formalno, ne pa materialno. Materialno je bilo oškodovano Primorje in zato je ta primer docela tak, da mora savez razveljaviti tekmo.

Pa še eno dejstvo treba naglasiti. Desna zvezca Primorja je bila samo 7 m pred golom. To ni bil slučaj na krilu ali v situaciji, v kateri sodnikova pogreška ne bi mogla vplivati na potek igre. Ne gre za pogrešen of side v polju ali na krilu, temveč za of side za časa vehementnih napadov Primorja v trenutku, ko desna zvezca, izborni strelec Erman, sam teče proti голу en face in je že 7 m od gola. Situacija je bila 100 odstotkov zrela za gol.

Vsa sportna javnost v Ljubljani pričakuje, da bo sodnik g. inž. Mika Popović, ki uživa v vsej državi ugled enega naših najboljših sodnikov, tako možato in gentlemenski, kakor je na zelenem polju priznal svojo pogreško, vplival pri savezu, da se tekma razveljavi in ponovi v Ljubljani pod njegovim vodstvom.

Ta lepa gesta inž. Popovića in odloditev JNS, da se tekma razveljavi, bi bili tudi s pedagoškega stališča zelo na mestu. Sicer bi mogel kak brevesten sodnik prepuščiti vsak gol. Dovolj pa je, da to napravi na tekmi samo enkrat na začetku ter s tem demoralizira moštvo. Na kak način pa ne bi mogli več govoriti o objektivnih rezultatih našega nogometnega prvenstva.

Primorje ni viložilo protesta za to, ker ne zna preboleti poraza, temveč zato, ker gre tulek za načelno važno vprašanje, ki je zrelo za načelno odloditev našega najvišjega nogometnega foruma.

Službeno iz LNP. Danes ob 19.30 seja u. o. v prostorih LNP.

Službeno iz OZDS pri LNP. Delegirajo se dne 24. t. m. v Celju kvalifikacijska tekma Čaje : Elan ob 16 igrišče Čaja g. Pevalke, na Jesenicah ob 15.30 prv. Bratstvo : Korotan g. Cimperman, v Mariboru igrišče Zeleniškova ob 16. Zeleniškova — ČSK delegira OZDS pri ZNS.

Službeno iz odbora za delegiranje sodnikov pri MO LNP Trbovlje. Za nedeljo, 24. t. m. se delegirajo ti-le kandidati, oziroma podsavezni sodniki: Sloga : Delavec v Zagorju na igrišču Sloge ob 16 ps. s. Božić Adalbert, Doberna : Ilirija v Trbovljah na igrišču Amaterja ob 16 ps. s. Lunder Dušan, Trbovlje : Litija na igrišču Trbovlja ob 16 s. s. Marin Ludvik (Raitmaier Mirko).

Ljubljanski zimsko-sportni podsavez ima danes 22. t. m. ob 20. uri v damski sobi kavarne Emona prvo sejo upravnega odbora. Naprošajo se gg. Gnidovec, dr. Kuhelj, Korntar, Kaifež, Iskra, Vučnik, Havne, Kihar, Turnšek, Predalič, Smuc, Domicelj, Banovec, Jelenič in Marinko, da se te seje sigurno udeležijo.

Pričetek jesenskega prvenstva podsavezne lige. V nedeljo 24. t. m. se bo vršila v Mariboru prva tekma jesenskega prvenstva enotne podsavezne lige, in sicer se bosta srečala Čakovčki SK in SK Zeleniškova. Tekma se bo vršila na novem igrišču SK Zeleniškova na Tržaški cesti s pričetkom ob 16. Sodil bo sporazumno zagrebški sodnik g. Nikolič.

Tekmovanje za nogometno prvenstvo mariborskega II. razreda. Mariborski medklubiški odbor LNP je na svoji zadnji seji določil termine za jesensko prvenstvo mariborskega II. razreda, in sicer: 1. oktobra: Svoboda : Panonija, Gradjanski : Drava, Mura : Ptuj, 8. oktobra: Svoboda : Ptuj, Gradjanski : Mura, Drava : Panonija, 15. oktobra: Gradjanski : Svoboda, Drava : Mura, Panonija : Ptuj, 22. oktobra: Svoboda : Mura, Panonija : Gradjanski, Ptuj : Drava, 29. oktobra: Drava : Svoboda, Ptuj : Gradjanski, Mura : Panonija. Pri zbiranju nasprotnikov je MOLNP upšteval tudi Ptuj, Dravo (Ptuj) in Panonijo (Murska Sobota), ki sicer doslej niso sprejeti v JNS.

Sport v Litiji. Pred kratkim ustanovljena ping-pong sekcija SK Litije je že javno nastopila. Za nasprotnike si je izbrala ping-pongase »dijaškega krožka« Zagorja in odigrala z njimi dvomatch iz Litije : Litija, ki so ga Litijčani z 11 : 5 odločili v svojo korist. Zagorje so zastopali Golob, Ahčan, Stepišnik in Cik, ki je med igro odstopil, litijske barve pa Boršić, Rotar Lado, Vizler Jože, Mihelič Marjan. V doblju so nastopili Boršić-Vizler in Rotar-Mihelič. Potek matcha je bil zanimiv, opazovalno mnogo ljudi. Domači so pokazali mnogo več znanja in rutine kot gostje, pri katerih sta se najbolj odlikovala Golob in Ahčan. Vse tekme je sodil objektivno naš ožji rojak g. Tone Preinfalk, znani šahist iz Ljubljane.

Kolesarsko društvo Kamnik razpisuje za nedeljo 24. t. m. medklubiške kolesarske dirke na progi Kamnik, Duplica, Radomlje, Dob, Lukovica, Trojane, Ločica, Motnik, Smartno, Kamnik. Vozi se v glavni in juniorski skupini. Start ob 9.30 na Glavnem trgu v Kamniku, cilj pri Gasilskem domu. Dirka je odprta za vse člane klubov, ki so vključeni v kotarskem savezu kraljevine Jugoslavije, ter je obvezna za vse člane klubov Triglavskega pododborja. Prijave sprejema predsednik g. Drago Drašček v Kamniku. Prijavnina 5 dinarjev. Dirka se ob vsakem vremenu.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 16. naprej strogo obvezen trening za ligo skupino ob vsakem vremenu. Slamič, Erman, Zemljak, Slamberger signuro. V nedeljo dopoldne ob 9.30 igrajo juniorji II. z rezervno Slavijo, popoldne prvo moštvo ob 14. z Jadranom. Od 16. naprej bo trening za ligo skupino.

TSK Slovan. Drevi ob 19. pri Sokolu članski sestanek vseh članov I. in rezervne moštva, po sestanku ob 20. seja upravnega odbora, katere naj se sigurno udeležijo g. Jean in Poznik.

TKD Atena. Treninji bodo v petek ob 18., v soboto ob 16. ter v nedeljo ob 10. Skupen strogo obvezen sestanek vseh članov v soboto ob 18.30 v damski sobi Emona.

Iz življenja na deželi

Iz Kamnika

ka— Iz občinske seje. Za ponedeljek je bila sklicana zadnja občinska seja sedanjega odbora. Najprej je bilo na programu poročilo župana g. Kratnarja. Občinski odbor je z zadovoljstvom vzel na znanje zlasti vest, da je bil pri komasaciji občin za mesto Kamnik osvojen predlog občinskega odbora, da se mestu priključijo še Duplica, Spodnje Mekinje in 8 ha zemljišča iz neveljske občine. Da je ta predlog prodrl, gre posebnemu zahvalu poslancu g. Cererju in sreskemu načelniku g. Voušku. Tunjska cesta je končno vendarle prišla do popravila. Popravilo je morala izvršiti kamniška občina od brvi v Tunjski Mlaki, dobila pa je prispevek 5000 Din iz brezposelnega fonda. Vsa dela bodo končana še pred zimo. Na predlog g. Cererja sta bila v reklamacijski odbor izvoljena g. Rebernik in notar g. Zevnik. Dolgo se je že vlekle vprašanje plače organista. Spor je razsodila banska uprava v tem smislu, da mora občina plačati letni prispevek v znesku 3845 Din, če ima organist 10.000 Din letne plače, odnosno 5793 Din, če ima 12.000 Din. Trošarino na alkoholne pijače bo odsej pobiral občinski nastavnik. Občinski odbor je povelil s to nalogo g. Malovrha. Nekaj gostilničarjev je prosilo za pavšalni odkup trošarine, vendar pa je občinski odbor zavrnil prošnje. Za nove člane kamniške občine so bili sprejeti gg. Tone Knaflič, Miloš Kramar in Albert Uršič. Predlog za ustanovitev Jadranske stráže se odloži v odloditev prihodnjemu občinskemu odboru. Seja je bila prekinjena in se bo nadaljevala prihodnji teden.

ka— Obračun uprizaritve »Sleherinica« je izkazal 3180 Din čistega dobička, od česar gre 1590 Din za spomenik padlim Kamničanom, 636 Din za pomožno akcijo za brezposelne, 636 Din za kuhinjo za brezposelne v Kamniku in 318 Din za brezposelni sklad trboveljskih rudarjev. Da je uprizaritev imela poleg moralnega tudi tako lep gnotni uspeh, gre posebnoma hvala vsem sodelujočim, zlasti pa igralcem in še posebej režiserju g. Golobu, dirigentu g. Ulmanu in pevovodji g. Cererju. Hvala gre tudi Narodni čitalnici, ki je dala brezplačno na razpolago luč in dvorano za skušnje.

ka— Cerkevni koncert ljubljanske Glasbene Matice. Kakor že javljeno, bo priredila ljubljanska Glasbena Matica v nedeljo 24. t. m. ob 16. uri v dekanjski cerkvi v Kamniku cerkevni koncert. Na sporedu so: govor o Jakobu Petelinu - Gallusu, ki ga govori kamniški kaplan g. Mihael Jenko. Prof. Matija Tomc zaigra na orgle tri klasične skladbe za orgle, pevski zbor Glasbene Matice zapoje pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča vrsto prekrasnih Gallusovih mešanjih zborov za osmeroglasni in 24-glasni mešanji zbor. Predprodaja vstopnic od 10 Din navzdol je v knjigarni Slatnar in v trafikli Bremsak v Kamniku.

Iz Ptuja

J— Kino bo predvajal v soboto ob 20. in v nedeljo ob pol 19. in pol 21. veleopereto »Fridrikor«. Mady Christians in Hans Bollmann. Dodatek film ZKD in Foxov tehnik.

GRIZE PRI ZALOU. »Miklova Zalca«, ta lepa zgodovinska igra iz naše narodne preteklosti, ki je ob premieri nadvse krasno uspela, se na splošno željo ponovi v nedeljo 24. t. m. na prostem, v romantični kotlini Limberg v Grižah. Začetek ob 18. Vljudno vas vabijo gasilci!

Sokol

Lutkarski tečaj v Trbovljah

Celje, 21. septembra. Tridnevni lutkarski tečaj celj. sokolske župe bo od 24. do 26. t. m. v Sokolskem domu v Trbovljah. Lutkarska panoga v celjski župi še ni dosegla onega viška, da bi zadostala smotrom savezne štiriletke, in je doslej v naši župi trboveljski Sokol edino društvo, ki razpolaga s popolnim lutkovnim odrom, dasi je ta panoga prosvete ogromnega vzgojnega pomena za našo sokolsko dečo.

Da se omogoči naprava lutkovnih odrov našim društvom in se izvežbajo za to potrebni člani, namerava ŽPO prirediti ta tečaj v Trbovljah. Na tečaju se bo med drugim obravnavala izdelava lutk in odra. Župa sama bo oskrbela brezplačno prenočišča. Tečaj je za vse edince celjske sokolske župe obvezen. Vsako društvo naj pošlje prijave najkasneje do 22. t. m. na naslov: ŽPO, lutkovna sekcija, Rimske toplice. Pričetek tečaja bo v nedeljo 24. t. m. ob 9. dopoldne v Sokolskem domu v Trbovljah. Dosej so prijavila udeležbo le nekatera društva. Društva, ki so prijavila udeležbo na tem tečaju, pa ne bodo prejela posebnega programa tečaja, se naj tečaja kljub temu udeležijo, če jim ne bo pravčasno javljeno drugače. Le ob nezadostnem številu prijaviteljev bo tečaj odpovedan. Odzovite se polnoštevilno!

Sokolska četa pri Sv. Jakobu ob Savi. Dne 3. t. m. je priredila četa pri Sv. Jakobu javni nastop na vrtu starešine br. Pečnikarja. Nastopa so se udeležila društva Polje, Moste in Ljubljana IV. in mnogo prijateljev Sokolstva. Vse telovadne točke so bile dobro izvedene.

Sokolsko društvo Polzebo bo imelo svoj letni javni nastop v nedeljo 24. t. m. Pričetek ob 15. Vabimo bratska društva, kakor tudi vse prijatelje Sokolstva, da se udeležijo te naše prireditve. Zveze z vlaki, kakor tudi z avtobusi so zelo ugodne.

Radio

Petek, 22. septembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 19: Radio - orkester. — 20: Potovanje po Poljem. — 20.30: Prenos koncerta iz Zagreba. Vmes napoved časa in poročila.

Sobota, 23. septembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče. — 19: Radio - orkester. — 20: Pregled zunanje političnih dogodkov. — 20.30: Kpletje poje g. Danilo Bužar. — 21: Koncert šramel - kvarteta Dolinšek. — 21.30: Čas, poročila, radio orkester in radio jazz.

BEograd 16.45: Orkester. — 19.30: Jugoslovenske pesmi. — 20: Slušna igra. — 20.30: Mešan program. — Plesna glasba na ploščah. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Godalni trio. — 20.30: Orkestralni in violinski koncert. — 22.40: Lahka glasba. — PRAGA 19.30: Zabaven program. — 20.45: »Avanturistična vožnja«. — 22.15: Orkestralni koncert iz Bratišlave. — BRNO 19.30: Vse program kakor v Pragi. — VARSAVA 18.30: Violinski in klavirski koncert. — 20: Koncert orkestra in solietov. — 21.30: Chopinove klavirske skladbe. — 22: Plesna glasba. — DUNAJ 12: Godba na pihala. — 19.05: Klavirski koncert. — 20: Večer Schubertove glasbe. — 22.15: Plesna glasba. — BERLIN 20.05: Zabaven program. — KÖNIGSBERG 20.10: Mešan program. — Plesna glasba iz Berlina. — MUHLACKER 20.30: Peeter večer. — 23: Nočni koncert iz Lipskega. — BUDIMPEŠTA 17: Klavirski koncert. — 18: Madžarske pesmi. — 19.45: Lahka godba orkestra. — 21.15: Mešan program. — Lahka in plesna glasba. — RIM 17.15: Koncert orkestra. — 20.45: »Operni večer.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlažnost v %, 5. smer in brzina vetra 6. oblakost 1-10 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin.

Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

21. septembra

Ljubljana 7, 763.1, 14.8, 94, N1, 10, 40.6, dež Ljubljana 13, 753.1, 19.5, 81, NE2, 10, —, dež Maribor 7, 754.0, 13.0, 95, mirno, 10, 6.0, dež Zagreb 7, 754.6, 15.0, 90, NE4, 10, 46.0, dež Beograd 7, 757.3, 16.0, 85 SE6, 3, —, Sarajevo 7, 759.2, 14.0, 92, mirno, 7, 1.0, dež Skopje 7, 763.5, 14.0, 90, mirno, 10, 0.2, dež Split 7, 757.2, 20.0, 90, SE12, 8, —, Kumbor 7, 760.2, 22.0, 70, ESE10, 10, ? dež: Rab 7, 756.0, 18.0, 90, SSE12, 10, 5.0, dež. Temperatura: Ljubljana —, 13.8, 21.0, —, Maribor 18.1, 12.8; Zagreb 19.0, 14.0; Beograd 23.0, 14.0, Sarajevo 16.0, 12.0; Skopje 24.0, 11.0; Split 18.0, 18.0; Kumbor —, 18.0 Rab —, 15.0.

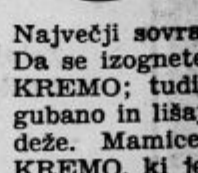
Solnce vzhaja ob 5.44, zahaja ob 18.1.

Luna vzhaja ob 7.47, zahaja ob 18.19.

Solnce in mraz

Vaša koža potrebuje nove hrane, ker se vam je pri solčenju in kopanju poleti izsušila. Koža brez masčev hitro ostari, postane nagrbčena, hrapava, razpokana, lisajeva.

Največji sovražniki lepe kože so: mraz, veter, megla in dež. Da se izognete tem maščevalcem lepote, uporabljajte URAN KREMO; tudi ako slučajno imate hrapavo, razpokano, nagubano in lisajeva kožo, vam krema URAN odstrani vse mašče. Mamice, negujte tudi ve svoj otročičke z URAN KREMO, ki je tudi za nežno kožo prvotna. — Dobiva se v lekarnah, drogerijah in drugih strokovnih trgovinah.

Cena velike škatle Din 12.—, male Din 5.—.

Zapomnite si besede:

»Lepota ima silno moč, Da srce od srca ne more pčle«

PHp Uratnik:

Naloge našega brezposelnega skrbstva in banovinski bednostni fond

Lansko jesen sem napisal članek, v katerem sem ugotovil, da stoji naše brezposelno skrbstvo pred težko zimo in da na njo ni dosti pripravljeno.

V tem članku sem ugotovil, da so padle plače naših delavcev in nameravev tekom dveh let za okroglo 200 milijonov dinarjev in da je zavarovanih pri naših bolniških blagajnah okrog 25.000 delavcev in nameravev manj, kakor pred dvema letoma. Na drugi strani sem poudaril, da je zbran pri naših socialnih zavodih in mestnih občinah v svrhe podpiranja brezposelnih komaj 1 odst. izpadka na zaslužku.

Temu in vplivnejšim sličnim apelom je sledila organizacija pomožnih akcij, ki je dala zlasti v Mariboru in v Ljubljani lepe uspehe. Revirjem je prišel v dobro milijonski prispevek, ki ga je naklonila za podpiranje brezposelnih Trboveljskega premožkopna družba. Vsa ta sredstva so redne ureditve za podpiranje brezposelnih bolj kakor podvojila.

Naposled je prišla, če tudi žal s precejšnjo zakasnitvijo, še precej izdatna državna subvencija. Glavno pa je dala po mojem uverjenju še vedno privatna dobrodelnost.

Tako smo zimo nekoliko prebili. Vsak pa, kdor je videl dolge kolone brezposelnih, ki so se nastavljali pred uradi pomožne akcije ob najhušjem mrazu, včasih že ob petih jutraj, ve, da smo se prebili le s težavo. Prebili smo se ob gladovanju stotin in tisocev brezposelnih in pri organizaciji brezposelnega skrbstva, ki je kričala po preureditvi. Letos se splošni položaj na delovnem trgu ni poboljšal. V nekaterih velikih strokah, kakor n. pr. v stavbinski in rudarski se je celo občutno poslabšal.

Ce se je dalo lani naprav v uvodu navedenim ugotovitvam ugovarjati, da vsi, ki so izgubili zaslužek v obratnih poklicih, zato se niso eksistenčno ogrozili, nam omogočajo letos izkušnje iz lanskega leta in na podlagi njih izdelani specialni pregledi delovnega trga v naših glavnih središčih — v revirjih, v Ljubljani, Mariboru in Celju, točno ocenitve nalog, pred katerimi bo stalo v teh središčih to zimo brezposelno skrbstvo. V naslednjem bom poskusil seznaniti široko javnost s temi nalogami. To pa z dvojnimi namenoma. Prvič želim omogočiti s konkretnim opisom pričakovane dejanskega stanja razumno organizacijo brezposelnega skrbstva. To dejansko stanje nikakor ni tako, da bi prosilci morali postajati pred uradi zavaro-

vanja po cele dneve ali pa, da bi se morali odrivati od ene občine na drugo in da bi naposled vkljub največji potrebi podpre nikjer ne dobili. Drugo, na kar želim s tem opisom opozoriti, je, da smo glede sredstev za podpiranje brezposelnih letos morda mnogo na slabšem, kakor lani. Pravim — morda, to je v primeru, da bi se banovinski bednostni fond ne uporabil pravilno. Ta fond ima že nesrečno ime. Vendar bi se dala ta nesreča še nekoliko prenesti, ako ne bi bil tukaj nomen omen in ne bi kazalo vse, kar se je glede njegove uporabe dosedaj zvedelo, da je velika nevarnost, da se bo tudi nesrečno uporabil in da bo njegov učinek le-ta, da bo zasedel glavne vires, iz katerih so črpale lanske leto prostovoljne pomožne akcije, to je prispevke delavcev in delodajalcev.

Ko stojimo pred takimi možnostmi je treba opisati kolikor mogoče konkretno, pred kakim položajem bodo stale to zimo socialno-skrbnežne instance v revirjih, v Ljubljani, Mariboru in Celju že zaradi tega, da bodo odgovornosti jasno porazdeljene, ako tudi po tem opisu ne bo mogoče doseči soglasij glede ukrepov, ki so tu potrebni.

Začnimo z revirji!

Tam se je mudila letošnje poletje posebna anketa komisija. Ta komisija je zbrala s pomočjo podjetja, revirskih občin, in vsega revirskega prebivalstva tako izčrpno gradivo o dejanskem stanju v revirjih, da bi bilo škoda, ako bi obležala ta obsejna dokumentacija v prašnih arhivih, ne da bi dala pobudo za kakršnekoli ukrepe. Glasom poročila te komisije je bilo v revirskih občinah 830 rodbin, v katerih ni služil niti en član rodbine in ki so obenem brez premoženja, od katerega bi mogle živeti. Ob času popisa, v juliju tega leta, je delala ogromna večina delavstva le po 11 delovnih dni. Posledica tega je bila, da 2000 rodbin ni služilo niti za najnujnejšo prehrano. Komisijsko poročilo zagotavlja: Na splošno se lahko ceni, da je pri sedanjih zasluhkih pri enakomer- porazdeljenih delovnih šitih najnujnejša prehrana zaposlenega delavca zasigurana. Nad 2000 rodbin je imelo v revirjih v juliju čisto rodbinske zaslužke od 300 do 600 dinarjev. Za zimo se obeta sicer običajno dobra konjunktura, vendar so v stanju ogromna skladišča premoga, ki leže po vseh revirjih, za to zimo sezonsko konjunkturo morda znatno, če ne popolnoma paralizirani.

Povprečen mesečen odtegljaj za socialne dajatve (bratovsko skladnico) je znašal, ravnanje se po kategorijah, 114 Din v najvišji in 55 Din v najnižji kategoriji. Ker so mesečni odtegljaji za socialne dajatve posameznih delavcev stalni, — močno zredene in slabo plačane vrste aktivnega delavstva vzdržujejo še tisoče trajno onemoglih — vplivajo ti odtegljaji znatno na dnevni čist zaslužek ter so tem občutnejši, čim manj delavnikov ima delavec. Pri onih delavcih, ki delajo le po 11 dni —

to je bilo v juliju tega leta velika večina delavstva, se povečajo odtegljaji za socialne dajatve na dan tudi na 10 Din. Povprečen zaslužek na šit v iznosu 46.80 Din so znižale socialne dajatve na 39.89, kar je dalo v juliju povprečen mesečni zaslužek 591.51 Din. Zaslužki pa so bili zelo različni. Kosmatni zaslužki na šit so se gibali od 19 do 95 Din, kar je imelo posledico, da je imela večja polovica rodbin tako nizke zaslužke, da z njimi nikakor ni mogla živeti. Pri pregledu 21 rodbin, ki sta jih obiskala dva člana komisije opoldne ob času obeda, so se videle pretresljive slike pomanjkanja. Glavne jedi velikega dela rudarskih rodbin so postale: črna kava, polenta in solata. A se ta hrana ni bila zadostno zabeljena in je ni bilo dovolj. Nabava mleka ali celo mesa je postala v teh razmerah za rudarske rodbine skoro izključena, pa še od te hrane so krili rudarji velik del s krediti. Problem zase tvori v revirjih vprašanje brezposelne mladine. Rudarske družine imajo skoro brez izjeme veliko število otrok. Ti ne vedo po odpuštu iz šole kam in tvorijo glavni kader brezposelnih z osloncem na še zaposlene rodbine. Takih brezposelnih — šteti se morajo moški — je bilo v Zagorju 93, v Trbovljah 521, v Hrastniku 72, v vseh glavnih revirjih 696. Vsako leto doraščajo novi brezposelni. Ta naraščaj je dobival delo v povojni dobi, ko se je število delavstva v domačih rudnikih stalno večalo, v teh rudnikih. Pred vojno se je izseljeval. Danes se gnete v pretresnih, dostikrat iz same kuhinje obstoječih prostorih. V 93 ugotovljenih primerih leže med zdravimi težko bolni z odprto tuberkulozo. Ni čudno, če ta mladina pri trdnih čistih delih čisto ne more konkurirati za ustrjeno, od mla-dih let najtežjemu delu privajeno in zdravo kmečko mladino. V pogledu brezposelnega skrbstva pa je treba šteti to mladino v okviru dela zaposlenih ali brezposelnih rodbin, katerim pripadajo. Edinica, katero je treba podpirati, mora biti vedno rodbina, ne pa podnini brezposelni. (D dalje.)

Rudarji in bednostni fond

Ljubljana, 19. septembra.

Po besedilu zakona bi se smel pobirati bednostni fond od čistih zasluhkov nad 400 Din, torej od vseh tistih zasluhkov, od katerih se plačujejo uslužbenški davek. Iz raznih krajev pa prihajajo poročila, da se v praksi pobira bednostni fond od vseh zasluhkov. Ni še dolgo od tega, ko je posebna uradna komisija po dolgotrajnem teoretičnem proučevanju in naposled tudi z obiski v vseh rudniških revirjih ugotovila povsod silno bedo. Rudarji so torej po ugotovitvah uradne komisije silno bedni in je gotovo velika anomalija, če morajo tudi oni plačevati v bednostni fond.

Prejeli smo iz Hrastnika naslednje poročilo: V petek, na plačilni dan so bili rudarji spet silno razočarani in tudi razburjeni. Že od itak pčlega zaslužka se jim je tokrat prvič odtegnil znesek za bednostni fond. Sami so dovolj bedni in naj plačujejo še v bednostni fond, od katerega so pričakovali celo pomoč. Že dopoldne se je zgledala v občinski pisarni večja deputacija rudarskih žen in prosila za pomoč. G. podžupan je obljubil revnim ženam, da bo zadel na merodajnem mestu, naj bi se razporjem od skromnega in nesigurnega zaslužka ne odtegovali prispevki za bednostni fond.

Pri ustanovitvi bednostnega fonda se je sploh mislilo, da bo ta fond dajal pomoč rudniškimi revirjem in nikakor ne gre, da bi se v praksi pri rud

I. H.:

Jezero ljubezni

Roman

Silva je imela solze v očeh, ko je segla Sybili v roke. »Pozor!« Sybil je položila prst na usta, in v naslednjem trenutku je vstopila Vida s kadečim se čajnikom.

Ko je Sybil vso reč dobro premislila, je sklenila, da ne pove prijatelji ničesar o svojem obisku pri dekletih. Ellen se je morala najprej jasno zavedeti svojih čustev do Kristofa Vilharja in šele nato spoznati Vido. Sybil je bila prepričana, da bo potem spoznala, kako prazno je bilo njeno ljubezen. In tako je ostalo njeno prijateljstvo z mladima umetnicama do nadaljnjega njena skrivnosti.

Sybil se je zdaj pogosto oglašala v kiparski delavnici. Najrajši je izbrala za svoj obisk tiste ure, ko je vedela, da Kristofa ne bo doma. Silva je bila po kratkem obotavljanju sprejela njeno pomoč za Vido. Misel, da pomaga lajšati to bedo, je navdajala Sybilo z veliko radostjo. Hotela je, da naj Vida ničesar ne ve o tem, in Silva je tudi tu našla izhod, s tem, da je pripovedovala prijateljici o velikih naračilih, na katera je dobila nekaj predjema. Tako se ni mogel nihče čuditi, da je bilo zdaj spet dovolj kuriva, da je stalo opoldne toplo kosilo na mizi in da je prišla vsak dan za dve uri postrežnica, ki jima je pospravila stanovanje.

Zdaj se Vidi življenje mahoma ni zdelo več tako težko. Šele zdaj je čutila, koliko moči ji je jemalo gospodinjstvo, ki ga je morala opravljati mimo svojega poklica.

29

Kristof je z veseljem opazil, kako je upanje boljše bodočnosti podpiralo Vidino okrevanje. Njegovi navdušeni opisi so pripravljali Sybili veliko skrivnega veselja, med tem ko se Ellen ni mogla ubraniti lahne nejevolje.

Silva je molčala. Nihče ni slutil, da igra vlogo višje previdnosti. Hotela je, da bi prišla skrivnost šele tedaj na dan, ko bi bilo spet vse v pravem tiru.

V svojo žalost je morala Sybil kmalu spoznati, da bi bila odkritosrečno boljša; zakaj nastopili so novi dogodki, ki so povzročili nepričakovano preobrat.

14. poglavje.

V penzijo, kjer sta si bili Ellen in Sybil najeli tri sobe, se je bil priselil mlad Italijan. Že nekajkrat je bil vprašan lastnico, gospo Milosavljevič, ali ima kako sobo, a tista, ki mu je ugajala, ni bila nikoli prazna. To pot je šlo vendar že vse po sreči. Francoski veletrgovec, ki je nekaj tednov stanoval v sobi zraven mladih Američank, je bil odpotoval. Tako je mogel mladi Italijan najeti izpraznjeno sobo za štiri tedne in se takoj vseliti vanjo.

Videti je bil miren in prijeten najemnik. Ko je prišel v hišo, je vprašal, kakšne sosedbe so imel.

»Rad imam, da me nihče ne moti,« je rekel, »in upam, da ne stanuje zraven mene kdo, ki bi se ukvarjal z glasbo. V Jugoslaviji imam po tej plati slabe izkušnje: pri vas je vse polno ljudi, ki igrajo vsaj na gosli, če že ne na klavir.«

Gospa Milosavljevičeva ga je potolažila. Rekla mu je, da meji njegova soba ob dnevnico sosed dveh mladih Američank, ki sta ponedeljni največkrat z doma, drugače pa tihi in prijetni sosedovki. Novi najemnik je nezaupno pogledal zaklenjena vrata v dnevno sobo svojih sosed.

»Skozi takale vrata se vse sliši; ne maram jih.«

Tudi tu je bila pomoč lahka. Pred vrata so postavili omaro za obleko, in novi najemnik je bil zadovoljen.

Ellen in Sybil v penziji nista sklepali znanj. V veliko žalost mrs. Tornaveye, starikeve, naličene Angležinje z nakodranimi lasmi, sta se upirali vsem prizadevanjem, da bi ju zapletla v kak daljši razgovor. Tudi pri skupnem obedu v penziji se ni bilo moči zblizati z njima, ker sta navadno rajši obedovali v mestu. Kadar sta ostali zvečer doma, sta si dali prinesiti čaja in kak prigrizek v sobo. Razen nekega mladega človeka, ki je Angležinjo seveda silno zanimal, nista sprejemali nobenih obiskov.

Mrs. Tornaveya je bila v dno duše užaljena nad to nedostopnostjo mladih Američank, tem bolj, ker se je čutila kot najstarejša stanovalka poklicano, dognati zgodbo vsakega izmed gostov od zibelke do groba.

Novi stanovalec, gospod Monti, kakor se je predstavil, je bil vse drugačen človek! Kolikokrat jo je srečal, jo je pozdravil s posebno vljudnostjo in jo vprašal, kako se ji godi. Brez najmanjše nestrpnosti je poslušal njene tožbe o udnici, ki jo muči, in hvaležno sprejemal razne drobne marmice o sestanovalec, ki mu jih je nosila na uho.

»Ne morem si kaj,« mu je nekoč zlovoljno rekla mrs. Tornay, in njeni kodrci so kar zaplesali od nprastvenega ogorčenja. »po mojem mnenju je zelo nesposobno, da dve gospodični povabita mladega gospoda k sebi. Jaz ne bi storila tega za nič na svetu!«

Italijanova skromna pripomba, da sta pri takih obiskih vselej obe gospodični doma, ni mogla potolažiti njenega puritanskega ogorčenja, tako da se je nazadnje tudi gospod Monti izpreobrnil in ji pritrtil.

Cene malim oglašom

Zenitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za štiro ali za dajanje naslova Din 5.—. Oglaš trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.—. Po Din 1.— za besedo se računajo nadalje vsi oglaš, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kama«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najem«, »Posest«, »Lokal«, »Stanovalništvo«, »Sobota«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živila«, »Obrt« in »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potnik« in »Zasluzke«, če se z oglašom nudi zaslužek, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče službo ali službe, plača za

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

vsako besedo 50 par. Pri vseh oglaših, ki se računajo po Din 1.— za besedo, se računajo enkratna pristojbina Din 5.— za štiro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglaš socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za štiro ali za dajanje naslova pri oglaših, ki se računajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—.

Najmanjši znesek pri oglaših po 50 par za besedo, je Din 10.—, pri oglaših po 1 Din za besedo pa Din 15.—.

Vse pristojbine za male oglašje plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpslati v pismo obenem z naročilom.

Pouk

Beseda 1 Din: za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (1)

Iščem profesorja za poučevanje angleščine in nemščine. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod št. 36386-4

Kroj. pomočnice prijavite se praktičnemu izpiznjovalnemu večernemu tečaju. Obavljeno do voljeno učiteljice — atelje Sarc, Gajeva III. 36403-4

Krojaški tečaj za privatno. Obavljeno do voljeno učiteljice — atelje Sarc, Gajeva III. Prikojevanje obisk. 36406-4

Službo dobi

Vaska beseda 50 par: za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (1)

Strokovnjaka za preverjanje spoštovanja in agornega učenja, z večletno prakso, po možnosti v železniški tovarni in s primerno plačilo. Izobraževanje, šče se takojšnjo na stop velika železniška tovarna. Ponudbe z navedbo prakse, referenc in zahtevkov na oglasni oddelku »Jutra« pod št. 36377-1

Perfektno kuharico vajeno tudi nekoliko diščno, ne kuha, isčem. Osebo se je predstaviti v Cegnarjevi ulici 4. 36346-1

Trg. pomočnica z najboljšo kvalifikacijo, sprejme večje tovarniško podjetje. Ponudbe z referencami in epričevili je poslati na oglasni oddelku »Jutra« pod št. 36374-1

Služkinjo večjo vsakega dela in tudi kuha, pošteno, zanesljivo in marljivo, isčem. Prednost imajo take, ki niso večkrat menjale službo. — D. Dekleva, Leskovač Vardarska banovina. 36376-1

Gospodinja vajeno na vsa piarniška dela, dobi zaupno mesto. Ponudbe v nemškem jeziku na področju »Jutra« v Mariboru pod št. »Kavcija 10.000«. 36432-1

Sobarico vajeno in delavno, s dobriimi epričevili, sprejme v vilo. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod št. »Poštenje«. 36421-1

G. Th. Reiman:

Nove prigode gospoda Kozamurnika

Hitro je odvezal vrvi od kola, okoli kate-rega je bila zadržana. In jo privezal za okvir motornega kolesa. Na drugem koncu vrvi je napravil zanko, se ustopil kakor kak ameriški cowboy... Divji lov je šestih prihrumel proti njemu...

3 raznašalce peciva (šče Make Simpi, Cerkile pri Kranju. 36393-1

Kuharico za gostino, dobro izvešano, in simpatično mlajšo natakario (začetnica) sprejemem. Stanja, češče imajo pridnoet. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra«. 36399-1

Mladega brivskega pomočnika sprejemam takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36419-1

Pekovski pomočnik (začetnica) zmožen kavelje. Dobi etno urbo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36417-1

Služkinjo srednjih let, pridno in pošteno, za vsa hišna dela, sprejemem. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 36393-1

Trg. vajenca sprejemam v trgovino na Trnovskem pristanu št. 16 36414-3

Gospodinja izabite priliko! — Lepa Stajenske brekve od 10 kg naprej dano in v obzobu od 7 do 9 ure na Pogačarjevu trgu. 36410-4

Službe išče Vaska beseda 50 par: za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (2)

Trg. sotrudnica večja, teah panog trgovne, ki kot garancijo lahko položi 8000 Din. želi namučenje — najraje v podružnici. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod št. »Vestine in zanecljiva«. 36392-2

Natakar 26 let star, vešč jugoslov. in nemškega jezika. išče službo. Po potrebi položi 10.000 Din kavelje. — Po nuditbe na podružnici Jutra v Mariboru pod št. »Natakac«. 36197-2

Trgovci, podjetniki! Nudi se vam etnotna muška piarniška moč, izvešana v vseh piarniških poilih. — Prevzel bi tudi službo blagajničarja, skladiščenika, epediterja, inkasenta. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod št. »Vestine in zanecljiva«. 36383-2

Mlada natakario išče mesto. Nastopi lahko takoj. — Naslov: Krojaška ulica št. 1/III. 36398-2

26 let star, vešč jugoslov. in nemškega jezika. išče službo. Po potrebi položi 10.000 Din kavelje. — Po nuditbe na podružnici Jutra v Mariboru pod št. »Natakac«. 36197-2

Trgovci, podjetniki! Nudi se vam etnotna muška piarniška moč, izvešana v vseh piarniških poilih. — Prevzel bi tudi službo blagajničarja, skladiščenika, epediterja, inkasenta. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod št. »Vestine in zanecljiva«. 36383-2

Mlada natakario išče mesto. Nastopi lahko takoj. — Naslov: Krojaška ulica št. 1/III. 36398-2

26 let star, vešč jugoslov. in nemškega jezika. išče službo. Po potrebi položi 10.000 Din kavelje. — Po nuditbe na podružnici Jutra v Mariboru pod št. »Natakac«. 36197-2

Trgovci, podjetniki! Nudi se vam etnotna muška piarniška moč, izvešana v vseh piarniških poilih. — Prevzel bi tudi službo blagajničarja, skladiščenika, epediterja, inkasenta. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod št. »Vestine in zanecljiva«. 36383-2

Mlada natakario išče mesto. Nastopi lahko takoj. — Naslov: Krojaška ulica št. 1/III. 36398-2

26 let star, vešč jugoslov. in nemškega jezika. išče službo. Po potrebi položi 10.000 Din kavelje. — Po nuditbe na podružnici Jutra v Mariboru pod št. »Natakac«. 36197-2

Trgovci, podjetniki! Nudi se vam etnotna muška piarniška moč, izvešana v vseh piarniških poilih. — Prevzel bi tudi službo blagajničarja, skladiščenika, epediterja, inkasenta. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod št. »Vestine in zanecljiva«. 36383-2

Mlada natakario išče mesto. Nastopi lahko takoj. — Naslov: Krojaška ulica št. 1/III. 36398-2

26 let star, vešč jugoslov. in nemškega jezika. išče službo. Po potrebi položi 10.000 Din kavelje. — Po nuditbe na podružnici Jutra v Mariboru pod št. »Natakac«. 36197-2

Trgovci, podjetniki! Nudi se vam etnotna muška piarniška moč, izvešana v vseh piarniških poilih. — Prevzel bi tudi službo blagajničarja, skladiščenika, epediterja, inkasenta. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod št. »Vestine in zanecljiva«. 36383-2

Mlada natakario išče mesto. Nastopi lahko takoj. — Naslov: Krojaška ulica št. 1/III. 36398-2

26 let star, vešč jugoslov. in nemškega jezika. išče službo. Po potrebi položi 10.000 Din kavelje. — Po nuditbe na podružnici Jutra v Mariboru pod št. »Natakac«. 36197-2

Trgovci, podjetniki! Nudi se vam etnotna muška piarniška moč, izvešana v vseh piarniških poilih. — Prevzel bi tudi službo blagajničarja, skladiščenika, epediterja, inkasenta. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod št. »Vestine in zanecljiva«. 36383-2

Mlada natakario išče mesto. Nastopi lahko takoj. — Naslov: Krojaška ulica št. 1/III. 36398-2

26 let star, vešč jugoslov. in nemškega jezika. išče službo. Po potrebi položi 10.000 Din kavelje. — Po nuditbe na podružnici Jutra v Mariboru pod št. »Natakac«. 36197-2

Trgovci, podjetniki! Nudi se vam etnotna muška piarniška moč, izvešana v vseh piarniških poilih. — Prevzel bi tudi službo blagajničarja, skladiščenika, epediterja, inkasenta. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod št. »Vestine in zanecljiva«. 36383-2

Mlada natakario išče mesto. Nastopi lahko takoj. — Naslov: Krojaška ulica št. 1/III. 36398-2

26 let star, vešč jugoslov. in nemškega jezika. išče službo. Po potrebi položi 10.000 Din kavelje. — Po nuditbe na podružnici Jutra v Mariboru pod št. »Natakac«. 36197-2

Trgovci, podjetniki! Nudi se vam etnotna muška piarniška moč, izvešana v vseh piarniških poilih. — Prevzel bi tudi službo blagajničarja, skladiščenika, epediterja, inkasenta. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod št. »Vestine in zanecljiva«. 36383-2

Posest

Vaska beseda 1 Din: za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (20)

Gradbi ali slično poseleje v parku ali gozdu, etno, etno, posestvo knji v pokopane. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod značko »Jesenski dome«. 36399-20

Imam 4. razrede mešanske šole in iščem primerno službo. Predvsem znam risti in ročno dda delati. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36396-2

Gospodinja z znanjem nemške, nekoliko španja in gospodinjstva, išče primerno namučenje — tudi izven Ljubljane. — Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod značko »Zapoclitve«. 36414-2

Parcelo na Mirju krasno in solčno, v izmeri cca 1000 m², prodam. Kot plačilo se vzame tudi knjižica. Morene, knjiške ali Banovinske posejilnice. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36400-20

Orožniška kuharica išče službo pri orožniških. Poizve se v posredovalnici Mrak v Ljubljani. 36413-2

Avto, moto Vaska beseda 1 Din: za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (10)

Lep trgovski lokal s posredovalnici prostor od dom. Poizve se v piarnici F. Luckmannu, Gradisce 4. 36392-19

Lokal oddam na Srem trgu št. 24. 36413-19

Delavnico za stakšarsko obrt isčem v Ljubljani — tudi na periferiji. Ponudbe na Inter. reklam. Zagreb. Masarykova 28, pod »Br. K-2386«. 36389-19

Trgovino s manufaktum in galanterijam blagom, na zelo prometni ulici, zraven železnice, prodam radi bolezn. Potrebni kapital v gotovini za prezem etno kuratnine, za blaga in opremo približno 50.000 Din. — Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod št. »Obstoje etnure«. 36429-19

V najem Vaska beseda 1 Din: za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (17)

Gostilno oddam v najem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36397-17

Vinotoč v centru mesta oddam v najem. Kavcija 20.000 Din. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod št. »Buffete«. 36402-17

Gostilno v Zg. Šiški oddam v najem. Podrobno ee poizve v posredilek med 15. in 16. uro v Zg. Šiški. Celovška cesta št. 231. 36447-17

Kapital Vaska beseda 1 Din: za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (16)

Hranilne knjižice kupuje in prodaja M. Jankole komand družba, Ljubljana, Aleksandrova c. 4/II (palaca »Viktorija«). Telefon 3032. 36391-16

Hranilne knjižice Morene hranilnice, z vlogo 10.000 Din prodam. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra« 36401-16

Stara trgovina vpeljana, z zalogo in inventarjem napredaj radi družinskih razmer. Dopeve na oglasni oddelku »Jutra« pod št. 36410-16

Novo otroško kolo napredaj v zeleni jami. Val. Vodnikova št. 9. 36394-6

Železno posteljo podo Rode. Trnovski pristan 16. 36444-6

Posest

Vaska beseda 1 Din: za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (20)

Gradbi ali slično poseleje v parku ali gozdu, etno, etno, posestvo knji v pokopane. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod značko »Jesenski dome«. 36399-20

Imam 4. razrede mešanske šole in iščem primerno službo. Predvsem znam risti in ročno dda delati. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36396-2

Gospodinja z znanjem nemške, nekoliko španja in gospodinjstva, išče primerno namučenje — tudi izven Ljubljane. — Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod značko »Zapoclitve«. 36414-2

Parcelo na Mirju krasno in solčno, v izmeri cca 1000 m², prodam. Kot plačilo se vzame tudi knjižica. Morene, knjiške ali Banovinske posejilnice. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36400-20

Orožniška kuharica išče službo pri orožniških. Poizve se v posredovalnici Mrak v Ljubljani. 36413-2

Avto, moto Vaska beseda 1 Din: za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (10)

Lep trgovski lokal s posredovalnici prostor od dom. Poizve se v piarnici F. Luckmannu, Gradisce 4. 36392-19

Lokal oddam na Srem trgu št. 24. 36413-19

Delavnico za stakšarsko obrt isčem v Ljubljani — tudi na periferiji. Ponudbe na Inter. reklam. Zagreb. Masarykova 28, pod »Br. K-2386«. 36389-19

Trgovino s manufaktum in galanterijam blagom, na zelo prometni ulici, zraven železnice, prodam radi bolezn. Potrebni kapital v gotovini za prezem etno kuratnine, za blaga in opremo približno 50.000 Din. — Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod št. »Obstoje etnure«. 36429-19

V najem Vaska beseda 1 Din: za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (17)

Gostilno oddam v najem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36397-17

Vinotoč v centru mesta oddam v najem. Kavcija 20.000 Din. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod št. »Buffete«. 36402-17

Gostilno v Zg. Šiški oddam v najem. Podrobno ee poizve v posredilek med 15. in 16. uro v Zg. Šiški. Celovška cesta št. 231. 36447-17

Kapital Vaska beseda 1 Din: za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (16)

Hranilne knjižice kupuje in prodaja M. Jankole komand družba, Ljubljana, Aleksandrova c. 4/II (palaca »Viktorija«). Telefon 3032. 36391-16

Hranilne knjižice Morene hranilnice, z vlogo 10.000 Din prodam. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra« 36401-16

Stara trgovina vpeljana, z zalogo in inventarjem napredaj radi družinskih razmer. Dopeve na oglasni oddelku »Jutra« pod št. 36410-16

Novo otroško kolo napredaj v zeleni jami. Val. Vodnikova št. 9. 36394-6

Železno posteljo podo Rode. Trnovski pristan 16. 36444-6

Posest

Vaska beseda 1 Din: za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (20)

Gradbi ali slično poseleje v parku ali gozdu, etno, etno, posestvo knji v pokopane. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod značko »Jesenski dome«. 36399-20

Imam 4. razrede mešanske šole in iščem primerno službo. Predvsem znam risti in ročno dda delati. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36396-2

Gospodinja z znanjem nemške, nekoliko španja in gospodinjstva, išče primerno namučenje — tudi izven Ljubljane. — Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod značko »Zapoclitve«. 36414-2

Parcelo na Mirju krasno in solčno, v izmeri cca 1000 m², prodam. Kot plačilo se vzame tudi knjižica. Morene, knjiške ali Banovinske posejilnice. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 36400-20

Orožniška kuharica išče službo pri orožniških. Poizve se v posredovalnici Mrak v Ljubljani. 36413-2

Avto, moto Vaska beseda 1 Din: za dajanje naslova ali za štiro pa 5 Din. (10)

Lep trgovski lokal s posredovalnici prostor od dom. Poizve se v piarnici F. Luckmannu, Gradisce 4. 36392-19

Lokal oddam na Srem trgu št. 24. 36413-19

Delavnico za stakšarsko obrt isčem v Ljubljani — tudi na periferiji. Ponudbe na Inter. reklam. Zagreb. Masarykova 28, pod »Br. K-2386«. 36389-19

Trgovino s manufaktum in galanterijam blagom, na zelo